

OKO OSUUSPANKKIEN KESKUSPANKKI OYJ

TILINPÄÄTÖS 2004

SISÄLTÖ

Johtokunnan toimintakertomus	4
Liiketoiminnan tulos ja taloudellinen asema	4
Tulos	4
Tase	5
Taseen ulkopuoliset erät	6
Vakavaraisuus	6
Riskiasema	7
Yhteisvastuu	14
Talletus- ja sijoittajasuoja	14
Muutoksia konserniin yhdisteltävissä yhtiöissä	14
Siirtyminen IFRS-raportointiin ja uuteen vakavaraisuuskehikkoon	15
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	17
Konsernin näkymät	17
Emopankki OKO	17
Osakepääoma ja osakelajit	17
Osakkeenomistajat	18
Ulkomaiset sivukonttorit ja edustustot	18
Hallinto	18
Johtokunta	19
Palkitseminen	19
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	20
Riskienhallinnan periaatteet	24
Konsernin tuloslaskelma	33
Konsernitase	34
Konserniaikasarjat 2000–2004	36
OKOn tuloslaskelma	37
OKOn tase	38
Tilinpäätöksen liitetiedot	40
Tunnuslukujen laskentakaavat	68
Johtokunnan esitys jakokelpoisten varojen käsittelemisestä	69
Tilintarkastuskertomus	70
Hallintoneuvoston lausunto	71

Tietoa osakkeenomistajille

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n (OKO) varsinainen yhtiökokous pidetään Finlandia-talossa 31.3.2005 klo 13.30. Johtokunta esittää, että osinkona jaetaan A-sarjan osakkeille 0,53 euroa/osake ja K-sarjan osakkeille 0,50 euroa/osake. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan osakkaalle, joka johtokunnan vahvistamana osingonjaon täsmäytyspäivänä 5.4.2005 on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään omistajaluetteloon. Yhtiökokoukselle esitetään, että osinko maksetaan täsmäytysajan päätyttyä 12.4.2005.

JOHTOKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS

LIIKETOIMINNAN TULOS JA TALOUDELLINEN ASEMA

Tulos

Konsernin liikevoitto oli 134 miljoonaa euroa (174)¹. Tulokseen sisältyi runsaan 10 miljoonan euron myyntivoitto OMX AB:n osakkeista. Vertailukauden tulosta paransi OP-Henkivakuutus Oy:n osakkeiden myynti, jonka tulosvaikutus oli 53 miljoonaa euroa sekä Kiinteistö Oy Aleks-Hermeksen osakekannan myynti, joka kasvatti liikevoittoa 11 miljoonaa euroa. Näin ollen vertailukelpoinen liikevoitto parani 14 miljoonaa euroa.

Konsernin tuloskehitys	Muutos,		
Milj. €	2004	2003	%
Tuotot (sis. palkkiokulut)	276	324	-15
Kulut (pl. palkkiokulut)	147	139	6
Luottotappiot ja arvonalentumiset	2	7	-77
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista	6	-3	
Liikevoitto	134	174	-23

Oman pääoman tuotto oli 13,9 prosenttia (18,5) ja osakekohtainen tulos 1,05 euroa (1,33). Kulujen suhde tuottoihin oli 56 prosenttia (45). Vertailukaudella ilman OP-Henkivakuutuksen osakkeiden myynnin vaikutusta oman pääoman tuotto oli 13,0 prosenttia ja kulujen suhde tuottoihin 55 prosenttia. OKOn pitkän aikavälin tavoitetaso oman

¹ Suluissa on vertailulukua vuodelta 2003. Tuloslaskelma- ja muiden kertymätyyppisten lukujen osalta vertailuna on vuoden 2003 luku. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten lukujen osalta vertailuna on edellisen tilinpäätösajankohdan (31.12.2003) luku.

pääoman tuotolle on 14 prosenttia ja kulu-tuotto-suhteelle 55 prosenttia.

Tilinpäätössiirtojen, verojen ja vähemmistön osuuden jälkeen konsernin tilivuoden voitto oli 101 miljoonaa euroa (126).

Rahoituskate ja arvopaperikaupan nettotuotot
Rahoituskate nousi 164 miljoonaan euroon (161). Saamistodistusten kaupan nettotappio oli 16 miljoonaa euroa (-15).

Rahoituskate ilman Treasury-toiminnan rahoituskatetta oli 124 miljoonaa euroa (120). Treasury-toiminnasta konsernin rahoituskatteeseen ja arvopaperikaupan nettotuottoihin sisältyviin saamistodistusten kaupan nettotuottoihin kirjattu tulos oli yhteensä 25 miljoonaa euroa (26).

Osakekaupan nettotuotot olivat 15 miljoonaa euroa (6). Tuottoja kasvatti erityisesti OKOn myymien OMX:n osakkeiden runsaan 10 miljoonan euron myyntivoitto. Vuoden lopussa OKO omisti 1,6 miljoonaa OMX:n osaketta, jotka ovat OKOn pitkäaikaisia sijoituksia. Vertailukauden lukuun sisältyi Opstockin myymien OMX:n osakkeiden 2 miljoonan euron myyntivoitto.

Noteerattujen osakkeiden kirjaamattomat arvonnousut olivat vuoden lopussa 17 miljoonaa euroa (26). Ilman OMX:n osakkeita kirjaamattomat arvonnousut olivat 6 miljoonaa euroa (4).

Muut tuotot

Osinkotuotot olivat 7 miljoonaa euroa (9). Vuoden 2003 tuottoihin sisältyi vajaan 4 miljoonan euron lisäosingot HEX Oyj:ltä.

Palkkiokuluilla oikaistut palkkiotuotot kasvoivat runsaan viidenneksen 79 miljoonaan euroon (66). Kasvu kertyi erityisesti arvopapereiden välityksestä, antolainauksesta ja omaisuudenhoidosta.

Palkkiotuotot (netto)		Muutos,	
Milj. €	2004	2003	%
Antolainauksesta	18	14	27
Maksuliikkeestä	17	16	6
Arvopapereiden välityksestä	17	10	79
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	5	5	7
OmaisuuDENhoidosta	12	10	18
Takauksista	5	5	10
Muut palkkiotuotot	5	7	-24
Yhteensä	79	66	20

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 20 miljoonaa euroa (90). Vertailukauden lukuun sisältyi 59 miljoonan euron myyntivoitto OP-Henkivakuutusosakkeista ja 11 miljoonan euron myyntivoitto Kiinteistö Oy Aleksin-Hermeksen osakekannasta.

Vertailukelpoiset kokonaistuotot kasvoivat 5 prosenttia.

Kulut

Kulut ilman palkkiokuluja kasvoivat 6 prosenttia 147 miljoonaan euroon (139), mikä johtui pääosin vuoden 2004 alusta konserniin yhdistelystä Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy LKV:stä. OP-Kiinteistökeskuksen kulut olivat runsaat 6 miljoonaa euroa. Konsernin vertailukelpoiset kulut olivat siten yhden prosentin suuremmat kuin vuotta aikaisemmin.

Hallintokulut nousivat 9 prosenttia 112 miljoonaan euroon (103). Tästä runsas puolet oli henkilöstökuluja. Ne kasvoivat 9 prosenttia, josta lähes kaksi kolmasosaa oli seurausta OP-Kiinteistökeskuksen yhdistelystä konserniin. Vertailukelpoinen henkilöstökulujen kasvu oli 4 prosenttia. Konserniyhtiöiden palveluksessa oli kertomusvuoden aikana keskimäärin 1 246 henkilöä (1 138). Vuoden lopussa henkilöstön määrä oli 1 242 henkilöä (1 113).

Luottotappiot ja arvonalentumiset

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä kohdistettuja luottotappiovarauksia kirjattiin yhteensä 4,6 miljoonaa euroa (5,6). Luottotappiopalausten ja kohdistettujen luottotappiovarausten vähennysten yhteismäärä oli 3,4 miljoonaa euroa (3,2). Luotto- ja takaustappiot heikensivät täten tulosta nettomääräisesti 1,2 miljoonaa euroa (2,4).

Vertailukaudella OKO alensi omistamiensa kiinteistösijoitusyhtiö Oy Realinvest Ab:n osakkeiden arvoa 4 miljoonaa euroa vastaamaan paremmin osuuttaan yhtiön omaisuuden arvosta. OKO omistaa 19 prosenttia Realinvestin osakkeista.

Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista

Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista oli 6 miljoonaa euroa voitollinen (3 tappiollinen). Vertailukaudella OP-Henkivakuutusosakkeiden myyntiä yhdistelty tammi-kuun tulos oli 6 miljoonaa euroa tappiollinen.

Osuus Toimiraha Oy:n tuloksesta nousi 2,4 miljoonaan euroon (0,1). Toimiraha myi joulukuussa liiketoimintansa Automatia Pankkiautomaatit Oy:lle, minkä seurauksena Toimirahan tilikauden tulos nousi 7,1 miljoonaan euroon (0,3). Yhtiö on tarkoitus purkaa kuluvan vuoden aikana. OKOn omistusosuus Toimirahasta on 33,3 prosenttia.

Osuus OP-Kotipankki Oy:n tuloksesta oli 1,8 miljoonaa euroa (1,9) ja muiden osakkuusyhtiöiden tuloksista yhteensä 1,8 miljoonaa euroa (0,9).

Verot

Kesäkuussa konsernin laskennallisia verovelkoja oikaistiin vastaamaan vuoden 2005 alussa tapahtuvaa yhteisöverokannan alenemista. Tämä kertaluonteinen oikaisu paransi konsernin tilikauden tulosta runsaat 6 miljoonaa euroa.

Tase

Vuoden lopussa tase oli 16,4 miljardia euroa (14,8).

Konsernin tase		Muutos,	
Milj. €	31.12.04	31.12.03	%
Luottokanta	8 679	7 390	17
Saamiset luottolaitoksilta	3 548	2 679	23
Saamistodistukset	3 249	2 910	12
Muut vastaavat	951	1 775	-46
Vastaavaa	16 428	14 754	11
Yleisön talletukset	2 409	2 038	18
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	4 310	4 831	-11
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	6 103	4 779	28
Muut vastattavat	2 798	2 373	18
Oma pääoma	807	733	10
Vastattavaa	16 428	14 754	11

Luotonanto

Luottokanta leasingkohteet mukaan lukien kasvoi 17 prosenttia 8,7 miljardiin euroon. Yrityspankkitoiminnassa lisäys oli 19 prosenttia ja Vähittäispankkitoiminnassa 14 prosenttia. Luottokannan osuustaseesta oli runsas puolet.

Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisen määrä oli vuoden lopussa 24 miljoonaa euroa (18). Niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli 0,24 prosenttia (0,21). Saamisia pienentäviä kohdistettuja luottotappiovarauksia oli kertomusvuoden lopussa kaikkiaan 25 miljoonaa euroa (25).

Saamiset luottolaitoksilta – pääosin osuuspankeilta – kasvoivat 3,5 miljardiin euroon (2,7). Osuuspankkien luotonanto kasvoi talletuksia nopeammin, joten niiden tarve hankkia rahoitusta OKOsta kasvoi. Osuuspankkisaamisten määrä nousi 2,6 miljardiin euroon (1,9). Luottolaitossaamisten osuus taseesta oli viidennes.

Muut sijoitukset

Kiinteistöomistusten kirjanpitoarvo kasvoi 116 miljoonaan euroon (113) ja sitoutunut pääoma 134 miljoonaan euroon (131). Lisäys johtui valtaosin Vähittäispankkitoiminnan käyttöön hankituista uusista toimitiloista. Vuokrattaviin tiloihin sitoutunut pääoma oli 89 miljoonaa euroa (91). Kiinteistöomistuksiin sitoutuneen pääoman osuus taseesta oli vajaa prosentti. Lisäksi omistukset kiinteistöisjoi-tyshyötyssä olivat 24 miljoonaa euroa (27).

Konserniyhtiöiden omistamien muiden kuin kiinteistöyhtiöosakkeiden määrä pysyi vuoden 2003 lopun tasolla eli 119 miljoonassa eurossa.

Rahoitus

Yleisön talletusten määrä kasvoi 18 prosenttia 2,4 miljardiin euroon (2,0). Niiden osuus taseesta oli 15 prosenttia. Valtaosa kasvusta oli lyhytaikaista.

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille vähenivät 4,3 miljardiin euroon (4,8). Valtaosa näistä veloista oli osuuspankkien OKOon tekemiä talletuksia. Niiden määrä pieneni 3,1 miljardiin euroon (3,2). Velat Suomen Pankille pienenivät 1,0 miljardiin euroon (1,2). Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille muodostivat runsaan neljänneksen taseesta.

Rahoitustarve, joka syntyi konsernin luottokannan kasvusta ja osuuspankeille myönnettyjen luottojen lisääntymisestä, rahoitettiin pääosin yleiseen

liikkeeseen lasketuilla velkakirjoilla, joiden määrä kasvoi 6,1 miljardiin euroon (4,8). Joukkovelkakirjojen määrä kasvoi 1,3 miljardia euroa ja lyhytaikaisten Euro Commercial Paper -velkojen 0,2 miljardia euroa. Sijoitustodistusten määrä sen sijaan väheni 0,2 miljardia euroa. Yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen osuus taseesta oli 37 prosenttia.

Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla, pysyivät vuoden 2003 lopun tasolla eli 0,4 miljardissa eurossa. OKO maksoi Rahoitustarkastuksen luvalla kesäkuussa ennen aikaisesti takaisin toissijaisiin omiin varoihin luetun 50 miljoonan euron debentuurilainan ja heinäkuussa toissijaisiin omiin varoihin luetun 5 miljoonan Yhdysvaltain dollarin perpetuaalilainan. Marraskuussa OKO laski liikkeeseen alempiin toissijaisiin omiin varoihin luetavan 70 miljoonan euron debentuurilainan.

Oma pääoma

Oma pääoma oli vuoden lopussa 807 miljoonaa euroa (733). Jakokelpoinen oma pääoma oli 75 miljoonaa euroa.

OKO laski kesäkuussa liikkeeseen ensisijaisiin omiin varoihin rinnastettavan pääomalainan, jonka määrä on 10 miljardia Japanin jeniä. Laina on perpetuaalilaina, mutta se voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Lainan avulla OKO rahoittaa kasvuaan ja tehostaa pääomiensä käyttöä. Laina laskettiin liikkeeseen kesäkuussa, koska korkean luottokelpoisuuden omaavien pankkien pääomainojen marginaalit olivat edullisella tasolla.

Taseen ulkopuoliset erät

Takausten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten määrä nousi 4,1 miljardiin euroon (3,6), mikä johtui pääosin käyttämättömien luottojärjestelyjen määrän kasvusta. Niitä oli vuoden lopussa 2,4 miljardia euroa (2,1). Takausten ja takuuvastuiden määrä kasvoi 1,3 miljardiin euroon (1,1).

Johdannaisopimusten luottovasta-arvo oli vuoden lopussa 234 miljoonaa euroa (149).

Vakavaraisuus

Vakavaraisuusuhde oli 10,8 prosenttia. Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin sitoumuksiin oli 7,1 prosenttia. Riskipainotetut sitoumukset kasvoivat 13 prosenttia. Ensisijaisten omien varojen määrä lisääntyi 91 miljoonaa euroa. Kasvu johtui

pääosin kesäkuussa liikkeeseen lasketusta pääomalinasta, josta 74 miljoonaa euroa on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin. Ensisijaisiin omiin varoihin on sisällytetty myös tilikauden voitto, josta on vähennetty johtokunnan osingonjakoesityksen mukainen osinko-osuus. Toissijaisten omien varojen määrä kasvoi 17 miljoonaa euroa.

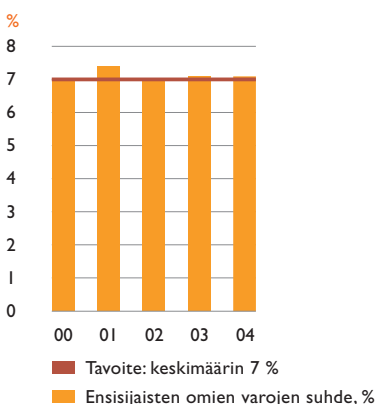
Milj. €	31.12.04	31.12.03
Omat varat		
Ensisijaiset	711	620
Toissijaiset	381	364
Vähennykset *)	-15	-13
Yhteensä	1 076	971
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen		
ulkopuoliset sitoumukset	9 947	8 792
Vakavaraisuussuhde, %	10,8	11,0
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla, %	7,1	7,0

*) Rahoitustarkastuksen antaman Luottolaitoslain 75 §:n 5 momentin mukaisen poikkeusluvan perusteella omista varoista ei ole vähennetty seuraaviin OKO Venture Capital Oy:n hallinnoimiin pääomarahastoihin tehtyjä 6 miljoonan euron sijoituksia: Promotion Equity I Ky, Promotion Capital I Ky, Promotion Rahasto II Ky ja Promotion Bridge I Ky.

Vakavaraisuussuhde oli vuoden 2002 lopussa 11,1 prosenttia, vuoden 2001 lopussa 12,8 prosenttia ja vuoden 2000 lopussa 11,4 prosenttia.

OP-ryhmän vakavaraisuussuhde nousi 15,8 prosenttiin vuoden 2003 lopun 15,4 prosentista. Vuonna 2002 vastaava luku oli 15,2 prosenttia, vuonna 2001 15,1 prosenttia, ja vuoden 2000 luku oli 13,7 prosenttia.

Riskinkantokyvyn toteuma ja tavoite

RISKIASEMA

Riskinkantokyky

Riskinkantokyvyn mittarina käytetään konsernin ensisijaisten omien varojen määrää suhteessa riskipainotettuihin sitoumuksiin.

Riskinkantokyky oli vuoden lopussa 7,1 prosenttia eli hieman 7 prosentin keskimääräisen tavoitetason yläpuolella.

Riskienhallinnan periaatteita on seikkaperäisesti kuvattu tilinpäätöksen sivuilla 24–32.

Luottoriskiasema

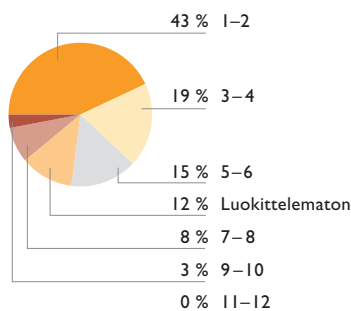
Luottoriskitarkastelussa seurataan kokonaisvastuiden määrän ja asiakkaiden luottokelpoisuuden kehitystä. Kokonaisvastuu tarkoittaa luottoriskille alttiiden saamisten ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää. Kokonaisvastuu sisältää sekä koron että pääoman, josta on vähennetty kohdistettu luottotappiovaraus.

Kokonaisvastuiden 12 prosentin kasvusta huolimatta luottoriskiasema on edelleen pysynyt vakaana. Vakavaraisuuslaskennassa käytettävien riskipainotettujen sitoumusten osuus kokonaisvastuista oli alle 50 prosenttia.

Kokonaisvastuiden rating-jakauma perustuu ensisijaisen velallisen tai vastapuolen luottokelpoisuuteen, jota määritettäessä ei ole otettu huomioon vakuuksia tai takauksia.

Luottokelpoisuudeltaan investointitason vastuiden eli rating-luokkien 1–4 osuus kokonaisvastuista, pois lukien yksityisasiakkaat, oli 62 prosenttia, luokkien 5–10 osuus oli 25 prosenttia, luokkien 11–12 osuus oli vajaa prosentti ja luokittelemattomia vastuita oli 12 prosenttia.

Kokonaisvastuiden ratingjakauma *)

*) pl. yksityisasiakkaat

Ongelmaluottojen määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 6 miljoonaa euroa 24 miljoonaan euroon, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin eli 0,2 prosenttia.

Kokonaisvastuut

Kokonaisvastuut olivat vuoden 2004 lopussa 20,4 miljardia euroa. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä muodostivat yli 40 prosenttia kokonaisvastuista.

Kokonaisvastuut eriteltyinä

Mrd. €	31.12.04	31.12.03	Muutos, %
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8,8	7,6	16
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	3,8	3,6	6
Saamistodistukset	3,3	2,9	12
Nostamattomat luotot ja käyttämättömät limiitit	2,5	2,3	11
Takaukset ja remburssit	1,4	1,2	20
Johdannaispimukset	0,2	0,1	38
Muut taseen ulkopuoliset erät	0,4	0,4	-27
Yhteensä	20,3	18,2	12

Kokonaisvastuut vastapuolittain

Mrd. €	31.12.04	31.12.03	Muutos, %
Yritykset	7,9	6,6	19
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4,3	4,7	-9
Osuuspankit ja OP-keskus	3,2	2,5	26
Yksityisasiakkaat	2,4	2,1	15
Voittoa tavoittelemattomat	1,8	1,6	17
Julkisyhteisöt	0,6	0,6	10
Yhteensä	20,3	18,2	12

Vastapuolitarkastelussa kokonaisvastuut on jaettu kuuteen asiakasryhmään. Suurin asiakasryhmä oli yritysasiakkaat, joiden osuus kokonaisvastuista oli lähes 40 prosenttia.

Yritysvastuut kasvoivat vuoden aikana 1,3 miljardia euroa eli 19 prosenttia. Yritysvastuista luottojen ja takausten osuus oli runsaat 50 prosenttia, saatava- ja kohdevakuudellisen rahoituksen osuus 20 prosenttia sekä käyttämättömien limiittien ja

nostamattomien luottojen osuus runsaat 20 prosenttia. Yritysvastuiden rating- ja toimialajakaumia on tarkemmin analysoitu kohdassa yritysvastuut.

Rahoitus- ja vakuutuslaitokset olivat toiseksi suurin asiakasryhmä. Niiden osuus kokonaisvastuista oli 21 prosenttia. Rahoitus- ja vakuutuslaitosten vastuut koostuvat pääosin saamistodistuksista ja annetuista talletuksista. Lisäksi niihin sisältyvät saamiset keskuspankeilta. Investointitaso eli rating-luokkiin 1–4 luokiteltujen vastuiden osuus rahoitus- ja vakuutuslaitosten 4,3 miljardin euron vastuista oli 90 prosenttia.

Osuuspankkien ja OP-keskuksen vastuut kasvoivat vuoden aikana 0,7 miljardia euroa eli 26 prosenttia. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OP-keskuksen vastuut ovat investointitasoa.

Yksityisasiakkaiden vastuut kasvoivat 15 prosenttia, ja olivat vuoden lopussa 2,4 miljardia euroa. Vastuista 70 prosenttia oli asuntoluottoja ja kohdevakuudellisten luottojen osuus oli hieman yli 10 prosenttia. Yksityisasiakkaiden vastuisiin liittyvää luottoriskiä voidaan pitää alhaisena, sillä 90 prosenttia vastuista on katettu vakuuksilla. Lisäksi luottoriski hajautuu suuren asiakasmäärän perusteella. Yksityisasiakkaiden vastuista alle 17 prosenttia oli sellaisia, joiden vastuu ylitti 200 000 euroa.

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen vastuiden osuus kokonaisvastuista oli hieman alle 10 prosenttia. Asiakasryhmän vastuista 1,1 miljardia euroa eli 64 prosenttia oli joko rating-komitean reittaamien yleishyödyllisten rakennuttajien tai kuntien ja kaupunkien omistamien asuntoyhteisöjen vastuita. Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen vastuisiin liittyvää luottoriskiä voidaan pitää hyvin alhaisena, sillä yli 85 prosenttia vastuista on katettu vakuuksilla.

Julkisyhteisöjen vastuut kasvoivat vuoden aikana alle 100 miljoonaa euroa. Asiakasryhmän 0,6 miljardin euron vastuista saamistodistusten osuus oli yli 60 prosenttia. Ulkomaisten julkisyhteisöjen vastuiden osuus oli 6 prosenttia eli 40 miljoonaa euroa. Julkisyhteisöjen vastuista yli 90 prosenttia kuuluu parhaaseen rating-luokkaan.

Vakuudet

Saamiin rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, osuuspankeilta ja OP-keskukselta sekä julkisyhteisöiltä ei yleensä liity vakuuksia.

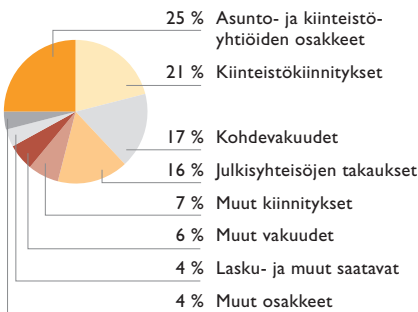
Sen sijaan yksityisasiakkaiden ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen vastuista vakuuksilla on katettu merkittävä osa luottoriskistä.

Luottokelpoisuudeltaan selvästi alle investointitasoa oleviin yritysasiakkaisiin liittyvää luottoriskiä pienennetään vakuuksilla.

Rahoitettaessa parhaisiin rating-luokkiin kuuluvia yrityksiä käytetään aktiivisesti rahoittajan asemaa turvaavia kovenantteja. Kovenantit eivät varsinaisesti ole vakuuksia, mutta niillä voidaan varmistaa luoton takaisinmaksuedellytyksiä.

Vakuusarvo tarkoittaa vakuuslajeittain määriteltä prosenttiosuutta vakuuskohteen käyvästä arvosta.

Vakuusarvot vakuuslajeittain

Asunto- ja kiinteistövakuuksien osuus yksityisasiakkaiden vakuuksista oli lähes 80 prosenttia.

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen vakuuksista julkisyhteisöjen takausten osuus oli merkittävä, lähes 44 prosenttia. Lisäksi asunto- ja kiinteistövakuuksien osuus oli 36 prosenttia.

Suuret asiakasvastuut

Suuriksi asiakasvastuiksi lasketaan ne yritysasiakkaiden vastuut, jotka ylittävät 10 prosenttia konsernin omista varoista. Konsernin omat varat kasvoivat vuoden aikana 105 miljoonaa euroa 1076 miljoonaan euroon.

Suurten asiakasvastuiden määrä oli vuoden lopussa 2,2 miljardia euroa eli 0,6 miljardia euroa suurempi kuin vuotta aiemmin. Suuret asiakasvastuut muodostuivat 14 asiakaskonsernin vastuista. Suurten asiakasvastuiden osuus omista varoista oli 207 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 163 prosenttia. Yritysvastuiden kasvu näkyy myös suurten asiakasvastuiden kasvuna. Suurista asiakasvastuista yli 60 prosenttia oli investointitason vastuuta.

Yritysvastuut

Yritysasiakkaiden luottokelpoisuusluokitukset heikkenivät hieman, mutta olivat edelleen hyvällä tasolla. Investointitason yritysten vastuuden osuus yritysvastuista oli 39 prosenttia eli vajaan prosenttiyksikön alempi kuin vuotta aiemmin.

Rating-jakauma on esitetty vastapuolten rating-luokkien perusteella. Jakaumassa ei ole otettu huomioon vastuille saatuja vakuuksia tai takauksia.

Yritysvastuut rating-luokittain

Rating-luokka	31.12.04	31.12.03	Muutos, %
1-2	144	178	-19
3-4	2 946	2 456	20
5-6	2 342	1 916	22
7-8	1 258	974	29
9-10	415	369	12
11-12	33	13	159
Luokittelematon	779	719	8
Yhteensä	7 917	6 625	19

Yritysvastuiden kasvu keskittyi rating-luokkiin 3-7. Kahden heikoimman rating-luokan vastuut kasvoivat 20 miljoonaa euroa luottokelpoisuusluokitusten laskun seurauksena ja olivat 33 miljoonaa euroa eli 0,4 prosenttia yritysvastuista.

Luokittelemattomia yritysvastuita oli 0,8 miljardia euroa eli 10 prosenttia. Näistä yli 60 prosenttia oli joko elinkeinonharjoittajien, kiinteistöyhtiöiden tai kaupan tai palvelutoimialan pk-yritysten vastuuta. Luokittelemattomien asiakkaiden keskimääräinen vastuu oli alle 50 000 euroa.

Suurin toimiala oli metalliteollisuus, jonka osuus yritysvastuista laski vuoden aikana 3 prosenttiyksikköä 14 prosenttiin.

Kolme muuta toimialaa, joiden vastuut ylittivät 10 prosenttia yritysvastuista, olivat rakentaminen, kauppa ja metsäteollisuus.

Euromääräisesti eniten kasvoivat rakentaminen, kuljetus ja liikenne sekä kiinteistösijoitus.

Yritysvastuut toimialoittain Milj. €	Muutos,		%
	31.12.04	31.12.03	
Metalliteollisuus	1095	1094	0
Rakentaminen	1049	737	42
Kauppa	941	794	18
Metsäteollisuus	843	815	3
Kuljetus ja liikenne	607	333	82
Muiden kiinteistöjen hallinta	557	428	30
Muu teollisuus	480	490	-2
Elintarviketeollisuus	480	457	5
Energian tuotanto	420	369	14
Palvelut	415	315	31
Kiinteistösjointo	301	113	165
Tietoliikenne ja elektroniikka	249	269	-8
Kemian teollisuus	236	114	107
Viestintä ja kustantaminen	225	208	8
Muu toimiala	18	-88	-80
Yhteensä	7917	6625	19

Yritysvastuiden kasvu on kohdistunut useille eri toimialoille, mikä on entisestään lisännyt yritys-
vastuiden laajaa hajautuneisuutta toimialoittain.

Myös vastuun koon perusteella yritys-
vastuut ovat hyvin hajautuneet eri kokoluokkiin.

Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan

Vastuun määrä, Milj. €	Mrd. €		%
0-1		1,3	17
1-10		1,4	18
10-50		2,0	26
50-100		2,0	26
100-		1,1	13
Yhteensä		7,9	100

Maariski

Ulkomaisten saamisten osuus kokonaisvastuista oli alle 10 prosenttia. Toissijaisen maariskin määrä, pois lukien Suomi, oli vuoden lopussa 1,6 miljardia euroa eli samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Suurin osa maariskistä muodostuu ulkomaisille pankeille annetuista talletuksista ja sijoituksista ulkomaisiin joukkovelkakirjalainoihin. Alueittain tarkasteltuna pääosa maariskistä kohdistuu EU-maihin, EU:n ulkopuolisten maiden osuus maariskistä oli 24 prosenttia.

Vuoden aikana maariski kasvoi maariskiryhmissä 2 ja 4. Maariskiryhmään 2 kuuluvista maista suurin

maariski oli Virolle 35 miljoonaa euroa. Ryhmän 4
maariski koostui 11 maasta. Ryhmään 4 kuuluvista
maista suurimmat maariskit olivat Turkilla, Venäjällä
ja Brasiliassa.

Toissijainen maariski maariskiryhmittäin

Maariski- ryhmä	Moody's- vastaavuus	Muutos,		%
		31.12.04	31.12.03	
Ryhmä 1	Aaa	1394	1428	-2
Ryhmä 2	Aa1-A3	91	72	27
Ryhmä 3	Baa1-Baa3	7	6	6
Ryhmä 4	Ba1-B3	111	53	112
Ryhmä 5	Caa1-C	4	0	-
Yhteensä		1607	1559	3

Erääntyneet maksuerät ja ongelmaluotot

Erääntyneiden maksuerien määrä kasvoi 3 miljoonaa euroa 16 miljoonaan euroon, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin eli 0,2 prosenttia.

Ongelmaluotot eli järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset kasvoivat 6 miljoonaa euroa 24 miljoonaan euroon. Ongelmaluottojen kasvusta huolimatta niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli sama kuin vuotta aiemmin eli 0,2 prosenttia.

Järjestämättömät saamiset

Milj. €	Yksityis- asiakkaat	Yritys- asiakkaat	Muut asiakkaat	31.12.04	
				Yhteensä	
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset					
	10	13	1	24	
% luotto- ja takauskannasta					
	0,4	0,2	0,1	0,2	
Kohdistetut luotto- tappiovaraukset					
	2	20	4	26	

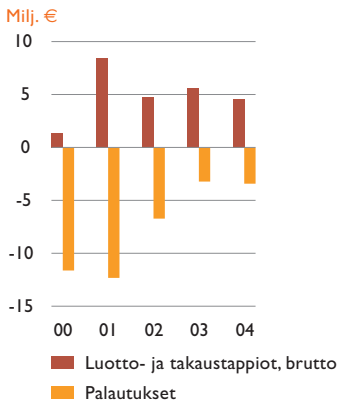
Milj. €	Yksityis- asiakkaat	Yritys- asiakkaat	Muut asiakkaat	31.12.03	
				Yhteensä	
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset					
	7	8	3	18	
% luotto- ja takauskannasta					
	0,4	0,2	0,2	0,2	
Kohdistetut luotto- tappiovaraukset					
	3	18	4	25	

Saamia pienentäviä kohdistettuja luottotappio-
varauksia oli vuoden lopussa 26 (25) miljoonaa

euroa. Näistä 15 miljoonaa (12) kohdistui järjestämättömiin saamisiin.

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä kohdistettuja luottotappiovarauksia kirjattiin yhteensä vajaat 5 miljoonaa euroa (6). Luottotappiopalausten ja kohdistettujen luottotappiovarausten vähennysten yhteismäärä oli runsaat 3 miljoonaa euroa (3). Luotto- ja takaustappioiden nettomääräinen tulosta heikentävä vaikutus oli 1 miljoona euroa (2).

Luottotappioiden kehitys

Luottoriskin osalta riskinottohalukkuuden tavoitteena on, ettei luottotappioiden ja tehtyjen luottotappiovarausten nettomäärä suhdannekierron aikana ylitä 10 prosenttia konsernin vuosituotoista tai 0,35 prosenttia luotto- ja takauskannasta. Vuonna 2004 luotto- ja takaustappioiden osuus vuosituotoista oli 0,4 prosenttia ja luotto- ja takauskannasta 0,01 prosenttia, kun ne vuotta aiemmin olivat 0,7 prosenttia vuosituotoista ja 0,03 prosenttia luotto- ja takauskannasta.

Arvio luottoriskiaseman kehityksestä

Luottotappioiden ja arvonalentumisten määrän ennakkoidaan edelleen pysyvän vähäisenä vuonna 2005, mikäli toimintaympäristössä tai asiakkaiden taloudellisessa tilanteessa ei tapahdu odottamattomia muutoksia. Arvio perustuu ongelmaluottojen vähäiseen määrään sekä kokonaisvastuiden maltilliseen luottoriskitasoon.

Markkinariskiasema

Markkinariskien osuus konsernin riskipainotetuista sitoumuksista oli vuoden vaihteessa 5 prosenttia (6).

Konsernin markkinariskit pysyvät koko vuoden maltillisilla tasoilla. Riskin hajuttamisesta eri

riskilajeihin saatava hyöty eli portfolioefekti oli merkittävä.

Korkoriski pidettiin vuonna 2004 maltillisena niin kaupankäyntitoiminnassa kuin varainhallinnassakin. Konsernin korkoriskistä 91 prosenttia oli vuoden lopussa euromääräistä ja 8 prosenttia dollarimääräistä. Alhainen korkotaso vaikutti negatiivisesti konsernin rahoituskatteen kertymiseen erityisesti Vähittäispankkitoiminnan otto- ja antolainauksen välisen korkoeron kaventuessa edelleen.

Osakesalkun markkina-arvo oli vuoden lopussa 83,7 miljoonaa euroa (92,1). Pankki myi runsaan kolmanneksen omistamistaan OMX:n osakkeista.

Vaihdettaviin vastaaviin kirjattujen osakkeiden markkina-arvo oli 32,6 miljoonaa euroa, kun niitä vuotta aiemmin oli 28,4 miljoonaa euroa. Osakesalkun kolme suurinta toimialaa ja niiden suhteelliset osuudet olivat: kemianteollisuus 15 prosenttia, metsäteollisuus 13 prosenttia ja kauppa 12 prosenttia.

Sijoitukset pääomasijoitusrahastoihin olivat 20,2 miljoonaa euroa, minkä lisäksi sitovia sijoituslupauksia oli 15,8 miljoonaa euroa.

OMX:n osakkeiden myyntien, osakekurssien nousun ja kasvaneiden osinkotuottojen ansiosta osakkeista kertynyt tulos oli hyvä.

OKOn yön yli -valuuttapositio sekä sen riski olivat pieniä koko vuoden. Vuodenvaihteessa nettovaluuttapositio oli 3,6 miljoonaa euroa. Valuuttakaupankäynti keskittyi pääasiassa päivänsäiseen kauppaan.

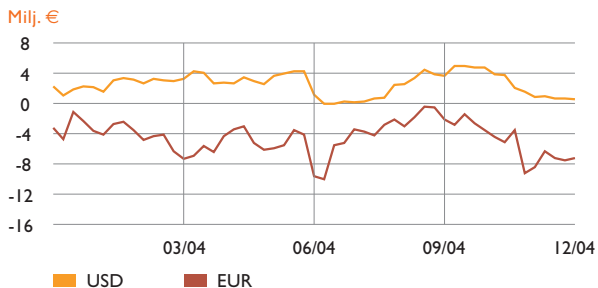
Strukturoituja lainoja liikkeeseen laskettaessa syntyneet markkinariskit katettiin lainojen tuottorakenteita vastaavilla johdannaispimuksilla. Optioliiketoiminnan volyymit kasvoivat erityisesti korko-optioiden osalta, mutta avoimet optio-positiot pidettiin vähäisinä.

OKO-konsernin markkinariskiasema

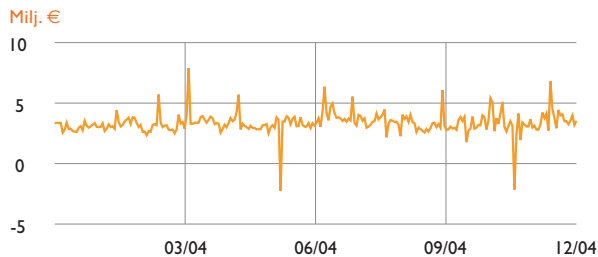
Milj. €	31.12.04	Keskimäärin	Keskihajonta	Keskimäärin
		2004	2004	2003
Korkoriski ^{*)} ,	7,8	7,1	2,1	8,9
josta OKOn varainhallinta	9,7	5,4	1,7	5,9
Osakesalkun markkina-arvo	32,6	29,3	1,7	24,7
OMX:n osakkeet	15,1	19,4	7,8	25,0
Pääomasijoitusrahastot	36,0	36,9	0,5	34,0
Nettovaluuttapositio	3,6	3,4	0,9	1,6

^{*)} 1 %-yksikön muutoksen vaikutus kassavirtojen nykyarvoon (valuuttojen itseisarvot yhteensä)

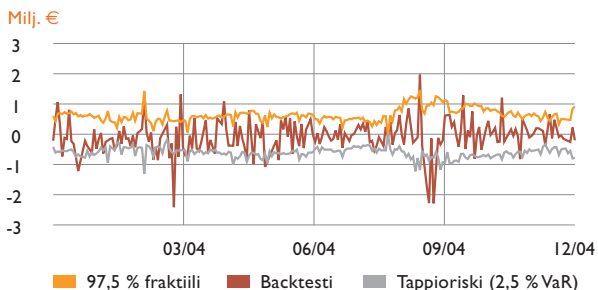
OKO-konsernin EUR- ja USD-määräinen korkoriski

OKO-konsernin kokonaisnettovaluuttapositio

OKOn korkoriskin VaR 2004

OKOn markkinariskin VaR

Value at Risk		Keski- määrin	Keski- hajonta	Keski- määrin
Milj. €	31.12.2004	2004	2004	2003
OKO yhteensä	-0,78	-0,62	0,17	-0,67
Korkoriski	-0,94	-0,53	0,17	-0,70
Varainhallinta	-0,43	-0,47	0,21	-0,51
Osakeriski	-0,22	-0,34	0,06	-0,46
Valuuttariski	-0,02	-0,02	0,01	-0,01
Portfolioefekti	0,40			

Johdannaisliiketoiminta

Tilinpäätöksen liitetiedossa 50 on esitetty konsernin johdannaiset käyttötarkoituksen mukaan eriteltyä.

Suojaamistarkoituksessa tehtyjen koronvaihtosopimusten sekä koron- ja valuutanvaihtosopimusten määrät kasvoivat vuoden 2004 aikana erityisesti liikkeeseen laskettujen velkakirjojen korko- ja valuuttakurssiriskin suojaamisen seurauksena. Myös strukturoitujen lainojen lisätuottojen suojauksessa käytettyjen osake- ja luottojohdannaisten määrät kasvoivat uusien lainojen liikkeeseenlaskuihin liittyen.

Kaupankäyntitoiminnassa koronvaihtosopimusten volyyymi pieneni, mutta korko- ja bondifutuuriin sekä valuuttatermiinien käyttö lisääntyi. Euron vahvistuminen Yhdysvaltain dollaria vastaan sekä poikkeuksellisen matala korkotaso lisäsivät valuutta- ja korkojohdannaisten asiakaskysyntää, mikä kasvatti kaupankäyntitoiminnan johdannaissopimusten volyyymiä. Luottojohdannaisten kaupankäynti aloitettiin vuoden 2004 aikana.

Johdannaissopimusten luottovasta-arvot kasvoivat 149 miljoonasta eurosta 234 miljoonaan euroon.

OTC-johdannaiskaupankäynnin vastapuoliriskiä pienentämään allekirjoitettiin CSA-vakuussopimukset (Credit Support Annex -sopimus) merkittävimpien vastapuolten kanssa. CSA-vakuussopimus määrittää sopimosapuolten velvollisuuden toimittaa vakuutta avoimen positioriskin kattamiseksi.

Luottokannan ja velkojen korkoriskiltä suojaaviksi merkittyjen johdannaisten kirjaamaton markkina-arvo oli -13,5 miljoonaa euroa (-0,4 miljoonaa euroa). Sijoitussalkun korkoriskiltä suojaaviksi merkittyjen johdannaisten kirjaamaton markkina-arvo oli -4,3 miljoonaa euroa (-6,5 miljoonaa euroa). Tase-eriin, joita johdannaisilla on suojattu, sisältyy vastaavan suuruinen positiivinen korkotason muutoksiin perustuva kirjaamaton arvostus.

Rahoitusriski

Tilinpäätöksen liitetiedossa 42 on esitetty keskeisten tase-erien maturiteettijakauma (osuuspankkien likvideettireservi- ja yleisön käyttelytilitalletukset lyhimmissä aikaluokassa sekä kaupankäyntisalkkujen saamistodistukset eräpäivän mukaan luokiteltuina).

OKO-konsernin taseen 1,7 miljardin euron kasvu 16,4 miljardiin euroon rahoitettiin pääosin yleiseen liikkeeseen lasketuilla velkakirjoilla. Vuoden 2004 aikana OKO laski liikkeeseen yhteensä 1,6 miljardiin euron arvosta joukkovelkakirjalainoja, joista suurin osa viiden vuoden maturiteettiin. Pitkäaikaisen varainhankinnan kasvun myötä yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen osuus varainhankinnassa kasvoi 32 prosentista 37 prosenttiin.

Osuuspankkien markkinaehtoisten talletusten osuus konsernin varainhankinnasta laski 22 prosentista 19 prosenttiin ja yleisön talletusten osuus kasvoi 14 prosentista 15 prosenttiin.

OKO-konsernin suurimman varainhankintaerän muodostivat Euro Commercial Paper- ja muut sijoitustodistukset, jotka on eritelty ostajaryhmittäin viereisessä taulukossa.

Pankin pääasiallinen rahoitusvaluutta on euro. Pitkiä joukkovelkakirjalainoja on laskettu liikkeeseen myös Yhdysvaltain dollareissa sekä vähäisemmässä määrin Japanin jeneissä ja muissa valuutoissa. Valuuttamääräisten lainojen valuuttakurssiriski on suojattu koron- ja valuutanvaihtosopimuksin.

Vuoden vaihteessa alle vuoden nettopääomagap oli -714 miljoonaa euroa eli samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Suurimman saatavaerän eli luottokannan (8,7 miljardia euroa) keskimääräinen juoksuaika oli runsaat neljä vuotta ja vastaavasti suurimman velkaerän eli yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen (6,1 miljardia euroa) keskimääräinen juoksuaika oli puolitoista vuotta.

Aikaluokkiin sijoittamattomia talletuksia, jotka muodostuvat käyttelytileistä ja osuuspankkien likviditeettireservitalletuksista, oli 3 547 miljoonaa euroa. Kaupankäyntisalkkuihin kuuluvat saamistodistukset ovat lyhimmissä aikaluokassa nettopääomakassavirtaa laskettaessa.

OKO-konsernin likviditeettireservit ja niiden minimitaso on esitetty oheisessa taulukossa. Likviditeettireservit ovat likvidejä, jälkimarkkinakelpoisia saamistodistuksia ja alle kuukauden mittaisia pankkien välisiä talletuksia vastapuolittain nettomääräisesti laskettuna.

Pankin likviditeettiasema oli koko vuoden hyvä.

OKO-konsernin varainhankinnan rakenne

Milj. €	31.12.04	Osuus, %	31.12.03	Osuus, %
Velat keskuspankeille ja luottolaitoksille				
Velat OP-ryhmälle	1 181	7	1 636	11
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 129	19	3 195	22
Talletukset	4 072	25	3 307	22
Muut	2 409	15	2 038	14
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Joukkovelkakirjat	1 663	10	1 269	9
Sijoitustodistukset ja ECP:t	6 103	37	4 779	32
Velat, siirtovelat, lask. verovelat	2 838	17	1 499	10
Muut velat, joilla huonompi etuoikeus	3 265	20	3 280	22
Oma pääoma	746	5	738	5
	390	2	366	2
	807	5	733	5
Yhteensä	16 428		14 754	

Myytyjen OKOn euromääräisten Euro Commercial Paper- ja muiden sijoitustodistusten ja sekä salkkuun ostettujen muiden pankkien euromääräisten sijoitustodistusten volyyymi vastapuoliryhmittäin

Milj. €	31.12.04	31.12.03	Muutos, milj. €	Muutos, %
Liikkeeseen lasketut OKOn sijoitustodistukset ja ECP:t, joiden ostajina pankit				
ostajina pankit	3 255	3 505	-250	-7
ostajina yritykset	1 873	1 521	352	23
muut asiakkaat	1 239	1 801	-562	-31
Salkussa olevat muiden pankkien sijoitustodistukset				
	142	184	-42	-23
	1 491	1 527	-36	-2

OKO-konsernin rahoitusriskiasema aikaluokittain

Periodittainen nettopääomagap, milj. €	31.12.04	31.12.03	Muutos, milj. €	Muutos, %
0-1 v	-714	-743	29	-4
1-2 v	924	508	416	82
2-3 v	1 088	619	469	76
3-4 v	924	760	164	22
4-5 v	-376	602	-978	-162
5-10 v	940	1 103	-163	-15
>10 v	779	444	335	75
Aikaluokkiin sijoittamattomat talletukset				
	-3 547	-3 294	-253	8

OKO-konsernin likviditeettireservi ja sen minimitaso

Milj. €	31.12.04	31.12.03	Muutos, milj. €	Muutos, %
Likviditeettireservit, josta OP-likviditeetti-reservi	3 788	3 684	104	3
Likviditeettireservin minimitaso	1 975	1 854	121	7
	3 385	2 971	414	14

Kiinteistöriski

OKO-konsernin kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden 2004 lopussa 134 miljoonaa euroa, josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 45 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi kiinteistösijoitusyhtiöomistuksia oli 24 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin vastaavat luvut olivat 131 miljoonaa euroa, 40 miljoonaa euroa ja 27 miljoonaa euroa.

Kiinteistösijoitusten nettotuotto oli 6,1 prosenttia (7,9) ja vajaakäyttöaste 7 prosenttia (6). Kiinteistökohteiden käyvistä arvoista hankittiin vuonna 2004 ulkopuolisen tahon arviot, joiden perusteella käypien arvojen yhteismäärä ylittää jonkin verran kiinteistösijoitusten kirjanpitoarvon. Kiinteistöriskien arvioidaan olevan vähäiset.

Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien hallinnassa keskityttiin riskikartoitusten yhteydessä tunnistettujen merkittävimpien riskien pienentämiseen. Konsernin vakuutusturvasta laadittiin kattava selvitys, jonka pohjalta vakuutukset uudistettiin.

Riskien toteutumista seurataan tilastoimalla operatiivisesta riskistä aiheutuvat vahingot. Toteutettujen riskikartoitusten laatua arvioidaan suhteessa toteutuneisiin vahinkoihin.

Operatiivisten riskien tulosta heikentävä vaikutus oli edelleen vähäinen eli 0,6 miljoonaa euroa (0,4).

YHTEISVASTUU

OKO on OP-ryhmän yhteistyömalliin perustuvan Osuuspankkikeskus Osk:n tytäryhtiö. Osuuspankkikeskus tytäryhtiöineen ja sen 239 jäsenosuuspankkia muodostavat yhteenliittymän. Yhteistyömallissa OP-ryhmän voimavarat turvaavat kaikkien jäsenpankkien toiminnan, sillä osuuspankkilain (Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista) mukaisesti Osuuspankkikeskus ja sen jäsenluottolaitokset ovat yhteisvastuussa niistä toistensa veloista ja sitoumuksista, joita ei saada suoritetuksi Osuuspankkikeskuksen tai jäsenluottolaitoksen varoista. Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden johdosta siten, ettei sen toimintaa voida saada turvatuksi, yhteenliittymän keskusyhteisöllä Osuuspankkikeskuksella on oikeus periä jäsenluottolaitoksilta ylimääräisiä

maksuja niiden viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

Osuuspankkikeskuksella on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita niiden toiminnasta maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja riskien hallinnan turvaamiseksi sekä velvollisuus valvoa niiden toimintaa. Valvontatehtävää tukevat Osuuspankkikeskuksen Sisäisen tarkastuksen jatkuvat tarkastukset.

TALLETUS- JA SIOITTAJASUOJA

Talletussuojarahastolain mukaan talletuspankkien on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP-ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina, ja talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP-ryhmän jäsenpankeilta enintään 25 000 euroon asti. OP-ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit, OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj, Okopankki Oyj ja OP-Kotipankki Oyj.

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ja sen tytäryhtiöt Opstock Oy ja Okopankki Oyj kuuluvat sijoittajien korvausrahastoon. Korvausrahasto turvaa sijoittajien riidattomien ja erääntyneiden saamisten suorituksen silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi maksamaan sijoittajien saamia tietyn määräajan kuluessa. Sijoittajalle maksetaan 90 prosenttia hänen saamisistaan kuitenkin enintään 20 000 euroon saakka. Rahasto ei korvaa osakekurssien laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita. Korvausrahasto korvaa vain ei-ammattimaisten sijoittajien saamia.

MUUTOKSIA KONSERNIIN YHDISTELTÄVISSÄ YHTIÖISSÄ

Okopankki Oyj:n täysin omistama tytäryhtiö Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy LKV on yhdistelty konserniin vuoden 2004 alusta lähtien osana OKOn valmistautumista IFRS-raportointiin. Kesäkuusta lähtien konserniin on lisäksi yhdistelty tulososuus Okopankin osakkuusyhtiöstä nimeltään Kiinteistö Oy Kaisaniemenkatu 1. Okopankin omistusosuus yhtiöstä nousi toukokuun lopussa toteutetun kaupan myötä 22,3 prosenttiin.

SIIRTYMINEN IFRS-RAPORTOINTIIN JA UUTEEN VAKAVARAIJUSKEHIKKOON

OKO-konsernin siirtyminen IFRS-raportointiin

OKO-konserni siirtyy suomalaisesta tilinpäätöskäytännöstä (FAS) kansainväliseen tilinpäätöskäytäntöön (IFRS) vuonna 2005. Vuoden 2005 osavuosikatsaukset laaditaan uusien periaatteiden mukaisesti. Konsernin emoyhtiö OKO ja sen tytäryhtiöt laativat tilinpäätöksensä edelleen luottolaitostuominnasta annetun lain säädösten mukaisesti.

Seuraavissa luvuissa kuvataan IFRS:ään siirtymisen keskeisiä vaikutuksia OKO-konsernin raportointiin, tilinpäätöksen esittämistapaan sekä siirtymähetken omiin pääomiin. Vaikutusarviot eivät sisällä IAS 39 -standardin (rahoitusinstrumentit) vaikutuksia, koska standardi ei edellytä vertailutietojen laatimista ja koska OKO-konsernissa standardi otetaan käyttöön vuoden 2005 alusta. Lopulliset siirtymälaskelmat vuoden 2003 lopun ja vuoden 2004 vuosineljänneksen lopun taseista sekä neljännesvuosituloksista julkistetaan maaliskuun 2005 lopussa.

IFRS-siirtymän vaikutukset raportointiin ja tilinpäätöksen esittämistapaan

Tilinpäätöksen esittämistapa muuttuu, ja mm. tuloslaskelman ja taseen kaavat poikkeavat nykyisistä. Tuloslaskelmassa nettotuotot ryhmitellään kuvaamaan paremmin liiketoiminnan luonnetta. Taseen ryhmittelyt vastaavat nettotuottojen ryhmittelyä tuloslaskelmassa. Lisäksi oman pääoman erien ryhmittely poikkeaa nykyisestä. Tilinpäätös sisältää uutena rahoituslaskelman. Konsernin segmenttijako säilyy entisten liiketoiminta-alueiden mukaisina.

OKOn konsernitalinpäätökseen yhdisteltävien tytäryhtiöiden määrä ei lisääny IFRS:n takia.

Rahoitusleasingsovimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään konsernitaseessa saamisina asiakkailta. Muilla vuokrasovimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä. Avaavassa IFRS-taseessa 1.1.2004 rahoitusleasingsovimusten määrä oli 285 miljoonaa euroa ja muiden vuokrasovimusten määrä 5 miljoonaa euroa.

Vaikutukset OKO-konsernin siirtymähetken 1.1.2004 omiin pääomiin ja vuoden 2004 vertailutulokseen

IFRS-standardit määrittelevät tuottojen kirjaimisperiaatteet suomalaista tilinpäätöskäytäntöä yksityiskohtaisemmin. OKOn tytäryhtiö Okopankki Oyj on tulouttanut maksuperusteisesti kansallisten tilinpäätösnormien mukaan laadituissa tilinpäätöksissä vuosina 1995-2003 takaisinmaksuturvavakuutukseen liittyviä palkkiotuottoja, joihin sisältyy riski niiden palauttamisesta. Vuoden 2004 alkuun mennessä tuloutetut palkkiot, joiden ei ole IFRS-standardien mukaan katsottu olevan tulouttamiskelpoisia, olivat 9 miljoonaa euroa. Tämä erä on siirretty velkoihin. Laskennallisten verojen huomioon ottamisen jälkeen siirto vähentää omia pääomia 6 miljoonaa euroa.

Vuoden 2004 IFRS-vertailutuloslaskelmassa ja vuoden 2005 alusta lukien vuosittain tuloutetaan vain tilikauden osuus sellaisista kertamaksuisista palkkiotuotoista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin. Uusi kirjauskäytäntö alentaa vuoden 2004 vertailutuloslaskelman palkkiotuottoja entiseen käytäntöön verrattuna noin 1 miljoonaa euroa.

OKO-konsernin työntekijöiden lakisääteistä eläketurvaa hoitaa OP-Eläkekassa ja työntekijöille järjestettyä lisäeläketurvaa OP-Eläkesäätiö. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lähtien.

Kaikki konsernin eläkejärjestelyt luokitellaan etuusperijaisiksi. Konserni on käyttänyt hyväksien IFRS 1 -standardin sallimaa helpotusta, jonka mukaan eläkejärjestelyn varat on arvostettu käypään arvoon ja velvoite nykyarvoon siirtymähetken 1.1.2004 laskentaolettamien perusteella.

Auktorisoitujen vakuutusmatemaatikoiden suorittamien laskelmien perusteella eläkejärjestelyjen varat ylittivät niiden veloitteet laskennalliset verot huomioiden 31 miljoonalla eurolla tilanteessa 1.1.2004. Omaisuuserä kirjattiin avaavan taseen eläkesaamisiin ja omiin pääomiin. Omaisuuserällä ei ole kuitenkaan vakavaraisuutta parantavaa vaikutusta.

IFRS-tilinpäätöksessä sijoituskiinteistöjen arvostamisessa ryhdytään käyttämään käyvän arvon periaatetta. Arvostuskäytännön muutoksen sekä keskinäisten kiinteistöosakeyhtiöiden yhdistelyn

kokonaisvaikutus omaan pääomaan on laskennalliset verot huomioituna jonkin verran positiivinen.

Merkittäviin kehittämissuunnitelmiin aktivoidaan kehittämissuunnitelmiin menoja, joiden vaikutus omaan pääomaan on laskennalliset verot huomioituna positiivinen, joskin vähäinen.

OKO-konsernissa ei ole merkittäviä yritysten yhteenliittymissä syntyneitä liikearvoja. Siirtymässä poistettiin kokonaan ainoa liikearvo, minkä vaikutus omaan pääomaan on hieman negatiivinen.

IFRS-tilinpäätökseen siirtyminen kasvattaa omia pääomia tilanteessa 1.1.2004, mutta vakavaraisuuteen sillä ei ole olennaista vaikutusta.

Vakavaraisuussäännöstö muuttuu

Baselin pankkivalvontakomitea julkisti kesäkuussa 2004 lopullisen version uusista luottolaitosten vakavaraisuuden laskentaa ja valvontaa koskevista suosituksista. Joihinkin nimettyihin kohtiin saattaa tulla vielä muutoksia, mutta pääsääntöisesti säännöstö on lopullisessa muodossaan. Euroopan komissio on valmistellut Baselin suosituksen perusteella uutta vakavaraisuusdirektiiviä, joka on tarkoitus hyväksyä Euroopan parlamentissa ja ministerineuvostossa vuoden 2005 aikana. Suunnitelmien mukaan uusi vakavaraisuussäännöstö tulee voimaan EU:ssa vuoden 2007 alussa.

Uusi vakavaraisuussäännöstö perustuu riskienhallinnassa yleisesti käytettyihin menetelmiin ja se jakautuu kolmeen pilariin. Pilari I säätelee pankkien vähimmäispääoman ja vakavaraisuussuhteen laskentaa. Pilari II:n säännöksillä pyritään varmistamaan, että pankeilla on riittävästi omia pääomia suhteessa pankin riskiprofiiliin sekä riskienhallintajärjestelmien ja sisäisen valvonnan tasoon. Pilari III säätelee pankkien riski- ja vakavaraisuusasemaa koskevan informaation julkistamista.

Uudistuksella pyritään lisäämään rahoitusmarkkinoiden vakautta varmistamalla nykyistä paremmin pankkien omien varojen riittävyys. Tavoitteena on kannustaa pankkeja kehittämään riskienhallintajärjestelmiään ja edistämään riskien oikeaa hinnoittelua. Uuden vakavaraisuussäännöstön kehittämisen yhtenä tavoitteena on ollut, että omien varojen vähimmäismäärän määräytymisperusteiden muuttumisesta huolimatta koko kansainvälisen pankkitoimialan keskimääräinen vähimmäispääomavaatimus ei muutu.

Nykyisestä säännöstöstä poiketen valmisteilla oleva vakavaraisuussäännöstö sallii vähimmäispääoman laskennan usealla eri menetelmällä. Luottoriskin vähimmäispääomavaatimus voidaan tulevaisuudessa laskea myös asiakkaan ulkoisen tai pankin itse tekemän luottokelpoisuusluokituksen mukaan. Uusi säännöstö asettaa omien varojen vähimmäisvaatimuksen myös operatiivisille riskeille.

OKO-konsernin valmistautuminen vakavaraisuus uudistukseen

OKO-konsernin riskienhallintamenetelmien ja -järjestelmien kehittämisen lähtökohdat liittyvät ensisijaisesti konsernin riskienhallinnan tarpeisiin ja toissijaisesti vakavaraisuussäännöstön vaatimusten täyttämiseen. Näistä lähtökohdista OKOn johtokunta linjasi vuoden 2003 lopussa tavoitteet vähimmäispääomavaatimuksen laskennassa. Linjauksen mukaan vähittäisvastuiden luottoriskien vähimmäispääomavaatimus lasketaan sisäisten luokitusten menetelmällä, yritysvastuiden sisäisten luokitusten perusmenetelmällä ja operatiivisten riskien standardimenetelmällä. Markkinariskien pääomavaatimus lasketaan perusmenetelmällä kuten nykyisinkin.

Helmikuussa 2005 OKOn johtokunta vahvisti käyttöön otettavien menetelmien osalta aiemmin tehdyt linjaukset ja päätti, että OKO hyödyntää vakavaraisuus uudistukseen liittyviä siirtymäsääntöjä. OKO siirtyy vaiheittain luottoriskien pääomavaatimuksen laskennassa sisäisten luokitusmenetelmien käyttöön siten, että ensimmäisten salkkujen mm. yritysvastuiden pääomavaatimus lasketaan sisäisten luokitusten menetelmällä vuoden 2008 alusta lukien.

OKO on mukana OP-ryhmän vakavaraisuusprojektissa, jonka tehtävänä on varmistaa, että OP-ryhmä ja sen jäsenluottolaitokset täyttävät uuden vakavaraisuussäännöstön vaatimukset siirtymäaika-asteen puitteissa. Vuoden 2004 aikana valmistautumista uuteen vakavaraisuussäännöstöön jatkettiin painopisteenä uudistuksen edellyttämien tietojärjestelmien määrittely ja rakentaminen sekä henkilöasiakkaiden sisäisen luokittelujärjestelmän kehittäminen. Tämän lisäksi pääoman hallintaprosessi sekä operatiivisten riskien arviointimenetelmät ovat olleet kehitystyön kohteena.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

OKO myi helmikuun alussa omistuksensa Automatia Pankkiautomaatit Oy:stä, Suomen Asiakastieto Oy:stä sekä eräistä muista yhtiöistä Osuuspankkikeskus Osk:lle. Automatia Pankkiautomaatit Oy oli konsernitilinpäätökseen yhdistelty osakkuusyhtiö, josta omistusosuus oli kolmannes. Myydyillä yhtiöillä on ollut vähäinen vaikutus konsernin vuositulokseen. Yhteenlasketut myyntivoitot olivat 4,7 miljoonaa euroa.

KONSERNIN NÄKYMÄT

Pankkien toimintaympäristön ja kilpailutilanteen arvioidaan pysyvän vuoden 2004 kaltaisina.

Kasvaneen liiketoiminnan ansiosta OKO-konsernin vuoden 2005 tulos ennen veroja muodostuu suuremmaksi kuin kertaluonteisilla erillä oikaistu vastaava tulos vuonna 2004, mikäli toimintaympäristössä ei tapahdu ennakoimattomia muutoksia.

EMOPANKKI OKO

OKOn liikevoitto oli 117 miljoonaa euroa eli 31 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisellä vuonna. Kertomusvuoden liikevoittoon sisältyi runsaan 10 miljoonan euron myyntivoitto OMX AB:n osakkeista. Vuonna 2003 liikevoittoa kasvattivat yhteensä 53 miljoonan euron kertaluonteiset myyntivoitot OP-Henkivakuutus Oy:n ja Kiinteistö Oy Aleks-Hermeksen osakkeista.

Tase oli 14,4 miljardia euroa eli 1,5 miljardia euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Yritysten ja yhteisöluottojen määrä leasingkohteet mukaan lukien kasvoi vajaat miljardi euroa eli 19 prosenttia. Saamiset luottolaitoksilta olivat miljardi euroa suuremmat kuin edellisen vuoden lopussa. Kasvusta runsaat 80 prosenttia oli saamia OP-ryhmän luottolaitoksilta. Saamisten kasvu rahoitettiin pääosin raha- ja pääomamarkkinoilta.

OKOn oma pääoma oli vuoden lopussa vajaat 577 miljoonaa euroa eli 7 miljoonaa euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Jakokelpoisen oman pääoman määrä oli 126 miljoonaa euroa. OKOn voitonjakoa rajoittava konsernin jakokelpoinen oma pääoma oli 75 miljoonaa euroa.

OKOn vakavaraisuussuhde oli 12,0 prosenttia,

kun se vuoden 2003 lopussa oli 12,3 prosenttia. Omien varojen määrä kasvoi 102 miljoonaa euroa 1 019 miljoonaan euroon. Kertomusvuonna OKO laski liikkeeseen pääomalinan, jonka määrä on 10 miljardia Japanin jeniä ja josta ensisijaisiin omiin varoihin on sisällytetty 74 miljoonaa euroa. Riskipainotetut erät kasvoivat miljardi euroa vajaaseen 8,5 miljardiin euroon. Vuoden 2002 lopussa OKOn vakavaraisuussuhde oli 12,4 prosenttia. Vuosien 2001 ja 2000 vastaavat luvut olivat 15,8 ja 13,8 prosenttia.

Osakepääoma ja osakelajit

OKOn osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjoihin. A-osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja, Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. K-osakkeita voivat sen sijaan omistaa vain OP-ryhmään kuuluvat yhteisöt. Yhtiökokouksessa A-osake oikeuttaa äänestämään yhdellä äänellä ja K-osake viidellä äänellä. A-osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin K-osakkeille maksettava osinko. Vuoden lopussa osakkeita oli yhteensä 98 miljoonaa kappaletta, joista A-osakkeiden osuus oli 77,5 prosenttia.

Varsinainen yhtiökokous päätti 31.3.2004 johtokunnan ehdotuksen mukaisesti kaksinkertaistaa pankin osakkeiden lukumäärän osakepääomaa korottamatta siten, että pankin jokainen osake jaettiin kahdeksi uudeksi osakkeeksi (split 1:2). Osakkeiden lukumäärää koskevat muutokset merkittiin kaupparekisteriin 30.4.2004. Muutoksen jälkeen osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 2,10 euroa.

OKOn yhtiöjärjestykseen sisältyvän muuntolausekkeen perusteella osuuspankit muunsivat vuoden aikana 66 660 K-osaketta samaksi määräksi A-osakkeita.

Vuoden 1999 optio-ohjelman merkintäsuhte muuttui osakkeiden lukumäärän kaksinkertaistamisen myötä. Yhdellä optio-oikeudella on merkittävässä kaksinkertaisuutta A-osaketta entisen yhden sijasta. Lokakuun alussa otettiin optio-ohjelmaan kuuluvat B-optio-oikeudet kaupankäynnin kohteiksi Helsingin Pörssissä A-optio-oikeuksien lisäeränä. Ennen listausta B-optio-oikeudet yhdistettiin A-optio-oikeuksiin ja nimi muutettiin vuoden 1999 A/B-optio-oikeudeksi.

Optio-oikeuksilla oli vuoden loppuun mennessä merkitty 5,8 miljoonaa A-osaketta, joista

kertomusvuoden aikana merkittiin kaupparekisteriin vajaat 1,8 miljoonaa osaketta. Rekisteröintien seurauksena OKOn osakepääoma kasvoi vuoden 2003 lopusta 3,7 miljoonaa euroa 206,2 miljoonaan euroon. Ylikurssirahastoon kirjattiin lisäksi runsaat 1,5 miljoonaa euroa. Joulukuussa merkityt 1 184 300 A-osaketta merkittiin kaupparekisteriin 13.1.2005. Kaikki edellä mainitut osakkeet oikeutavat täyteen osinkoon vuodelta 2004. Osakkeen merkintähinta oli osakesplit huomioon ottaen 4.4.2004 asti 3,585 euroa ja sen jälkeen 2,785 euroa. OKOn maksaman lisäosingon jälkeen merkintähinta on 10.12.2004 alkaen 2,485 euroa.

OKOlla ei ollut vuoden lopussa omia osakkeita eikä yhtiökokous ole antanut valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseksi.

OKOn A-sarjan osakkeelle maksettava osinko otetaan huomioon OKOn vuoden 1999 optio-oikeuksilla merkittävien osakkeiden merkintähintaa määritettäessä siten, että osakkeen tämänhetkinen 2,485 euron merkintähinta alenee osingon- jaon täsmäytyspäivänä 5.4.2005 0,38 eurolla 2,105 euroon, mikä on optiolainaehtojen mukainen osakkeen vähimmäismerkintähinta.

Osakelajit, osakepääoma ja vuoden 2004 aikana rekisteröidyt osakepääoman korotukset on eritelty liitetiedossa 36. Henkilökunnan optioperusteisen kannustejärjestelmän ehdot samoin kuin johtokunnalle annetut valtuutukset on selvitetty liitetiedossa 38.

Osakkeenomistajat

OKOlla oli vuoden lopussa 25 940 rekisteröityä osakkeenomistajaa, joista valtaosa eli 24 723 oli yksityishenkilöitä. Suurin omistaja oli OKOn emoyhteisö Osuuspankkikeskus Osk, jonka osuus OKOn osakkeista oli 39,4 prosenttia ja äänistä 56,3 prosenttia. Yhteensä 75,9 miljoonasta A-osakkeesta Osuuspankkikeskus Osk ja sen jäsenosuuspankit omistivat 38,3 miljoonaa osaketta eli 50,4 prosenttia.

Osakeomistusten jakautumista koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 39 ja johdon omistukset liitetiedossa 53. Osakekohtaisten tunnuslukujen aikasarjat viideltä vuodelta on esitetty liitetiedossa 44. Osakeomistusten jakautumista samoin kuin OKOn A-osakkeen kurssikehitystä ja vaihtoa on lisäksi selvitetty vuosikertomuksessa.

Ulkomaiset sivukonttorit ja edustustot

OKOlla ei ole ulkomaisia sivukonttoreita. Edustustot OKOlla on Pietarissa ja Tallinnassa.

Hallinto

OKOn varsinainen yhtiökokous 31.3.2004 vahvisti vuoden 2003 tilinpäätöksen ja myönsi tilivelvollisille vastuuvapauden. Osinkoa päätettiin jakaa johtokunnan ehdotuksen mukaisesti 1,60 euroa kullekin A-osakkeelle ja 1,55 euroa kullekin K-osakkeelle. Osakesplitin jälkeen vertailukelpoiset osingot olivat 0,80 euroa A-osakkeelle ja 0,775 euroa K-osakkeelle.

Varsinainen yhtiökokous valitsi uudet hallintoneuvoston jäsenet yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Hallintoneuvosto valitsi samana päivänä pitämässään järjestäytymiskokouksessa puheenjohtajakseen uudelleen Seppo Penttisen ja varapuheenjohtajakseen niin ikään uudelleen Paavo Haapakosken. Hallintoneuvoston jäsenet on lueteltu vuosikertomuksessa. Siinä on myös kuvattu hallintoneuvoston keskeiset tehtävät.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi tilikaudeksi 2004 valittiin KHT-yhteisö KPMG Wideri Oy Ab (24.1.2005 alkaen KPMG Oy Ab) ja Raimo Saarikivi, KHT.

Ylimääräinen yhtiökokous 7.12.2004 päätti johtokunnan ehdotuksen mukaisesti jakaa lisäosinkoa 0,30 euroa kutakin A- ja K-sarjan osaketta kohden. Lisäosinko päätettiin maksaa myös niille osakkeille, jotka oli merkitty OKOn vuoden 1999 A/B -optio-oikeuksien nojalla viimeistään 5.11.2004.

Syyskuussa OKOn johtokunta päätti käynnistää selvityksen pankin hallintorakenteen uudistamisesta. Selvitystyö perustuu joulukuussa 2003 julkistettuun suositukseen listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä. Selvityksessä tarkastellaan mahdollisuutta OKOn hallintoneuvoston lakkauttamiseen ja entiseen liikepankkilakiin perustuneen sisäisen hallituksen (johtokunta) korvaamiseen ulkoisella hallituksella.

OKOn hallintoneuvoston lakkauttaminen edellyttää muutosta osuuspankkilakiin. Hallitus antoi 4.2.2005 eduskunnalle esityksen osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta siten, että hallintoneuvosto ei ole enää OKOn pakollinen toimielin.

OKOn hallintomallin muuttaminen edellyttää lisäksi yhtiökokouksen päätöstä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta ja muista tarvittavista toimista.

Johtokunta

Johtokunnan yhtiöjärjestyksen mukaiset tehtävät ja kokoonpano on selvitetty vuosikertomuksessa. Siinä on myös esitetty johtokunnan jäsenten ja varajäsenten OKOn A-sarjan osakeomistukset sekä optiotodistusten merkinnät.

Palkitseminen

OKO-konsernissa sovelletaan lyhyen ja pitkän tähtäimen kannustejärjestelmiä.

Lyhyen tähtäimen palkitseminen perustuu kullekin vuodelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Vuosipalkitsemisjärjestelmät on räätälöity liiketoiminta-alueittain. Maksettavien palkkioiden yhteismäärät perustuvat liiketoiminta-alueiden tuloksiin.

Pitkän tähtäimen kannustejärjestelmänä on ollut optio-ohjelma, joka päättyy lokakuun lopussa 2006. Optio-ohjelmaa korvaamaan on perustettu henkilöstörahasto ja vahvistettu uusi johdon palkitsemisjärjestelmä, jossa palkkiot maksetaan OKOn osakkeina. Molemmissa järjestelmissä palkitseminen perustuu OKOn strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Sitouttamisjakso henkilörahastossa on 5 vuotta ja johdon järjestelmässä 3 vuotta.

Henkilöstörahastoon liittyivät vuonna 2004 konserniyhtiöistä OKO, Okopankki Oyj ja Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy. Henkilöstörahastoon kuuluu jokaisen siihen liittyneen yrityksen koko henkilöstö lukuun ottamatta erikseen nimettyjä johdon edustajia, jotka kuuluvat johdon järjestelmän piiriin.

Opstock Oy:ssä on mahdollisuus osakkuuteen yhtiössä.

Optioperusteinen kannustejärjestelmä on kuvattu liitetiedossa 38 ja henkilöstörahasto ja uusi johdon järjestelmä liitetiedossa 71.

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

OKOn ja sen konsernin tilinpäätös on laadittu ja esitetty luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten, valtiovarainministeriö luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä ja konsernilitinpäätöstä koskevan asetuksen ja Rahoitustarkastuksen määräysten mukaisesti.

Konsernilitinpäätöksen laajuus

Konsernilitinpäätös sisältää OKOn ja sen suoraan tai välillisesti omistamien tytä- ja osakkuusyritysten tilinpäätöstiedot. Tytä- ja osakkuusyritykset, joiden taseen loppusumma on vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa ja joiden poisjättämisellä ei ole vaikutusta riittävän kuvan antamiseen konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta, on Rahoitustarkastuksen määräyksen perusteella jätetty konsernilitinpäätöksen ulkopuolelle.

Konsernilitinpäätökseen sisällytetyt tytä- ja osakkuusyritykset on lueteltu liitetiedossa 54, jossa on myös tietoja konsernilitinpäätöksen ulkopuolelle jätetyistä yhtiöistä.

Konsolidointi

Niiden konserniyhtiöiden, jotka ovat luotto- tai rahoituslaitoksia tai Rahoitustarkastuksen tilinpäätösmääräyksissä tarkoitettuja palveluyrityksiä, tilinpäätökset on yhdistelty hankintamenotelmällä. Kaikki konsernilitinpäätökseen sisällytetyt tytäryritykset on yhdistelty hankintamenotelmällä. Uudet konserniyritykset on yhdistelty hankinta-ajankohdasta alkaen. Tytäryhtiöt, joiden konsernisuhde on lakannut tilikauden aikana, on sisällytetty tuloslaskelmaan siltä ajalta, jonka ne

kuuluvat konserniin. Osakkuusyritysten tilinpäätökset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

Tytäryhtiöosakkeiden hankintamenot on eliminoitu hankintahetken taseen mukaisia omia pääomia vastaan. Tytäryhtiöosakkeiden eliminoinnissa syntyneet ylihinnat on kohdistettu osittain omaisuuserien kirjanpitoarvoihin. Kohdistetut erät poistetaan omaisuuserän poistosuunnitelman mukaisesti. Siltä osin kuin kohdistusta ei ole voitu suorittaa, ne on käsitelty taseessa konserniliikearvona, ja ne poistetaan enintään kymmenelle vuodelle jaksotetuin tasapoistoin, vuodesta 1995 lähtien enintään viidessä vuodessa.

Konserniyritysten erillistilinpäätöksiin sisällyneet konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäiset katteet, sisäinen voitonjako sekä keskinäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Vähemmistön osuus tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu ja ne on esitetty omana eränä tuloslaskelmassa ja taseessa.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Ulkomaan rahan määräiset erät on muutettu kotimaan rahaksi käyttäen valuuttojen tilinpäätöspäivän keskikursseja. Arvostuksessa syntyneet kurssierot on kirjattu tuloslaskelmassa valuuttatoiminnan nettotuottoihin.

Saamiset ja velat

Saamiset ja velat on merkitty taseeseen alunperin arvoon, joka niistä on hankintahetkellä maksettu tai saatu. Saamisen hankintamenon ja nimellisarvon välinen erotus on jaksotettu korkotuottoihin ja saamisen hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Velasta saadun määrän ja nimellisarvon erotus on jaksotettu korkokuluihin ja velan hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Luottotappiot ja saamisen arvonalentumisista johtuvat kohdistetut luottotappiovaraukset on kirjattu saamisen tasearvon vähennykseksi.

Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit

Vaihtuviin vastaaviin kuuluvina arvopapereina on käsitelty saamistodistuksia sekä osakkeita ja osuuksia, joilla käydään kauppaa. Aktiivisen kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit on arvostettu todennäköiseen luovutushintaan ja kaikki arvostuksesta johtuvat positiiviset sekä negatiiviset arvomuutokset on kirjattu. Muut vaihtuviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit on merkitty tilinpäätöksessä hankintameno- tai sitä alempana markkina-arvoon. Saamistodistuksen todennäköisenä luovutushintana on pidetty siitä saatavan pääoma- ja korkovirran markkinakorolla diskontattua nykyarvoa. Julkisesti noteerattujen osakkeiden todennäköisenä luovutushintana on pidetty vuoden viimeistä kaupan- tekokurssia.

Vaihtuviin vastaaviin merkittyjen arvopapereiden luovutusvoitot ja -tappiot sekä arvostustulosten muutokset on kirjattu arvopaperikaupan nettotuottoihin. Muiden kuin aktiivisen kaupankäynnin kohteena olevien saamistodistusten hankintamenon ja nimellisarvon erotus jaksotetaan korkotuotoksi tai sen vähennykseksi jäljellä olevana juoksuaikana.

Pysyviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit

Pysyviin vastaaviin kuuluvina arvopapereina on käsitelty saamistodistuksia, jotka on tarkoitettu pidettäväksi eräpäivään asti, tytär- ja omistusyhteyksien osakkeita ja osuuksia, muita pitkäaikaiseen omistukseen hankittuja osakkeita sekä osakkeita ja osuuksia, joiden omistus on tarpeellinen konsernin tarvitsemien palvelujen hankkimiseksi.

Pysyviin vastaaviin kuuluvat arvopaperit on esitetty hankintamenon määräisinä. Jos tällaisen arvopaperin todennäköinen luovutushinta on tilikauden päättyessä hankintamenoa pysyvästi alhaisempi, erotus on kirjattu tuloslaskelman erään "Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset". Mahdolliset arvonalentumisten peruutuk-

set on kirjattu saman tuloslaskelmaerän oikaisuksi. Saamistodistusten hankintahinnan ja nimellisarvon erotus on jaksotettu korkotuottoihin.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta on merkitty taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus on jaksotettu korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta on kirjattu velaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus on jaksotettu korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuskin myytyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit on sisällytetty alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden tasearvona on suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumispoistoilla vähennetty hankintameno. Aktivoidut lainan liikkeeseenlaskumenot kirjataan laina-ajan kulumiseen perustuvan suunnitelman mukaan kuluiksi, kuitenkin vähintään samassa suhteessa kuin lainaa maksetaan takaisin. Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus sisältyy konserniyhtiöiden erillistilinpäätöksissä taseen tilinpäätössiirtojen kertymän erään "Poistoero". Jos kiinteistön tai kiinteistöyhtiön osakkeiden todennäköinen luovutushinta on olennaisesti ja pysyvästi kirjanpitoarvoa alhaisempi, erotus on kirjattu kuluksi tuloslaskelman erään "Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä". Mahdolliset arvonalentumisten peruutukset on kirjattu saman tuloslaskelmaerän oikaisuksi.

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. OKO-konsernin poistosuunnitelman mukaisesti rakennusten hankintameno poistetaan käyttötarkoituksesta ja rakennusmateriaalista riippuen 30–40 vuodessa. Koneet ja kalusto, atk-laitteistot, tietokoneohjelmat sekä autot poistetaan 3–6 vuodessa ja muut aineel-

liset ja aineettomat hyödykkeet 5–10 vuodessa. Leasingkohteet poistetaan annuiteettimenetelmän mukaisesti. Käytettynä hankituille aineellisille hyödykkeille voidaan määritellä yksilöllinen poistoaika. Kulumattomista aineellisista hyödykkeistä ja arvonorotuksista ei tehdä poistoja.

Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvostusperiaatteet ja -menetelmät

OKO-konsernin kiinteistöomistukset arvioidaan kerran vuodessa. Erityisestä syystä arvoja voidaan tarkistaa useamminkin. Omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden tasearvoa määriteltäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo suhteessa varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Muussa kuin omassa käytössä olevat sijoituksen luonteiset ja saamisen sijaan tulleet liike-, toimisto- ja teollisuuskiinteistöt on arvioitu pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueet sekä asunnot ja asuinkiinteistöt on arvioitu kauppaa-arvomenetelmällä.

Nettotuottovaatimusprosenttia määriteltäessä on otettu huomioon kohteen sijainti, käyttötarkoitus, erityispiirteet ja mahdolliset arvonnousuodotukset. Jokaisesta kiinteistöstä on laadittu toimenpidesuunnitelma, joka tarkistetaan vuosittain. Pääperiaatteiden lisäksi kiinteistöjen arvostuksessa on otettu huomioon kohdekohtaiset erityispiirteet ja käytetty alalla julkaistuja tilastoja ja ennusteita.

Arvonalentumisten kirjaamisessa on sovellettu arvonalentumisten pysyvyyttä ja olennaisuutta koskevia kriteerejä.

Johdannaissopimukset

Saamisten ja pysyviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten sekä velkojen suojaamiseksi tehdyistä koronvaihtosopimuksista saatujen ja maksettujen korkojen erotus on kirjattu korkoihin. Tilinpäätöksessä näiden koronvaihtosopimusten siirtyvät korot on merkitty siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin. Muista koronvaihtosopimuksista saatujen ja maksettujen korkojen erotus on merkitty arvopaperikaupan nettotuottoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin.

Suojaavien johdannaissopimusten arvonnmuutokset on käsitelty tuloslaskelmassa samalla tavalla kuin suojattavan tase-erän vastakkaismerkkinen arvonnmuutos eli korkoriskiltä suojaavien johdan-

naisten arvonnmuutoksia ei kirjata kirjanpitoon. Suojaus on osoitettu tehokkaaksi joko yksittäisinä sopimuspareina tai osaportfolioina VaR-pohjaista menetelmää käyttäen.

Liikkeeseen laskettuihin indeksilainoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset on erotettu pääsopimuksesta ja arvostettu käypään arvoon. Lainoja suojaavat johdannaiset on niin ikään arvostettu käypään arvoon. Arvonnmuutokset on kirjattu tuloslaskelmaan.

Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehtyjen korko-, valuutta- ja osakejohdannaisten tuotot, kulut ja arvonnmuutokset on kirjattu tuloslaskelman erään "Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot". Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyistä johdannaissopimuksista taseeseen merkityt erät on kirjattu muihin varoihin tai muihin velkoihin.

Optioista maksetut preemiot on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempana todennäköiseen luovutusarvoon. Tuotot tai kulut on kirjattu arvopaperikaupan nettotuottoihin. Ulkomaan rahan määräisten johdannaissopimusten eurovasta-arvon muutos on kirjattu valuuttatoiminnan nettotuottoihin.

Järjestämättömät saamiset

Saamisen koko pääoma on merkitty järjestämättömäksi, kun sen korko, pääoma tai sen osa on ollut erääntyneenä ja maksamattomana 90 päivää. Saamiset konkurssiin asetetuilta yrityksiltä on merkitty järjestämättömiksi viimeistään konkurssiin asettamispäivänä. Annettuun takaukseen perustuva saaminen on merkitty järjestämättömäksi, kun takaukseen perustuva maksu on suoritettu. Järjestämättömistä saamisista jaksotetut suoriteperusteiset korot on peruutettu, kun saaminen on merkitty järjestämättömäksi.

Luotto- ja takaustappiot

Luotto- ja takaustappioiksi on kirjattu saamisten ja takausvastuiden lopullisiksi todetut menetykset ja todennäköiset arvonalentumiset sekä asiakkaan rahoittamisesta saamisen sijaan hankitun omaisuuden arvonalentumiset ja luovutustappiot. Arvonalentumiset on kirjattu kohdistettuina luottotappiovarauksina, kun on käynyt ilmeiseksi, ettei saamisesta saada suoritusta, tai siltä osin kuin vakuuksista ei odoteta saatavan saamista vastaavaa suoritusta.

Luottotappioita kirjattaessa saamisen vakuutena oleva omaisuus on arvostettu määrään, joka omaisuudesta sitä luovutettaessa odotetaan saatavan.

Luottotappioiden vähennyksiksi on kirjattu perityksi saadut, aikaisempina vuosina luottotappioihin sisällytetyt erät, saadut vakuutuskorvaukset, asiakkaan rahoittamisesta saamisen sijaan hankitun omaisuuden luovutusvoitot ja kohdistettujen luottotappiovarausten peruutukset.

Eläkemenot

Konserniyhtiöiden henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta. Lisäeläketurva on Opstock Oy:tä lukuun ottamatta järjestetty OP-Eläkesäätiön kautta. Säätiöön ei ole otettu uusia edunsaajia 30.6.1991 jälkeen.

Konserniyhtiöillä ei ole eläkesitoumuksista johtuvia suoria vastuita.

Konserniyhtiöiden eläkevastuut on täysin katettu.

Pääomalainat

Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaiset pääomalainat on merkitty oman pääoman erään "Pääomalainat". Vakavaraisuuslaskelmassa nämä on luettu ensisijaisiin omiin varoihin. Korkoa pääomailainoille maksetaan ainoastaan voitonjakokelpoisten varojen puitteissa. Pankki on jaksottanut maksettavaksi tulevan koron kuluksi ja siirtovelaksi.

Pakolliset varaukset

Pakollisena varauksena on kirjattu varaus sellaisia laadultaan yksilöitävissä olevia vastaisia menoja ja menetyksiä varten, joiden syntyminen on todennäköistä tai varmaa, mutta joiden määrä ja toteutumisajankohta on vielä epävarma. Kohdistettuja luottotappiovarauksia tai muita vastaavia yksilöityjen tase-erien arvostukseen liittyviä erä ei kirjata pakollisiin varauksiin vaan sen tase-erän vähennykseksi, johon kyseinen luotto tai muu omaisuuserä on kirjattu.

Verot

Yksittäisten konserniyhtiöiden erillistilinpäätöksissä tuloverot on laskettu ja kirjattu verotettavaan tuloon pohjautuvan verolaskelman perusteella. Laskennallisia verovelkoja ja verosaamisia ei ole merkitty taseeseen. Liitetiedossa 45 on eritelty emopankin tuloverojen jakautuminen sekä laskennalliset verovelat ja verosaamiset.

Yksittäisten konserniyhtiöiden erillistilinpäätöksissä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on kirjattu taseen erään "Tilinpäätössiirtojen kertymä" ja niiden muutokset tuloslaskelman erään "Tilinpäätössiirrot". Konsernitaseessa tilinpäätössiirtojen kertymä on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä tuloslaskelmassa tilikauden tulokseen ja laskennallisen verovelan muutokseen. Muut konsernin laskennalliset verovelat ja verosaamiset on esitetty liitetiedossa 68.

RISKIENHALLINNAN PERIAATTEET

OKO-konsernin arvot, strategiset valinnat ja pitkän tähtäimen taloudelliset tavoitteet muodostavat riskienhallinnan perustan.

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhkat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat konsernin strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että konsernin ottamat riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

Riskienhallinnan organisointi

OKOn johtokunta on ylin päätöksentekoeelin OKO-konsernin riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Se päättää riskienhallinnan tavoitteista ja organisoinnista, vahvistaa riskienhallintastrategian ja konsernitason riskipolitiikat sekä valvoo riskienhallinnan toteuttamista. Johtokunta hyväksyy myös päätöksentekojärjestelmän ja -valtuudet.

Johtokunnan alaisuudessa toimiva Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa konsernin riskienhallinnan periaatteita ja toimintalinjoja kokonaisuutena sekä nimittää Rating-komitean jäsenet. Riskienhallintajohtoon puheenjohtajana toimii Riskienhallinnasta ja palveluprosesseista vastaava OKOn johtokunnan jäsen, jolle Riskienhallintaosasto raportoi.

Rating-komitean tehtävänä on määrittää luottokelpoisuusluokat yritysasiakkaille. Rahoitusjohto tekee johtokunnan vahvistamien valtuuksien puitteissa asiakas-, pankki- ja maariskiä koskevia vastuuraja-, limiitti- ja luottopäätöksiä. Rahoitusjohtoon puheenjohtajana toimii OKOn toimitusjohtaja. Luottokomitea, luotto- ja limiittitoimikunnat sekä osasto- ja yksikötason päätöksentekoelementit tekevät luottoriskiä koskevia päätöksiä vahvistettujen valtuuksien puitteissa.

Liiketoimintayksiköillä on ensisijainen vastuu asiakkuuksista ja riskinotosta. Yksiköillä on oikeus

tehdä luotto-, markkina- ja rahoitusriskien ottamista koskevia päätöksiä hyväksytyjen valtuuksien ja limiittien puitteissa.

Riskienhallintaosaston tehtävänä on kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaista riskienhallintaa konsernitason tasolla.

Osasto raportoi Riskienhallintajohtolle konsernin riskinkantokyvystä, riskiasemasta ja riskipolitiikojen toteutumisesta. Lisäksi sen tehtäviin kuuluu päätöksentekovaltuuksien ja -ohjeiden valmistelu ja ylläpito. Riskejä seurataan aktiivisesti myös liiketoimintayksiköissä. Luottopäätösprosessissa Riskienhallintaosasto toimii päätöksenteon tukena ja laadunvalvojana.

Riskienhallintastrategia

OKOn johtokunta hyväksyy riskienhallintajohtoon esityksestä vuosittain tarkistettavan OKO-konsernin riskienhallintastrategian, jossa määritellään konsernin riskinkantokyky, suhtautuminen riskinottoon ja riskienhallinnan periaatteet. Riskienhallintastrategiassa on kuvattu myös pääoman hallinnan periaatteet ja suunnitelma vakavaraisuuden ylläpitämiseksi.

Lisäksi riskienhallintastrategiaan sisältyy kuvaus konsernin liiketoimintaan liittyvistä riskeistä ja riskienhallinnan organisoinnista. Siinä on myös selostettu eri päätöksentekotasojen ja riskienhallintaan osallistuvien organisaatioyksiköiden tehtävät ja keskinäinen vastuunjako.

Riskinkantokyky ja pääomanhallinta

Riskinkantokyvyllä tarkoitetaan konsernin omien varojen määrää suhteessa riskipainotettuihin sitoumuksiin. Vakavaraisuustavoite ensisijaisilla omilla varoilla laskettuna on keskimäärin 7 prosenttia.

Liiketoimintaa ohjataan ja seurataan liiketoiminta-alueittain. Liiketoiminta-alueiden tulosta

verrataan toiminnan sitomaan 7 prosentin tavoite-tason mukaiseen Tier I -pääomaan Basel I:n mukaan laskettuna. Tämän perusteella pääomat allokoidaan eri liiketoiminta-alueille ja lasketaan liiketoiminta-alueittaiset oman pääoman tuotot (ROE).

Pääoman hallintaprosessissa laaditaan tulos- ja kasvu-urien perusteella vakavaraisuusennuste ja sen herkkyyshanalyysi. Lisäksi kuvataan eri uhkaske-naarioita ja arvioidaan niiden vaikutuksia vakavarai-suuteen. Tämän lisäksi prosessissa kartoitetaan toi-menpiteet, joilla vakavaraisuustaso ylläpidettäisiin mahdollisen uhkaskeenaarion toteutuessa.

Riskinottohalukkuus

Konsernin suhtautuminen riskinottoon on mal-tillinen. Liiketoiminta perustuu harkittuun riski-tuotto-ajatteluun, jonka mukaisesti hyödynnetään luottoriskiä, markkinariskejä ja rahoitusriskiä. Liike-toiminnan harjoittamiseen liittyy myös strateginen riski ja operatiivisia riskejä.

Riskinottohalukkuus määritellään suhteutta-malla riskit konsernin tuottoihin. Tavoitteena on, ettei luottotappioiden ja tehtyjen varausten netto-määrä suhdannekierron aikana keskimäärin ylitä 10 prosenttia konsernin vuosituotoista tai 0,35 pro-senttia luotto- ja takauskannasta. Lisäksi tavoitteena on, että markkinariskeistä aiheutuva mahdollinen negatiivinen tulos ei ylitä 5 prosenttia konsernin arvioiduista vuosituotoista.

Riskipolitiikat

Riskinottoa ohjataan riskipolitiikoilla, jotka laaditaan vuosittain. Kokonaisriskipolitiikassa riskinottohalu kohdennetaan riskilajeille ja oma pääoma liiketoiminta-alueille.

Kokonaisriskipolitiikkaa täydentävät riskilajikoh-taiset politiikat, joita ovat luotto-, korko-, valuutta-, osake-, kiinteistö-, ja rahoitusriskipolitiikat sekä operatiivisten riskien politiikka.

Luottoriskien hallinta

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, etteivät pankin sopimusosapuolet kykene suoriu-tumaan sovituista velvoitteistaan eivätkä saadut vakuudet turvaa saatavia. Luottoriski sisältää myös maa- ja selvitysriskit. Maariski on maittain kohdis-tettuihin ulkomaisiin saamisiin liittyvä luottoriski. Selvitysrishti on selvitysprosessiin liittyvä, selvityksen kohteena olevan saamisen menettämisen riski.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoit-taa asiakasvastuista syntyvien luottoriskien nega-tiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle ja pyrkiä samalla optimoimaan riski-tuotto-suhdetta. Keskeisessä asemassa ovat luottopäätöksenteko ja luottoprosessin laatu. Prosessia ohjaavat vahviste-tut luottoriskipolitiikat, päätöksentekovaltuudet ja toimintaohjeet.

Selvitysrishti hallinnassa korostuu vastapuol-ten luotettavuuden varmistaminen. Selvitysrishtiä pyritään vähentämään vakiomuotoisin sopimuksin sekä keskittämällä selvitykset luotettaviin clearing-keskuksiin.

Luottoriskejä pyritään vähentämään hajautta-malla luottosalkkua sekä määrittelemällä asiakas-kohtaiset vakuus- ja kovenanttipolitiikat. Luottoris-kinottoa rajoittavat myös omien varojen perusteella määritellyt suurimmat mahdolliset asiakasvastuut ja käytössä oleva limiittijärjestelmä. Luottoriskien hal-linnassa on myös käytetty luottoriskijohdannaissopimuksia. Luottoja ei ole arvopaperistettu.

Luottoriskipolitiikka

Luottoriskipolitiikoissa määritellään kokonaisvastui-den koostumusta, hajautusta, asiakasvalintaa sekä vakuuksien ja kovenanttien käyttöä koskevat peri-aatteet. Tarkoituksena on varmistaa luottosalkun riittävä hajautuminen, jotta ei synny liiallisia riski-keskittymiä maittain, asiakasryhmittäin, toimialoit-tain, luottokelpoisuusluokittain, asiakaskonserneit-tain tai ajallisesti.

Portfoliotarkastelussa asiakkaat on jaettu kuu-teen ryhmään, jotka ovat yritykset, rahoitus- ja vakuutuslaitokset, yksityisasiakkaat, osuuspankit ja OP-keskus, julkisyhteisöt sekä voittoa tavoittele-mattomat yhteisöt. Näistä kolmelle asiakasryhmälle eli yritysasiakkaille, rahoitus- ja vakuutuslaitos-asiakkaille sekä yksityisasiakkaille on laadittu omat luottoriskipolitiikat. Näiden lisäksi on tehty maa-riskipolitiikka.

Yritysasiakkaiden luottoriskipolitiikassa yritys-vastuille on asetettu tavoitearvot rating-luokittain ja suhteelliset enimmäismäärät toimialoit-tain.

Rahoitus- ja vakuutuslaitosten riskiä on hajau-tettu luottokelpoisuusluokittain, liikkeeseenlaski-joittain ja tuotteittain. Lisäksi jälkimarkkinakelpoi-sen saamistodistussijoitusten likviditeetin varmista-miseksi on määritelty minimikoot emissioille, joihin voidaan sijoittaa.

Yksityisasiakkaiden luottoriski hajautuu suuren asiakasmäärän ja asiakaskohtaisen vastuun koon perusteella.

Maariskipolitiikassa riskiä on hajautettu asetamalla enimmäismäärät maaryhmäkohtaisille vastuille.

Luottoriskien limitointi

Limiitti on asiakas- tai maakohtaisesti asetettu vastuiden tai avoimen position enimmäismäärä. Limiittipäätöksessä voidaan lisäksi asettaa ajallisia ja tuotekohtaisia rajoitteita, esimerkiksi enimmäismäärät lyhytaikaisille ja pitkäaikaisille vastuille. Useimmille yritys- ja yhteisöasiakkailla vahvistetaan myös asiakaskohtainen riskinotto- ja vakuutuspolitiikka eli vakuuksien vähimmäismäärä ja käytettävät kovenantit.

Vastuuraja on euromääräinen asiakaskohtaisten vastuiden enimmäismäärä. Vastuuraja vahvistetaan vuosittain niille yritysasiakkaalle, joiden vastuut tai suunnitellut vastuut ylittävät 5 miljoonaa euroa.

Rahoituslaitoslimiitti on ajallisesti määritelty, euromääräinen vastapuolilimiitti, jonka rajoissa rahoituslaitosten kanssa liiketoimintaa harjoitetaan. Limiitin myöntäminen edellyttää, että rahoituslaitos sijaitsee maassa, jolle on hyväksytty maalimiitti. Rahoituslaitoslimiitti tarkistetaan vuosittain.

Maalimiitti on euromääräinen enimmäismäärä saamisille tietystä maasta. Kunkin maan limiitin määrä ja siihen mahdollisesti liittyvä aikarajoitus määritellään maan luottokelpoisuuden ja OKO-konsernin riskinkantokyvyn mukaisesti niin, että se tukee hyväksytyjä liiketoimintaperiaatteita. Maalimiitti tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Luottoprosessi

Päivittäinen luottoprosessi on ratkaisevassa asemassa luottoriskien hallinnassa. Riskienhallinnan

näkökulmasta luottoprosessin keskeisimmät vaiheet ovat luottokelpoisuuden arviointi, päätöksenteko ja toimeenpano, jotka on eriytetty toisistaan. Luottoprosessin toimivuutta ja laatua valvoo Riskienhallintaosasto.

Luottokelpoisuuden arviointi

Yritysasiakkaiden luottokelpoisuus arvioidaan OKO-konsernin omalla 12-portaisella luokituksella. Luokitukseen vaikuttaa yrityksen tilinpäätösinformaation kertoma taloudellinen asema, jossa keskeisiä tekijöitä ovat vakavaraisuus, kannattavuus ja maksuvalmius. Lisäksi huomioidaan yrityksen markkina-asema, kilpailukyky, tuotteiden laatu, kasvupotentiaali ja toimialan tilanne. Jos yrityksellä on julkinen luottokelpoisuusluokitus, sitä käytetään yhtenä tekijänä luottokelpoisuutta arvioitaessa.

Luottokelpoisuusluokittelussa ei oteta huomioon asiakkaan vastuille saatuja vakuuksia tai takauksia. Vastuukohtainen riskiarviointi tehdään asiakkaan luottokelpoisuuden, esitettävän vastuun sekä vastuulle saatavien vakuuksien ja takauksien perusteella päätöksentekovaiheessa, jolloin vahvistetaan myös vastuiden hinnoittelu.

Luokittelun tavoitteena on jakaa yritysasiakkaat maksukyvyyn perusteella luottokelpoisuusluokkiin siten, että luokittelu täyttää riskienhallinnan tarpeet sekä uuden vakavaraisuuskehikon (Basel II) sisäisille luokittelumalleille asettamat kriteerit. Kahteen heikoimpaan luokkaan kuuluvat ne asiakkaat, joilla on joko vakavia maksuhäiriöitä tai jotka ovat joko yrityssaneeraus- tai konkurssissa.

Sisäiset luottokelpoisuusluokat yhdenmukaistetaan Standard & Poor's -luokituksen kanssa pitkältä ajanjaksolta laskettujen keskimääräisten yhden vuoden maksuhäiriötodennäköisyyksien perusteella. Sisäistä luottokelpoisuusluokitusta hyödynnetään

Luottokelpoisuuden määrittely asiakasryhmittäin

<i>Asiakasryhmä</i>	<i>Luottokelpoisuuden määrittely</i>
Yritysasiakkaat, vastuut yli 5 milj. €	Rating-komitean luottokelpoisuusluokitus
Yritysasiakkaat, vastuut alle 5 milj. €	Tilinpäätös- ja maksukäyttätymistietoihin perustuva luottokelpoisuusluokitus
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	Ulkopuolisen luokituslaitoksen luottokelpoisuusluokitus
Osuuspankit ja OP-keskus	Rating-komitean luottokelpoisuusluokitus
Maat	Ulkopuolisen luokituslaitoksen luottokelpoisuusluokitus
Yksityisasiakkaat	Maksukykylaskelmaan perustuva luottokelpoisuusarvio

vastuiden hinnoittelussa ja luottopäätöksenteossa sekä riskisopeutetun pääomavaateen laskennassa.

Maat on jaettu Moody'sin luottokelpoisuusluokituksen perusteella viiteen maariskiryhmään. Alin sijoitustason luokitus (Investment Grade) on Baa3 eli maariskiryhmään 3 kuuluvat maat.

Maariskiryhmien vastaavuus Moody'sin

luottokelpoisuusluokkien kanssa

Maariskiryhmä	Moody's-vastaavuus
Ryhmä 1	Aaa
Ryhmä 2	Aa1-A3
Ryhmä 3	Baa1-Baa3
Ryhmä 4	Ba1-B3
Ryhmä 5	Caa1-C ja luokittelemattomat

Päätöksenteko

Luottopäätösesityksen perustan muodostaa luottokelpoisuusarvio. Asiakasvastaavat valmistelevat vastuuraja-, limiitti- sekä rahoitusesitykset ja esittelevät ne päätöksentekoaikavälillä. Luottopäätösesitys sisältää selvityksen luoton hakijasta ja asiakkaalle aikaisemmin myönnettyistä vastuista sekä niiden vakuuksista ja avoimesta positiosta. Yritysassiakkaiden luottopäätösesitys sisältää luottokelpoisuusarvion lisäksi vakuus- ja kovenanttipolitiikan lyhyille ja pitkille vastuille sekä ennusteen asiakkaan taloudellisen tilan kehittymisestä. Yritysassiakkaiden vastuuraesitykseen liitetään aina tilinpäätösanalyysi ja uusista yritysassiakaista usein myös yritystutkimus. Useimmiten yritys- ja rahoituslaitosasiakkaiden luottopäätösesityksiin sisältyy Riskienhallintaosaston kannanotto esitettävästä luottoriskistä.

Päätöksentekoaikavälillä tehdään riskinottoapäätöksiä valtuuksiansa puitteissa noudattaen vahvistettuja luottoriskipolitiikkoja, limiittejä ja linjauksia. Päätöksentekoaikavälillä tehdään päätösvaltuudet on porrastettu asiakkaan luottokelpoisuusluokan sekä vastuun ja avoimen position määrän perusteella.

Toimeenpano

Toimeenpanovaiheessa laaditaan hyväksytyjen päätösten perusteella tarjous- ja sopimusasiakirjat. Nostoehtojen täytyminen tarkistetaan vielä ennen rahojen siirtoa asiakkaan käyttöön. Lisäksi valvotaan sopimusehtojen täyttymistä sopimuksen voimassaoloaikana.

Luottoriskin mittaus, seuranta ja raportointi

Luottoriskiä mitataan asiakaskohtaisesti vastuuden ja avoimen position määrällä. Vastuu tarkoittaa tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää, joka pankilla on tietyltä asiakkaalta. Avoin positio lasketaan vähentämällä vastuista vakuudet vakuusarvon määräisenä. Luottoriskiä mitataan myös painotetulla avoimella positiolla, joka saadaan kertomalla asiakaskohtainen avoin positio asiakkaan luottokelpoisuuden mukaisella maksuhäiriötodennäköisyydellä. Lisäksi luottoriskin mitta-reina käytetään ongelmaluottojen ja erääntyneiden maksuerien osuutta luotto- ja takauskannasta sekä luottotappioiden osuutta tuotoista ja luotto- ja takauskannasta.

Asiakasseuranta jakaantuu vuosittaiseen tilinpäätösten ja osavuositarkastusten analysointiin sekä jatkuvaan maksukäyttäytymisen ja asiakkaan toiminnan seurantaan.

Asiakkaiden maksukäyttäytymistä, erääntyneitä maksueriä ja ongelmaluottoja seurataan jatkuvasti sekä konsernin sisäisestä että ulkoisesta valvontapalvelusta saatavien tietojen perusteella.

Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luottoriskin määrää ja maksukäyttäytymistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityis-seurantaan. Samassa yhteydessä arvioidaan myös asiakkaan luottokelpoisuusluokituksen muutostarve, luottotappion todennäköisyys sekä luottotappiovarauksen tarpeellisuus. Tämä merkitsee usein myös sitä, että luottopäätös tehdään ylemmässä päätöksentekoaikavälillä.

Yritysassiakkaiden vastuurajojen käyttöä ja rahoituslaitoskonsernien limiittejä seurataan luottopäätösprosessissa. Lisäksi luottopäätöksiä valvotaan myös päätöksentekoaikavälillä, jotka toimittavat päätöspöytäkirjat aina tiedoksi seuraavalle päätöksentekotasolle.

Luottoriskien raportointi on keskitetty Riskienhallintaosastolle. Luottoriskipolitiikan noudattamista tarkastellaan johtokunnalle laadittavassa konsernin riskianalysissä, jossa raportoidaan lisäksi muun muassa kokonaisvastuiden määrän, jakauman ja laadun sekä ongelmaluottojen kehitystä.

Limiittien käyttö ja niiden mahdolliset ylitykset raportoidaan säännöllisesti. Lisäksi Riskienhallintaosasto laatii toimiala-, luotto- ja sijoitussalkku-analyseja.

Markkinariskien hallinta

Markkinariskejä ovat markkinahintojen (korkojen sekä valuutta- ja osakekursien) ja volatiliteettien vaikutukset pankin tulokseen. Markkinoiden likviditeettiriski on osa markkinariskiä. Riski syntyy, jos markkinoilla ei ole riittävästi syvyyttä tai markkinat eivät toimi häiriön takia, minkä vuoksi pankki ei kykene realisoimaan tai kattamaan riskejään vallitseviin markkinahintoihin.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa taseen ja taseen ulkopuolisten erien hintamuutoksista aiheutuvat riskit hyväksyttävälle tasolle sekä edistää tuloksetekomahdollisuuksia optimoimalla riski-tuotto-suhdetta.

Markkinariskejä sisältyy sekä kaupankäyntitoimintaan että varainhallintaan. Trading-toiminta perustuu aktiiviseen lyhyen aikavälin kaupankäyntiin ja markkinariskien hallintaan. Tavoitteena on ylläpitää OP-ryhmän likviditeettireservejä mahdollisimman tuottavasti. Trading-toiminnan osuus taseesta on noin 20 prosenttia.

Varainhallinnan tehtävänä on turvata pankin kotimainen ja ulkomainen varainhankinta ja hallita pankin sijoitustoiminnan osake-, luotto- ja korko-

riskiä sekä rakenteellista korkoriskiä, joka syntyy luotto- ja talletuskannasta sekä muusta taseesta (esimerkiksi osakkeet, kiinteistöt ja omat pääomat). Tavoitteena on myös suojata konsernin rahoituskatetta korkotason muutoksilta. Varainhallinnassa ei oteta valuuttakurssiriskiä.

Markkinariskien hallinnan periaatteet ja riskipolitiikat vahvistaa OKOn johtokunta. Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa markkinariskien hallinnan periaatteita sekä valvoo limiittien käyttöä. OKO-konsernin markkinariskit keskitetään ao. riskiin oikeutetuille liiketoimintayksiköille, jotka vastaavat positioidensa riskeistä ja tuloksesta asetettujen limiittien puitteissa. Riskienhallintaosasto seuraa ja raportoi markkinariskit ja niistä syntyvät tulokset sekä liiketoiminnalle että johdolle. Periaatteet ja mittarit ovat yhteneväiset sekä kaupankäyntitoiminnan että varainhallinnan markkinariskien hallinnassa.

Korko-, valuutta-, osake- ja kiinteistöriskeille on laadittu konsernitasoiset riskipolitiikat, joissa on määritelty position rakennetta ja hajauttamista koskevat periaatteet ja limiitit. Tarkoituksena on varmistaa, ettei OKO-konsernille synny sen riskin-

<i>Riskilaji</i>	<i>Riskimittari</i>	<i>Tulosmittari</i>	<i>Frekvenssi</i>
Korkoriski/kaupankäyntisalkut	100 korkopisteen koronnousun vaikutus tulevien kassavirtojen nykyarvoon VaR	Markkina-arvon muutos	Päivittäin
Korkoriski/varainhallinta	100 korkopisteen koronnousun vaikutus tulevien kassavirtojen nykyarvoon VaR	Markkina-arvon muutos Rahoituskate	Päivittäin
Valuuttariski	Kokonaisnettopositio Valuuttaparipositiot VaR	Markkina-arvon muutos	Päivittäin
Osakeriski	Markkina-arvo VaR	Markkina-arvon muutos	Päivittäin/ viikoittain
Volatiliteettiriski	Spot/volatiliteetti - matrisin mukainen enimmäistappio	Markkina-arvon muutos	Päivittäin
Kiinteistöriski	Vuokrattavissa oleviin kohteisiin sitoutunut pääoma sekä kiinteistöjen vajaakäyttöaste	Nettotuotto	Neljännes- vuosittain

kantokykyyn nähden liian suuria markkinariskejä. Konsernitason riskilimitit on edelleen allkoitu kaupankäyntitoimintaan (korko, valuutta- ja volatiliiteettiriski) ja varainhallintaan (korko- ja osakeriski).

Korkoriskiä hajautetaan valuutoittain, tuotteittain ja periodeittain. Valuutariski suojataan valuutoittain. Osake- ja pääomasijoitusten riskiä hajautetaan markkina-alueittain, toimialoittain ja liikkeenlaskijoittain. Pääomarahastosijoituksissa riskin hajautus hoidetaan rahaston sääntöjen mukaisesti. Optioliiketoiminnalle on määritelty omat limitit.

Markkinariskien hallinnassa keskeisessä asemassa on jatkuva riskipositioiden rakenteiden ja markkinoiden analysointi sekä muutosten vaikutusten ennakointi pankin riskiasemaan ja tulokseen. Tehokas markkinariskien hallinta edellyttää ajantasaista ja oikeaa tietoa positioista ja markkinoista sekä nopeaa reagointia muutoksiin. Markkinariskejä hallitaan muokkaamalla riskipositioita sekä taseettä johdannaisinstrumentein kulloisenkin markkinanäkemyksen perusteella riskilimiittien puitteissa. Markkinariskipositioita tai yksittäisiä sopimuksia voidaan myös suojata johdannaisinstrumentein niiden markkina-arvojen muutoksilta tai position rahoituskatteen turvaamiseksi.

Markkinariskien mittaus, seuranta ja raportointi

OKO-konsernissa markkinariskejä seurataan viereisessä taulukossa kuvattuja mittareita käyttäen:

Lisäksi OKOn korko-, valuutta- ja osakeriskejä mitataan Value at Risk (VaR) -analyysin avulla.

VaR-malli perustuu korkojen sekä valuutta- ja osakekurssien historialliseen kehitykseen. Mallin avulla arvioidaan positioiden markkina-arvojen muutoksia yhden päivän aikana. Se on aika, joka tosiasiallisesti tarvitaan position sulkemiseen tai riskin kattamiseen. Malli antaa tappioennusteen, jonka mukaan tappio on 97,5 prosentin todennäköisyydellä pienempi tai enintään yhtä suuri kuin mallin antama ennuste.

VaR-analyysi perustuu historiallisiin hintamuutoksiin (volatiliiteettiin) ja antaa tappioestimaatin "normaaleissa" markkinaolosuhteissa. Stressitestauksen avulla voidaan arvioida tarkastelujakson aikana toteutuneita suurempien markkinamuutosten vaikutuksia avoimen riskiposition tulokseen. Mallin ennustekykyä seurataan päivittäisellä backtestauksella: testin tulos saa ylittää tappioestimaatin

keskimäärin 2,5 kertaa sadan päivän aikana.

Historialliseen simulaatioon perustuvan menetelmän etuja ovat empiiriset, markkinoilla toteutuneet jakaumat ja korrelaatiot. Ongelmia tuottavat toteutuneeseen kehitykseen perustuva riskin ennustaminen, aikasarjaotoksen pituuden vaikutus riskimittarin arvoon, äärimmäisten muutosten epäjatkuvuus erityisesti jakauman tappiolaidalla ja aikasarjoihin sisältyvä autokorrelaatio.

Riskienhallintaosasto seuraa OKOn korko-, valuutta- ja osakeriskilimiittejä ja hälytysrajoja päivittäin sekä konsernin rahoituslaitostytäryhtiöiden korkoriskiä viikoittain ja raportoi niistä liiketoiminnalle ja johdolle.

Korkoriski

Korkoriski syntyy, kun taseen tai taseen ulkopuolisten erien maturiteetit, korontarkistusajankohdat tai korkoperusteet poikkeavat toisistaan. Kaupankäyntitoiminnassa korkoriski toteutuu markkinakorkojen muuttuessa arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Varainhallinnan korkoriskin osalta riski toteutuu muutoksena rahoituskatteessa.

OKO-konsernissa korkoriskiä saavat ottaa annettujen limiittien puitteissa vain erikseen määritellyt yksiköt ja yhtiöt.

Varainhallinnan korkoriski

Varainhallinnan korkoriski syntyy korkotason muutoksesta ja korontarkistusten eriaikaisuudesta taseen saatavia ja velkoja uudelleen hinnoiteltaessa. Korkojen noustessa pankille aiheutuu tappiota, jos sijoitusten korkosidonnaisuus on varainhankintaa pidempi.

Taseeseen sisältyy myös rakenteellista korkoriskiä, joka syntyy pääosin vähittäisottolainauksesta ja korottomista tase-eristä. Korkoriskiin vaikuttavat myös asiakassopimusten mahdolliset ennaikaiset takaisinmaksut.

Muusta kuin kaupankäyntitoiminnasta aiheutuva korkoriski keskitetään varainhallintaan, joka hoitaa positiota annettujen limiittien puitteissa.

Varainhallinnan korkoriski mitataan ja raportoidaan osana OKOn kokonaiskorkoriskiä käyttäen samoja mittareita ja limitointiperiaatteita kuin kaupankäyntisalkussa. Niiden avulla arvioidaan myös kertyvän rahoituskatteen herkkyyttä korkojen muutoksille.

Valuuttariski

Valuuttariski syntyy, kun samassa valuutassa olevien saatavien ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OKO-konsernissa valuuttakurssiriskit on keskitetty OKOon, joka on OP-ryhmässä ainoa valuuttamarkkinoilla aktiivisesti toimiva yhteisö.

Valuuttakurssiriskin hoito on keskitetty kaupankäyntitoimintaan. Position riskiä rajoitetaan kokonaisnettovaluuttaposition ja päävaluuttojen (USD, GBP, SEK) valuuttaparipositiolle asetettujen limiittien avulla. Lisäksi valuuttakurssiriskin VaR-luvulle on asetettu hälytysraja. Riskiä rajoitetaan myös stop/loss-limiitein.

Osakeriski

OKO-konsernissa osakeriskiä syntyy osake- ja pääomasijoitustoiminnasta. Osakesijoitukset sisältävät sekä kaupankäyntitarkoitukseen että pitempiaikaiseen omistukseen hankittuja osakkeita.

Osakeriskipolitiikassa määritellään osakesalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet.

Vaihdettaviin vastaaviin kirjatun osakesalkun hoito on keskitetty varainhallintaan.

Volatiliteettiriski

OKO-konsernissa volatiliteettiriskin hallinta on keskitetty OKOon. Volatiliteettiriskiä otetaan pienimuotoisesti korko- ja valuuttaoptioissa sekä liikkeen laskettujen indeksilainojen takaisinostoissa.

Riskiä mitataan VaR-tyyppisen position enimmäistappioriskimittarin (spot/volatiliteetti-matriisin) avulla, joka stressaa sekä johdannaisen kohdeetuutena olevan instrumentin markkinahintaa että johdannaisen markkinahinnan volatiliteettia.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomistuksiin liittyviä arvonmuutos- ja tuottoriskejä. OKO-konsernin tavoitteena on kiinteistöomistuksiin sitoutuneen pääoman vähentäminen ja tuottotason nostaminen.

Kiinteistöriskipolitiikassa määritellään kiinteistöomistussalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet. Kiinteistöomistuksista laaditaan vuosittain kohdekohtaiset arviot ja toimenpidesuunnitelmat. Kiinteistöriskit raportoidaan neljännesvuosittain konsernin riskianalyyseissä.

Rahoitusriskin hallinta

Rahoitusriski tarkoittaa jälleenrahoituksen saatavuuteen liittyvää riskiä ja pankin luottokelpoisuuden kehityksen vaikutusta rahoituksen hintaan. Riski syntyy, jos saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriski syntyy myös, jos joko velat tai saatavat tai molemmat ovat keskityneet vastapuolten, instrumenttien tai markkina-segmenttien suhteen. Rahoitusriskiä voi syntyä myös asiakaskäyttötymisen tai taloudellisen toimintaympäristön muutosten seurauksena.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa riskiä rahoituksen saatavuudesta velkojen tai muiden maksujen erääntymässä. Riskin toteutuminen voi johtua esimerkiksi markkinoiden likviditeetin vähenemisestä tai luoton-tarvitsijan luottokelpoisuuden heikkenemisestä. Maksuvalmiusriskin varaudutaan ylläpitämällä likvideistä saamistodistuksista koostuvaa reservisalkkua.

Likviditeetin hallintaa säätelevät Euroopan Keskuspankin vähimmäisvaranto- ja maksuvalmiusluotojärjestelmät.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinnan merkittävyyttä korostaa OKOn keskusrahalaistotehtävään kuuluva velvollisuus huolehtia OP-ryhmän maksuvalmiudesta ja maksuvalmiusreservien riittävydestä. Maksuvalmiusreservisalkun osuus konsernin taseesta on noin viidennes.

Rahoitusriskin hallinnan tarkoituksena on varmistaa OKO-konsernin riskinkantokyvyn kannalta oikein mitoitettu pääomarakenne ja rajoittaa tase-rakenteesta aiheutuvaa rahoitus- ja maksuvalmiusriskiä. Rahoitusriskiä hallitaan maksuvalmiuden ja taseen rakenteen suunnittelulla, ylläpitämällä riittävää maksuvalmiusreserviä ja hajauttamalla varainhankintaa maturiteettiluokittain, vastapuolittain ja instrumenteittain.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinnan periaatteet ja riskipolitiikan vahvistaa OKOn johtokunta. Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa periaatteita sekä valvoo limiittien käyttöä. OKOn rahoitusriskin hoito ja pitkäaikainen varainhankinta on keskitetty varainhallintaan. Maksuvalmiuden hoito ja reservisalkujen ylläpito on keskitetty kaupankäyntitoimintaan. Riskienhallintaosasto seuraa ja raportoi rahoitusriskit sekä liiketoiminnalle että johdolle.

OKO huolehtii myös tytäryhtiönsä Okopankin rahoituksen riittävydestä. Tytäryhtiön toiminnasta syntyville rahoitusriskeille on asetettu omat rahoitusriskilimiitit, joiden mukaisesti Okopankki hoitaa rahoitusriskiasemaansa.

OKO-konsernin keskeiset rahoituslähteet ovat sijoitustodistus- ja joukkovelkakirjaemissiot, muilta pankeilta ja osuuspankeilta otetut talletukset, yleisötalletukset sekä oma pääoma. Kansainvälisillä raha- ja pääomamarkkinoilla rahoituksen saatavuuteen ja hintaan vaikuttaa OKOn luottokelpoisuusluokitus.

Rahoitusriskipolitiikassa määritellään OKO-konsernin pitkäaikaisen varainhankinnan rakenteeseen ja maksuvalmiuden hoitoon liittyvät periaatteet ja limiitit. Varainhankintasuunnitelma, jonka johtokunta hyväksyy, laaditaan vuosittain vastamaan konsernin rahoitusasemaa ja vakavaraisuustavoitteita.

Rahoitusriskin mittaaminen, seuranta ja raportointi

Rahoitusriskiä mitataan kunkin maturiteettiasteen pääoman nettokassavirran suuruudella (saatavien ja velkojen erotus). Lisäksi rahoitusriskiä tarkastellaan hankintalähteittäin ja sijoituskohteittain.

Rahoitusriskin mittauksen tarkoituksena on kuvata, kuinka taseeseen saatavat ja velat eräänntyvät tulevaisuudessa niiden likvidiys huomioon ottaen. Lisäksi tarkastellaan, miten periaatteissa avistehoitot, mutta pysyviksi osoittautuneet vähittäisasiakkaiden talletukset ja osuuspankkien likviditeettireservitalletukset on sijoitettu. Näin saadaan selville rahoitustarve tai sijoituspotentiali kussakin aikaluokassa. Kaupankäyntisalkkuihin ja muihin vaihdettaviin vastaaviin kirjatut likvidit sijoitukset käsitellään lyhimmissä aikaluokassa, koska ne ovat realisoitavissa nopeasti.

Rahoitusriskit on rajoitettu asettamalla vuotuisille pääoman nettokassavirroille euromääräiset limiitit maturiteettiasteittain viiteen vuoteen asti. Limiittien suuruus on suhteutettu taseeseen. OP-ryhmän maksuvalmiusreservin muodostaville OKO-konsernin likvideille sijoituksille on asetettu erillinen limiitti. Päivittäistä likviditeettiä seurataan laskelmin ja ennustein 30 päivää eteenpäin. Ne sisältävät sekä omien liiketapahtumien vaikutukset että ennusteet pankkien välisessä maksuliikenteessä kulkevista rahavirroista.

Riskiennusteluosasto raportoi rahoitusriskit kuukausittain sekä liiketoiminnalle että johdolle. Päivittäin laaditaan kassavirtalaskelmat valuutoittain ja arviolaskelma reservivarojen riittävydestä.

Johdannaisliiketoiminta

OKO-konserni käyttää aktiivisesti korko- ja valuuttajohdannaisia sekä vähäisemmässä määrin osake-, osakeindeksi- ja luottojohdannaisia. Näiden kohdeetuuksien ja luottovasta-arvojen määrät on esitetty liitetiedossa 50. Johdannaisia käytetään sekä kaupankäynti- että suojaustarkoitukseen osana kokonaispositioiden hoitoa. Johdannaisten riskiä seurataan osana kaupankäyntitoiminnan ja varainhallinnan kokonaispositioiden riskejä käyttäen samoja mittareita kuin tasepositioissakin. Poikkeuksen muodostavat optiot, joiden riskiä mitataan erikseen edellä kohdassa volatilitteettiriski kuvatulla tavalla.

Johdannaisliiketoiminnan vastapuoliriskiä seurataan käyttäen luottovasta-arvoja, jotka on määriteltä sopimusten jälleenhankintakustannusten (markkina-arvo) ja instrumentikohtaisten tulevaisuuden luottoriskikertomien perusteella.

Luottojen ja liikkeeseen laskettujen velkaemissioiden korkoriskiltä suojauksen tarkoituksena on suojattavan ja suojaavan erän välisen korkoeron eli marginaalin lukitseminen. Suojauksen osoittaminen tehdään suojattavien erien ja suojien VaR-lukujen ja markkina-arvojen suhdetta käyttäen.

Liikkeeseen laskettujen indeksilainojen lisätuotekomponentit on suojattu johdannaisrakenteilla. Suojaavat johdannaiset ovat osake-, osakeindeksi-, valuutta-, korko- sekä luottojohdannaisia.

Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että toiminnasta aiheutuu tappioita tai tulonmenetystä puutteellisesti toimivista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista johtuen. Operatiivinen riski, joka sisältää oikeudellisen riskin, mutta ei strategista riskiä, saattaa ilmetä myös maineen menetyksenä.

Vastuu operatiivisten riskien hallinnasta on liiketoimintayksiköillä. Riskienhallintaosasto valvoo operatiivisten riskien hallinnan toteutusta, riskitasoa ja riskien toteutumisen aiheuttamia menetyksiä sekä raportoi niistä. Operatiivisille riskeille on laadittu konsernitason riskipolitiikka, jossa määritellään operatiivisen riskin tunnistamista, arviointia, seuranta ja raportointia ohjaavat periaatteet. Politiikassa on määriteltä myös operatiivisten riskien hallinnan keskeiset tavoitteet.

Tavoitteena on luoda riskejä ennaltaehkäisevä kulttuuri, jonka luomisessa organisaation arvot sekä

johtamis- ja toimintakulttuuri ovat avainasemassa. Riskienhallinta perustuu liiketoiminnan kaikilla osaluilla noudatettavaan suunnitelmallisuuteen, huolellisuuteen ja jatkuvuuteen. Keskeisessä asemassa operatiivisten riskien hallinnassa on riskien tunnistaminen ja arviointi sekä sen pohjalta tapahtuva toiminnan kehittäminen.

Riskien toteutumista pyritään ennaltaehkäisemään kehittämällä prosesseja ja henkilöstön osaamista sekä eriyttämällä päätöksentekoa, toimeenpano ja valvonta toisistaan. Uusien tuotteiden käyttöönottoa edeltää tuotteiden kuvaus, toimintaprosessien suunnittelu ja ohjeistus sekä tuotteen hyväksyntä. Oikeudellisen riskin hallinnassa korostuu sopimusten sitovuuden ja lainmukaisuuden varmistaminen. Tiedon hallinnassa olennaista on tiedon oikeellisuuteen, käytettävyyteen sekä eheyteen liittyvien riskien hallinta, joiden tärkeys korostuu erityisesti sähköisessä asioinnissa. Tietojärjestelmien kehitystyössä ja käyttöönotossa kiinnitetään erityistä huomiota riittävään määrittelyyn, sisällölliseen ja tekniseen osaamiseen, testaukseen ja pilotointiin. Tieto- ja pankkiturvallisuuden hallinnassa sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä harjoitetaan OP-ryhmässä tiivistä yhteistyötä.

Yllättäviin tilanteisiin on varauduttu liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmilla ja tietotekniikan toipumissuunnitelmilla, joita kehitetään ja päivitetään säännöllisesti. Tärkeä osa operatiivisten riskien hallintaa ovat sisäisen tarkastuksen tekemät selvitykset. Operatiivisista riskeistä aiheutuvilta menetyksiltä on suojauduttu myös esine-, rikos- ja vastuuvakuutuksin.

Operatiivisten riskien tunnistaminen, seuranta ja raportointi

Liiketoimintaan liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan riskikartoituksissa pääsääntöisesti prosesseittain yli organisaatorajojen. Merkittävien riskien osalta arvioidaan, miten todennäköinen riski on ja millainen tulosvaikutus sen toteutumisesta voisi aiheutua. Riskit arvioidaan uudelleen säännöllisesti ja aina merkittävien muutosten yhteydessä

Vahinkotilastointi kattaa koko konsernin. Tilastoinnin tavoitteena on tapahtumiin johtaneiden syiden ymmärtäminen ja sitä kautta toiminnan kehittäminen. Riskienhallinta raportoi johdolle säännöllisesti operatiivisten riskien kartoitusten tulok-

sista ja toteutuneista vahingoista sekä suosittelee kehityshankkeita tai uusia toimintatapoja arviointeihin perustuen.

Vuonna 2005 operatiivisten riskien hallinnassa keskitytään operatiivisten riskien kartoittamiseen ja kartoitusten päivittämiseen kaikista merkittävistä toiminnoista, tuotteista ja järjestelmistä. Lisäksi kehitetään operatiivisten riskien hallintamenetelmiä sekä riskeihin liittyvää raportointia.

Strateginen riski

Strategisella riskillä tarkoitetaan väärin valitun liiketoimintastrategian johdosta syntyviä menetyksiä.

OKO 2004 -strategian toteuttamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät strategiset riskit kartoitettiin strategiaprosessin kuluessa.

Strategisten riskien uhkaa ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan vuosittain riskienhallintastrategian päivitysten yhteydessä. Samassa yhteydessä arvioidaan myös toimintaympäristössä ja kilpailutilanteessa tapahtuneita muutoksia ja niiden vaikutusta strategian toteuttamiseen.

Riskienhallinnan ja prosessien kehittäminen

Riskienhallinnan kehitystä ohjaavat ensisijaisesti konsernin liiketoiminnan tarpeet. Tämän lisäksi valmis- teilla oleva pankkien vakavaraisuuskehikko (Basel II) vaikuttaa laajasti riskienhallinnan kehittämiseen.

OP-ryhmä on käynnistänyt projektin Basel II -suositukseen perustuvan vakavaraisuusuudistuksen mahdollistamien menetelmien käyttöönottamiseksi EU-direktiivin mukaisesti ja uudistuksen implementoimiseksi. Lisäksi pankki analysoi uudistuksen mahdollisia vaikutuksia liiketoimintaan ja pääomarakenteeseen. Uudistus on jo vaikuttanut mm. luottojen hinnoitteluun ja kilpailutilanteeseen markkinoilla.

Liiketoiminnan kannalta tärkeimmät prosessit on tunnistettu yritysasiakkaiden ja yksityisasiakkaiden osalta ja osittain sijoitusyhteisöasiakkaiden osalta. Suurimmasta osasta prosesseja on laadittu yhdenmukaiset kuvaukset. Kuvaukset ja kehityshankkeet vaativat edelleen merkittäviä panostuksia. Prosessien laatua ja suorituskykyä kehitetään huomioiden prosessissa toimivien roolien työjaon selkeys ja keskinäiset riippuvuudet. Samalla pyritään luomaan riskejä ennalta ehkäisevää kulttuuria.

Riskienhallinnan kehittämisen painopistealueet liittyvät riskiin perustuvan taloudellisen pääoman kohdentamisen kehittämiseen.

KONSERNIN TULOSLASKELMA milj. €

	1.1.-31.12.2004				1.1.-31.12.2003			
Korkotuotot	423				420			
Leasingkate	11				10			
Korkokulut	-269				-270			
Rahoituskate	164				161			
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	7				9			
Palkkiotuotot	93				78			
Palkkiokulut	-14				-12			
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot								
Arvopaperikaupan nettotuotot	-1				-9			
Valuuttatoiminnan nettotuotot	6	5			6	-2		
Liiketoiminnan muut tuotot	20				90			
Hallintokulut								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	51				46			
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	8				8			
Muut henkilösivukulut	4	11	63		4	12	58	
Muut hallintokulut	49 -112				45 -103			
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-9				-10			
Liiketoiminnan muut kulut	-26				-26			
Luotto- ja takaustappiot	-1				-2			
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	0				-5			
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta tai tappiosta	6				-3			
Liikevoitto	134				174			
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	134				174			
Tuloverot								
Tilikauteen kohdistuvat verot	-16				-27			
Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat verot	-1				0			
Laskennallisen verovelan muutos	-15	-31			-20	-47		
Vähemmistön osuus tilikauden voitosta tai tappiosta	-1				-1			
Tilikauden voitto	102				126			

KONSERNITASE milj. €

VASTAAVAA	31.12.2004	31.12.2003
Käteiset varat	297	929
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		
Valtion velkasitoumukset	68	26
Muut	1 997 2 065	1 824 1 850
Saamiset luottolaitoksilta		
Vaadittaessa maksettavat	53	26
Muut	3 496 3 548	2 653 2 679
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 319	7 250
Leasingkohteet	360	291
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöiltä	112	54
Muilta	1 073 1 185	1 006 1 061
Osakkeet ja osuudet	87	88
Osakkeet ja osuudet omistus-yhteisyrietyksissä	25	21
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	7	10
Aineettomat hyödykkeet		
Konserniliikearvo	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot	10 10	13 13
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	116	113
Muut aineelliset hyödykkeet	7 123	6 119
Muut varat	303	358
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	100	86
	16 428	14 754

KONSERNITASE milj. €

VASTATTAVAA	31.12.2004			31.12.2003		
Vieras pääoma						
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille						
Keskuspankeille	959			1 330		
Luottolaitoksille						
Vaadittaessa maksettavat	309			409		
Muut	3 041 3 351 4 310			3 091 3 501 4 831		
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille						
Talletukset						
Vaadittaessa maksettavat	2 009			1 744		
Muut	400 2 409			294 2 038		
Muut velat	1 663 4 072			1 269 3 307		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat						
Joukkovelkakirjalainat	2 838			1 499		
Muut	3 265 6 103			3 280 4 779		
Muut velat	579			592		
Siirtovelat ja saadut ennakot	87			83		
Pakolliset varaukset	2			1		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	390			366		
Laskennalliset verovelat	74			59		
Vähemmistön osuus pääomasta	2			2		
	15 620			14 021		
Oma pääoma						
Osakepääoma	206			202		
Osakeanti	3			2		
Ylikurssirahasto	7			5		
Arvonkorotusrahasto	25			25		
Muut sidotut rahastot						
Vararahasto	203			203		
Muut sidotut erät	1 204			1 204		
Pääomalainat	72			-		
Vapaat rahastot	23			23		
Edellisten tilikausien voitto	166			145		
Tilikauden voitto	102 807			126 733		
	16 428			14 754		
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset						
Takaukset ja pantit	1 410			1 174		
Muut	- 1 410			- 1 174		
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset						
Muut	2 720 2 720			2 454 2 454		
	4 130			3 628		

KONSERNIAIKASARJAT milj. €

TULOSLASKELMAT	2000	2001	2002	2003	2004
Rahoituskate	124	152	161	161	164
Muut tuotot	197	118	94	174	126
Muut kulut	125	126	133	141	152
Poistot ja arvonalentumiset	11	11	11	10	9
Luotto- ja takaustappiot	-10	-4	-2	2	1
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	33	29	0	-5	0
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta	5	2	-17	-3	6
Liikevoitto	167	111	96	174	134
Voitto ennen tilinpäätös- siirtoja ja veroja	167	111	96	174	134
Verot	-47	-31	-33	-47	-31
Vähemmistöosuus	-1	-1	-1	-1	-1
Tilikauden voitto	118	79	62	126	102

TASEET	2000	2001	2002	2003	2004
Vastaavaa					
Saamiset luottolaitoksilta	2 082	1 542	1 816	2 679	3 548
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 472	5 734	6 490	7 250	8 319
Saamistodistukset	2 259	4 314	3 245	2 910	3 249
Osakkeet ja osuudet	217	160	149	119	119
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	194	185	179	132	133
Muut erät	777	715	830	1 664	1 060
Yhteensä	11 000	12 650	12 709	14 754	16 428
Vastattavaa					
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	3 833	4 897	4 152	4 831	4 310
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 140	2 659	2 659	3 307	4 072
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 380	3 365	4 145	4 779	6 103
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	417	473	379	366	390
Muut erät	606	609	700	677	668
Laskennallinen verovelka	23	27	39	59	74
Vähemmistöosuus	2	2	2	2	2
Oma pääoma	599	618	633	733	807
Yhteensä	11 000	12 650	12 709	14 754	16 428

OKON TULOSLASKELMA milj. €

	I.I. - 31.12.2004			I.I. - 31.12.2003			
Korkotuotot			355			350	
Leasingkate			11			11	
Korkokulut			-249			-248	
Rahoituskate			117			113	
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista							
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä			16			18	
Omistusyhteisyryyksistä			2			1	
Muista yrityksistä			7	25		8	28
Palkkiotuotot			41			34	
Palkkiokulut			-7			-5	
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot							
Arvopaperikaupan nettotuotot			0			-11	
Valuuttatoiminnan nettotuotot			6	6		6	-4
Liiketoiminnan muut tuotot			14			70	
Hallintokulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot			25			23	
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	4			4			
Muut henkilösivukulut	2	6	31	3	7	30	
Muut hallintokulut			25	-56		24	-54
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä			-4			-4	
Liiketoiminnan muut kulut			-19			-23	
Luotto- ja takaustappiot			-1			-2	
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset			0			-5	
Liikevoitto			117			149	
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja			117			149	
Tilinpäätössiirrot			-65			-56	
Tuloverot							
Tilikauteen kohdistuvat verot			17			28	
Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat verot			0	-18		0	-28
Tilikauden voitto			35			66	

OKON TASE milj. €

VASTAAVAA	31.12.2004	31.12.2003
Käteiset varat	290	921
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	1 870	1 659
Saamiset luottolaitoksilta		
Vaadittaessa maksettavat	43	24
Muut	4 308 4 351	3 302 3 327
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 662	4 925
Leasingkohteet	360	291
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöiltä	112	54
Muilta	1 145 1 256	1 071 1 125
Osakkeet ja osuudet	87	90
Osakkeet ja osuudet omistus-yhteisyryyksissä	11	11
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	95	99
Aineettomat hyödykkeet	7	8
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	71	71
Muut aineelliset hyödykkeet	2 73	2 73
Muut varat	280	322
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	91	79
	14 434	12 930

OKON TASE milj. €

VASTATTAVAA	31.12.2004			31.12.2003		
Vieras pääoma						
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille						
Keskuspankeille		959			1 330	
Luottolaitoksille						
Vaadittaessa maksettavat	344			441		
Muut	3 090	3 434	4 394	3 194	3 635	4 965
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille						
Talletukset						
Vaadittaessa maksettavat	568			418		
Muut	21	589		10	428	
Muut velat		1 625	2 213		1 162	1 590
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat						
Joukkovelkakirjalainat		2 867			1 531	
Muut		3 160	6 028		3 135	4 666
Muut velat			548			558
Siirtovelat ja saadut ennakot			67			64
Pakolliset varaukset			2			1
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			390			366
		13 642			12 210	
Tilinpäätössiirtojen kertymä						
Poistoero		49			36	
Vapaaehtoiset varaukset		166	215		114	150
Oma pääoma						
Osakepääoma		206			202	
Osakeanti		3			2	
Ylikurssirahasto		7			5	
Vararahasto		164			164	
Pääomalainat		72			-	
Vapaat rahastot		23			23	
Edellisten tilikausien voitto		68			108	
Tilikauden voitto		35	577		66	570
		14 434			12 930	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset						
Takaukset ja pantit		1 400			1 164	
Muut		-	1 400		-	1 164
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset						
Muut		2 389	2 389		2 184	2 184
		3 789			3 348	

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT milj. €

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 1

Korkotuottojen ja korkokulujen erittely tase-erittäin	2004	Konserni		OKO 2003
		2003	2004	
Korkotuotot				
Saamisista luottolaitoksilta	83,5	74,2	102,1	88,4
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	263,0	264,1	179,8	182,1
Saamistodistuksista	89,4	95,6	86,7	93,5
Muut korkotuotot	-13,3	-13,6	-13,5	-13,7
Leasingkate	10,5	10,3	-	-
Yhteensä	433,2	430,5	355,1	350,3
Korkokulut				
Veloista luottolaitoksille ja keskuspankeille	81,5	88,3	82,6	89,4
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	40,3	38,2	21,1	18,2
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	139,0	126,3	137,4	124,0
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	14,6	14,1	14,0	13,8
Muut korkokulut	-6,3	2,6	-6,3	2,6
Yhteensä	269,1	269,5	248,8	248,0

Liite 2

Leasingtoiminnan nettotuotot eriteltyinä	2004	OKO 2003
Vuokratuotot	87,0	77,5
Suunnitelman mukaiset poistot	-73,7	-65,6
Lisäpoistot ja luottotappiot	-	-
Leasingkohteiden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	-0,8	-0,1
Palkkiotuotot	0,3	0,3
Muut tuotot	0,1	0,0
Muut kulut	-1,8	-1,4
Yhteensä	11,1	10,6

Rahoitustarkastuksen määräyksen mukaan konsernista ei ilmoiteta tätä liitetietoa.

Liite 3

Arvopaperikaupan nettotuotot eriteltyinä	2004	Konserni		OKO 2003
		2003	2004	
Saamistodistusten kaupan nettotuotot	-15,6	-14,8	-14,6	-14,2
Osakkeiden ja osuuksien kaupan nettotuotot	15,1	6,2	15,0	3,6
Yhteensä	-0,6	-8,6	0,4	-10,6

Liite 4

	2004	Konserni 2003	2004	OKO 2003	Tilikauden aikana ostettujen ja myytyjen vaihtuviin vastaaviin luettujen arvopapereiden yhteenlasketut arvot
Saamistodistukset					
Ostetut arvopaperit	36 263,4	20 842,1	35 789,5	20 168,9	
Myydyt arvopaperit	29 315,4	16 091,0	29 303,6	15 729,2	
Osakkeet					
Ostetut arvopaperit	4 435,0	1 526,6	15,5	7,8	
Myydyt arvopaperit	4 443,0	1 531,5	29,9	9,4	

Liite 5

	2004	Konserni 2003	2004	OKO 2003	Liiketoiminnan muut tuotot ja liiketoiminnan muut kulut eriteltyinä
Liiketoiminnan muut tuotot					
Vuokra- ja osinkotuotot kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöistä	9,5	13,4	10,0	13,9	
Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot	0,4	12,4	0,4	9,3	
Muut tuotot	10,5	63,8	4,0	47,2	
Yhteensä	20,4	89,6	14,4	70,4	
Liiketoiminnan muut kulut					
Vuokratulot	8,2	7,7	5,0	5,3	
Kulut kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöistä	7,6	7,5	7,7	10,1	
Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien luovutustappiot	0,1	0,3	0,1	0,3	
Muut kulut	10,4	10,9	6,1	7,1	
Yhteensä	26,3	26,4	18,9	22,8	

Liite 6

	2004	Konserni 2003	2004	OKO 2003	Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
Suunnitelman mukaiset poistot	8,9	10,5	4,2	4,8	
Arvonalentumiset	-	-	-	-	
Arvonalentumisten palautukset	-0,3	-0,7	-0,3	-0,7	
Yhteensä	8,6	9,9	3,9	4,2	

Liite 7

Luotto- ja takaustappiot sekä pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset		Konserni		OKO	
		2004	2003		2004
	Saamisista luottolaitoksilta	-	-	-	-
	Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6,5	10,8	5,2	9,6
	Leasingkohteista	-	-	-	-
	Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	-	0,0	-	0,0
	Muista	-	-	-	-
	Bruttomääräiset luotto- ja takaustappiot	6,5	10,8	5,2	9,6
	Luotto- ja takaustappioiden vähennyserät	-5,3	-8,4	-4,2	-7,7
	Tuloslaskelman luotto- ja takaustappiot	1,2	2,4	1,0	1,9

Luotto- ja takaustappioiden yhteismäärä eriteltynä:

Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot yhteensä	2,7	5,9	1,8	5,5
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty kohdistettu luottotappiovaraus	-1,9	-5,3	-1,1	-4,9
Palautukset aikaisempina vuosina toteutuneista luottotappioista	-2,2	-1,5	-2,1	-1,3
Tilikauden aikana tehdyt kohdistetut luottotappiovaraukset	3,8	4,9	3,4	4,2
Kohdistettujen luottotappiovarausten peruutukset tilikauden aikana	-1,1	-1,6	-1,0	-1,5
Tilinpäätökseen kirjatut luotto- ja takaustappiot	1,2	2,4	1,0	1,9

Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset:

Bruttomääräiset arvonalentumiset	0,3	4,6	0,3	4,6
Arvonalentumisten peruutukset	-	0,0	-	0,0
Yhteensä	0,3	4,5	0,3	4,5

Liite 8

Satunnaiset tuotot ja kulut tilikauden aikana		Konserni		OKO	
		2004	2003		2004
	Satunnaiset tuotot	-	-	-	-
	Satunnaiset kulut	-	-	-	-

Liite 9

Tilinpäätössiirrot eriteltynä		OKO	
		2004	2003
	Poistoeron muutos	-13,0	-9,5
	Muiden vapaaehtoisten varausten muutos	-52,0	-46,0
	Yhteensä	-65,0	-55,5

Liite 10

	Konserni	OKO	Pakollisten varausten muutokset tilikauden aikana
Eläkevaraukset	-	-	
Verovaraukset	-	-	
Muut	0,9	0,9	
Yhteensä	0,9	0,9	

Erään OKOn omistaman kiinteistöyhtiön saastuneen maaperän puhdistuskustannusten kattamiseksi OKO teki tilinpäätöksessä 1,0 miljoonan euron pakollisen varauksen, joka on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin.

Liite 11

Konsernin ja OKOn tuloslaskelman erät on esitetty valtiovarainministeriön luottolaitoksille vahvistamien tuloslaskelman kaavojen mukaisesti.

Erittely
yhdistellyistä eristä

Liite 12

Tuotoilla tarkoitetaan tuloslaskelman erien rahoituskate, tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista, palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot yhteenlaskettua määrää. Tuotot on esitetty eliminoimattomina.

Tuotot
toimialoittain ja
markkina-alueittain

	Tuotot toimialoittain		Keskimääräinen henkilömäärä	
	2004	2003	2004	2003
Pankkitoiminta	240,3	282,7	868	859
Rahoitusyhtiötoiminta	34,9	31,3	158	147
Sijoituspalveluyritystoiminta	29,6	25,8	132	125
Kiinteistöjen omistus ja hallinta	1,7	3,2	-	-
Muu	8,5	1,9	88	7
Yhteensä	314,9	344,8	1 246	1 138

	Tuotot markkina-alueittain		Keskimääräinen henkilömäärä	
	2004	2003	2004	2003
Suomi	314,9	344,6	1 246	1 137
Ruotsi	-	0,2	-	1
Yhteensä	314,9	344,8	1 246	1 138

Tasetta koskevat liitetiedot

Liite 13

	Konserni		OKO		Keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavien saamistodistusten erittely
	2004	2003	2004	2003	
Valtion velkasitoumukset	67,7	26,0	63,1	25,3	
Valtion joukkovelkakirjalainat	230,1	147,8	229,4	147,1	
Pankkien sijoitustodistukset	1 614,7	1 472,2	1 425,6	1 283,2	
Muut	152,1	203,6	152,1	203,6	
Yhteensä	2 064,7	1 849,6	1 870,1	1 659,3	

Liite 14

Saamiset Taseen erään "Saamiset luottolaitoksilta" ei sisältynyt vuoden lopussa saamia keskuspankeilta.
keskuspankeilta

Liite 15

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain ja niihin kohdistetut luottotappio-varaukset		Konserni			OKO
		2004	2003	2004	2003
Yritykset		5 317,2	4 474,0	4 737,7	3 975,8
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset		17,0	21,5	17,2	21,5
Julkisyhteisöt		209,5	331,5	209,5	329,8
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		152,5	130,4	124,0	101,9
Kotitaloudet		2 544,4	2 209,0	496,5	413,3
Ulkomaat		78,2	83,2	77,5	82,3
Yhteensä		8 318,8	7 249,6	5 662,4	4 924,6
Kohdistetut luottotappiovaraukset tilikauden alussa		24,9	26,9	22,3	24,5
Tilikauden aikana tehdyt uudet varaukset (+)		3,8	4,9	3,4	4,2
Tilikauden aikana peruutetut varaukset (-)		-1,1	-1,6	-1,0	-1,5
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty kohdistettu luottotappiovaraus (-)		-1,9	-5,3	-1,1	-4,9
Kohdistetut luottotappiovaraukset tilikauden lopussa		25,7	24,9	23,5	22,3

Liite 16

Järjestämättömät ja muut nollakorkoiset saamiset		Konserni			OKO
		2004	2003	2004	2003
Järjestämättömät saamiset		23,1	17,9	12,4	11,3
Muut nollakorkoiset saamiset		1,1	0,6	1,0	0,5
Yhteensä		24,2	18,5	13,4	11,8

Liite 17

Maksamatta jääneen saamisen vakuutena olleen sekä asiakkaan liiketoiminnan tervehdyttämiseksi hankitun omaisuuden kirjanpitoarvo		Konserni			OKO
		2004	2003	2004	2003
Vakuutena ollut omaisuus					
Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		1,8	1,8	1,8	1,8
Muut osakkeet ja osuudet		-	-	-	-
Muu omaisuus		-	-	-	-
Yhteensä		1,8	1,8	1,8	1,8

Liite 18

Saamiset, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla veloilla		Konserni			OKO
		2004	2003	2004	2003
Saamiset luottolaitoksilta		143,8	143,8	143,8	143,8
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		4,9	5,4	4,9	5,4
Saamistodistukset		104,6	99,4	127,8	112,6
Yhteensä		253,3	248,7	276,5	261,9
joista konserniyrityksiltä				23,4	13,4
omistusyhteisyryityksiltä				-	-

Liite 19

	2004	Konserni 2003	2004	OKO 2003	Leasingkohteet eriteltyinä
Ennakkomaksut	32,3	16,3	32,3	16,3	
Koneet ja kalusto	299,7	249,9	299,7	249,9	
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	27,7	24,1	27,7	24,1	
Muu omaisuus	0,3	0,4	0,3	0,4	
Yhteensä	360,1	290,7	360,1	290,7	

Liite 20

Julkisesti noteeratut ja noteeraamattomat saamistodistukset ja keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset vuoden lopussa. **Saamistodistukset**

	Julkisesti noteeratut	Konserni Muut	Julkisesti noteeratut	OKO Muut
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat	1 346,1	1 736,6	1 375,0	1 542,8
Pysyviin vastaaviin kuuluvat	92,1	74,4	91,4	117,1
Yhteensä	1 438,2	1 811,0	1 466,4	1 659,9

Vaihtuviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten todennäköisen luovutushinnan ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotusta ei synny, koska kaikki vaihtuviin vastaaviin kuuluvat saamistodistukset arvostetaan markkinahintaan.

Pysyviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten, keskuspankkirahoitukseen oikeuttavien saamistodistusten ja muiden saamisten nimellisarvon ja kirjanpitoarvon erotus vuoden lopussa.

Konsernin luvut on ilmoitettu eliminoimattomina

	2004	Konserni 2003	2004	OKO 2003
Nimellisarvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus				
Saamistodistukset	0,3	0,5	0,3	0,5
Kirjanpitoarvon ja sitä alemman nimellisarvon erotus				
Saamistodistukset	0,9	1,2	0,9	1,2

Saamistodistukset vaadetyypeittäin tilikauden lopussa

Kirjanpitoarvo	2004	Konserni 2003	2004	OKO 2003
Valtion velkasitoumukset	67,7	26,0	63,1	25,3
Kuntatodistukset	0,2	5,9	0,2	5,9
Yritystodistukset	2,3	28,6	2,3	28,6
Sijoitustodistukset	1 632,5	1 475,5	1 443,3	1 286,5
Vaihtovelkakirjalainat	0,0	0,6	0,0	0,6
Muut joukkovelkakirjalainat	1 469,6	1 214,7	1 537,2	1 274,9
Muut saamistodistukset	76,9	159,0	80,3	162,6
Yhteensä	3 249,2	2 910,3	3 126,4	2 784,5

Liite 2 I

Osakkeet ja osuudet

Taseen erään "Osakkeet ja osuudet" merkittyjen arvopapereiden yhteenlaskettu kirjanpitoarvo jaoteltuna julkisesti noteerattuihin ja noteeraamattomiin arvopapereihin.

	Julkisesti noteeratut	Konserni Muut	Julkisesti noteeratut	OKO Muut
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat	28,9	-	26,4	-
Pysyviin vastaaviin kuuluvat	3,8	54,1	3,8	56,8
Yhteensä	32,7	54,1	30,2	56,8

Taseen erään "Osakkeet ja osuudet" merkittyjen julkisesti noteerattujen osakkeiden ja osuuksien todennäköisen luovutushinnan ja sitä alhaisemman kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä omaisuuslajeittain.

	2004	Konserni 2003	2004	OKO 2003
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat	6,4	4,3	6,1	4,0
Pysyviin vastaaviin kuuluvat	11,3	22,0	11,3	22,0
Yhteensä	17,7	26,3	17,4	26,0

Konsernilla ja OKOlla ei ollut arvopaperilainauksen kohteena olevia arvopapereita vuoden 2004 lopussa.

Taseen erät "Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrytyksissä" ja "Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä" eriteltynä:

	2004	Konserni 2003	2004	OKO 2003
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrytyksissä				
Luottolaitoksissa	10,3	9,4	3,4	3,4
Muissa	15,1	11,3	7,2	7,2
Yhteensä	25,4	20,7	10,5	10,5

Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä

Luottolaitoksissa	-	-	84,1	84,1
Muissa	6,5	10,4	11,3	15,0
Yhteensä	6,5	10,4	95,4	99,1

Liite 22

	Konserni	OKO	Konserni	OKO	Konserni	OKO	Pysyviin vastaaviin kuuluvien osakkeiden ja aineellisten hyödykkeiden lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana
	Osakkeet ja osuudet lukuun ottamatta kiinteistöyhteisöjen osakkeita ja osuuksia		Maa- ja vesialueet ja rakennukset sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		Koneet ja kalusto sekä muut kuin edellä mainitut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno tilikauden alussa	105,5	186,7	166,8	96,8	79,8	65,8	
Lisäykset tilikautena	6,8	2,1	5,9	2,4	2,2	0,4	
Vähennykset tilikautena	-14,5	-14,2	-2,7	-2,6	-0,7	-0,6	
Siirrot erien välillä	-1,1	-1,1	3,1	-	0,0	-	
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-	-	-2,1	-0,1	-2,2	-0,6	
Tilikauden arvonalentumiset ja niiden palautukset	-0,3	-0,3	0,3	0,3	-	-	
Vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalentumiset tilikauden alussa	4,5	4,5	-1,2	-	0,5	0,5	
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-	-	-25,5	-1,0	-73,0	-63,9	
Kertyneet arvonalentumiset tilikauden alussa	-11,1	-11,1	-28,5	-24,6	-	-	
Kertyneet arvonorotukset tilikauden alussa	-	-	-	-	-	-	
Tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset	-	-	-	-	-	-	
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	89,9	166,6	116,2	71,2	6,6	1,6	

Liite 23

	Konserni		OKO		Aineettomat hyödykkeet eriteltyinä
	2004	2003	2004	2003	
Liikearvo	-	-	-	-	
Muut pitkävaikutteiset menot	10,1	12,9	7,1	8,0	
Yhteensä	10,1	12,9	7,1	8,0	

Liite 24

a) Taseen erään "Aineelliset hyödykkeet" kirjatut maa- ja vesialueet ja rakennukset sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet eriteltyinä vuoden lopussa

Kiinteistöomistukset eriteltyinä

	Kirjanpitoarvo	Konserni Sitoutunut pääoma	Kirjanpitoarvo	OKO Sitoutunut pääoma
Maa- ja vesialueet ja rakennukset				
Omassa käytössä olevat	2,3	2,3	0,3	0,3
Muut	39,1	46,7	0,2	0,2
Yhteensä	41,4	49,0	0,5	0,5
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet				
Omassa käytössä olevat	33,3	33,5	7,0	15,0
Muut	41,5	53,5	63,8	88,2
Yhteensä	74,8	87,0	70,8	103,2

b) Muussa kuin omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet eriteltyinä vuoden lopussa

Tiedot on annettu konsernin tietoina, koska OKO laatii konsernitilinpäätöksen.

Kiinteistölaji	Pinta-ala, m ²	Sitoutunut pääoma	Nettotuotto, %	Vajaakäyttö- aste, %
Asunnot ja asuinkiinteistöt	95	0,2	5,6	-
Liike- ja toimistokiinteistöt	56 227	86,6	6,1	8,1
Teollisuuskiinteistöt	20 067	10,4	6,1	13,2
Maa-, vesi- ja metsäalueet (rakentamattomat)	-	3,0	-0,2	-
Keskeneräiset rakennukset	-	-	-	-
Rahoitusleasingkiinteistöt	41 527	22,6	2,9	1,4
Muut kotimaiset kiinteistöt	-	0,0	-	-
Ulkomaiset kiinteistöt	-	-	-	-
Kiinteistöt yhteensä	117 915	122,8	5,3	6,6

Sitoutunut pääoma on kirjanpidon poistamaton hankintameno lisättynä osakkeisiin kohdistuvalla yhtiölainaosuudella ja/tai omistusosuuden osoittamalla osuudella yhtiön lainoista.

Nettotuotto on laskettu vähentämällä kokonaisvuokratuotoista kiinteistöön kohdistuvat hoitokulut tai asunto-osakeyhtiöissä ja keskinäisissä kiinteistöyhtiöissä maksetut vastikkeet. Nettotuotto prosentti on laskettu vuositaisoisiksi muutetusta tilinpäätöshetken vuokrausasteen mukaisten kuukausitason tuottojen ja vuoden keskimääräisten kuukausitason hoitokulujen erotuksesta, joka on suhteutettu sitoutuneeseen pääomaan vuoden lopussa.

Vajaakäyttöaste on vapaiden tilojen suhde koko vuokrattavissa olevaan huoneistoalaan. Vapaat tilat ovat ne vuokrattavissa olevat tilat, joista ei tilinpäätöshetkellä saada vuokratuottoja sopimusten perusteella.

c) Muussa kuin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin sitoutunut pääoma jaoteltuna tuotto-prosentin mukaan vuoden lopussa

Tuotto-prosentti	Sitoutunut pääoma
negatiivinen	11,8
0–3	11,3
3–5	14,3
5–7	54,6
yli 7	30,8
Yhteensä	122,8

Liite 25

Omat osakkeet

Konserniyrityksillä ei ollut 31.12.2004 omia tai emoyrityksen osakkeita.

Liite 26

	Konserni		OKO		Muut varat
	2004	2003	2004	2003	eriteltyinä
Maksujenvälityssaamiset	3,9	7,1	3,5	6,6	
Takaussaamiset	2,4	0,1	2,3	0,0	
Johdannaissopimukset	159,3	141,0	160,3	142,0	
Muut	137,3	210,2	114,1	173,1	
Yhteensä	302,9	358,4	280,2	321,7	

Liite 27

	Konserni		OKO		Siirtosaamiset ja
	2004	2003	2004	2003	maksetut ennakot
Korot	90,4	80,2	89,0	78,4	eriteltyinä
Muut	9,3	5,5	1,6	1,1	
Yhteensä	99,7	85,6	90,6	79,5	

Liite 28

Konsernin ja OKOn taseen vastaavien erät on esitetty valtiovarainministeriön vahvistamien taseen kaavojen mukaisesti.

Erittely
yhdistellyistä taseen
vastaavien eristä

Liite 29

Konsernin luvut on ilmoitettu eliminoimattomina.

Velkojen
nimellisarvon ja
kirjanpitoarvon
erotus

	Konserni		OKO	
	2004	2003	2004	2003
Nimellisarvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus				
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	-	0,0	-	0,0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	24,8	24,0	24,6	23,7
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,7	0,3	0,7	0,3
Yhteensä	25,5	24,4	25,4	24,1

Kirjanpitoarvon ja sitä alemman nimellisarvon erotus

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	-	-	-	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1,7	2,6	1,8	2,6
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,2	0,3	0,2	0,3
Yhteensä	1,9	2,8	2,0	2,9

Liite 30

	Konserni		OKO		Erittely liikkeeseen-
	2004	2003	2004	2003	lasketuista
Sijoitustodistukset	2 775,4	2 974,6	2 670,4	2 829,7	velkakirjoista
Joukkovelkakirjalainat	2 837,7	1 499,3	2 867,4	1 531,0	vaadetyypeittäin
Muut	489,9	305,3	489,9	305,3	
Yhteensä	6 103,0	4 779,2	6 027,8	4 665,9	

Liite 31

Muut velat eriteltyinä	Konserni			OKO
	2004	2003	2004	2003
Maksujenvälitysvelat	255,9	259,9	253,1	257,3
Johdannaissopimukset	215,7	176,0	216,2	176,5
Muut	107,6	156,1	78,3	124,5
Yhteensä	579,3	592,0	547,7	558,3

Liite 32

Siirtovelat ja saadut ennakot eriteltyinä	Konserni			OKO
	2004	2003	2004	2003
Korot	66,5	56,2	57,6	46,6
Muut	20,9	27,2	9,7	17,4
Yhteensä	87,3	83,5	67,3	64,0

Konserniyhtiöiden henkilökunnan käyttämättömistä OKOn työsuhdeoptioista aiheutuva sosiaaliturva-maksuvastuu on kirjattu siirtovelaksi.

Liite 33

Pakolliset varaukset tilikauden lopussa	Konserni			OKO
	2004	2003	2004	2003
Eläkevaraukset	-	-	-	-
Verovaraukset	-	-	-	-
Muut	1,9	0,9	1,9	0,9
Yhteensä	1,9	0,9	1,9	0,9

Merkittävimmät pakolliset varaukset olivat Benefon Oyj:n yrityssaneerauksen selvitysmiehen jättämän takaisinsaantikanteen johdosta vuonna 2003 tehty 0,7 miljoonan euron varaus, sekä erään OKOn omis-taman kiinteistöyhtiön saastuneen maaperän puhdistuskustannusten kattamiseksi vuonna 2004 tehty miljoonan euron varaus.

Liite 34

Erittely veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	Velat, joiden kirjanpitoarvo ylittää 10 % kaikkien niiden velkojen määrästä, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla:
	EUR 50 miljoonaa. Velan korko 31.12.2004 oli 2,778 %. Velka erääntyy maaliskuussa vuonna 2011. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä maaliskuussa 2006 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.
	EUR 150 miljoonaa. Velan korko 31.12.2004 oli 2,774 %. Velka erääntyy maaliskuussa vuonna 2011. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä maaliskuussa 2006 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.
	EUR 50 miljoonaa ikuinen laina. Velan korko 31.12.2004 oli 6,000 %. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä kesäkuussa 2007 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.

EUR 70 miljoonaa. Velan korko 31.12.2004 oli 3,500 %. Velka erääntyy marraskuussa vuonna 2015. Velka voidaan maksaa kokonaisuudessaan takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla ehdoissa mainituin etukäteisilmoituksin koronmaksupäivänä marraskuussa 2010 tai sen jälkeisinä koronmaksupäivinä.

Edellä mainitut velat ovat debentuurilainoja, joiden etuoikeus on OKOn muita sitoumuksia huonompi. Velkoihin ei liity niiden osakkeiksi muuttamista koskevia ehtoja.

Muut kuin edellä mainitut velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla:

Velkojen yhteenlaskettu määrä eurovasta-arvoina 31.12.2004 oli konsernissa ja OKOssa 70,2 miljoonaa euroa. Velkojilla ei ole optiota vaatia näiden velkojen ennaikaista takaisinmaksua.

Samaan konserniin ja konsolidointiryhmään kuuluville yrityksille ja omistusyhteisyriksille suunnatut lainat:

Samaan konserniin kuuluville yrityksille on suunnattu lainoja yhteensä 23,4 miljoonaa euroa.

	Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	Lisäykset tilikauden aikana	Vähennykset tilikauden aikana	Kirjanpitoarvo tilikauden lopus	Liite 35 Oman pääoman erien lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana
Konserni					
Osakepääoma	202,4	3,7	-	206,2	
Osakeanti	1,5	6,6	-5,3	2,9	
Ylikurssirahasto	5,0	1,5	-	6,5	
Arvonkorotusrahasto	25,2	-	-	25,2	
Vararahasto	203,3	-	-	203,3	
Muut sidotut erät	0,9	-	-	0,9	
Pääomalainat	-	71,6	-	71,6	
Edellisten tilikausien voitto	295,0	-	-105,7	189,3	
Tilikauden voitto	-	101,5	-	101,5	
Oma pääoma yhteensä	733,3	185,0	-110,9	807,5	
OKO					
Osakepääoma	202,4	3,7	-	206,2	
Osakeanti	1,5	6,6	-5,3	2,9	
Ylikurssirahasto	5,0	1,5	-	6,5	
Vararahasto	163,6	-	-	163,6	
Pääomalainat	-	71,6	-	71,6	
Edellisten tilikausien voitto	197,2	-	-106,2	91,0	
Tilikauden voitto	-	34,8	-	34,8	
Oma pääoma yhteensä	569,7	118,3	-111,5	576,6	

Liite 36

Erilajiset osakkeet		A-sarja	K-sarja	Yhteensä
vuoden lopussa	Osakepääoma, euroa	159 707 453	46 445 288	206 152 741
	Osakkeita, kpl	75 947 914	22 086 776	98 034 690
	Osuus osakepääomasta, %	77,5	22,5	100,0
	Äänivalta/osake	1	5	
	Osuus äänistä, %	40,7	59,3	100,0

OKOn osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 2,10 euroa. Vasta-arvo ei ole tarkka. Liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä on kaksinkertaistettu osakepääomaa muuttamatta yhtiökokouksen 31.3.2004 tekemällä päätöksellä.

Osakkeiden hankintaa koskevat rajoitukset:

- A-sarjan osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita.
- A-sarjan osakkeiden hankintaa ei ole rajoitettu.
- K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain suomalaiset osuuspankit, osuuspankkiosakeyhtiöt, ja osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk.
- K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan kirjallisesta vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeeksi yhtiöjärjestyksessä määrättyjen osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa.

Jos osinkoa jaetaan, A-sarjan osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1) prosenttiyksikön korkeampi kuin K-sarjan osakkeille maksettava osinko.

OKOn osakepääoman korotukset vuoden 1999 optio-ohjelman perusteella merkityillä A-osakkeilla vuonna 2004

Rekisteröintipäivä	Osakkeita, kpl	Osakepääoman korotus	Ylikurssi-rahastoon
16.1.2004	431 640	0,9	0,6
14.4.2004	2 000	0,0	0,0
10.6.2004	62 500	0,1	0,0
10.9.2004	29 600	0,1	0,0
12.11.2004	1 236 100	2,6	0,8
Yhteensä	1 761 840	3,7	1,5

Liite 37

Vapaaseen omaan pääomaan sisältyvien jakokelvottomien erien määrä vuoden lopussa		Konserni	OKO
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta omaan pääomaan siirretty määrä, miljoonaa euroa		215,8	-

Optioperusteinen kannustejärjestelmä

OKOn ylimääräinen yhtiökokous päätti 30.6.1999 pankin johtokunnan ehdotuksen mukaisesti, että OKOssa ja Osuuspankkikeskuksessa otetaan käyttöön koko henkilökuntaa koskeva optioperusteinen kannustejärjestelmä. Optiolaina tarjottiin OKO-konsernin, Osuuspankkikeskus Osk:n ja sen muiden tytäryhtiöiden, Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön, OP-Eläkekassan ja OP-ryhmän Tutkimussäätiön henkilöstön sekä OKOn kokonaan omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n merkittäväksi. Optiolainan määrä oli 460 000 euroa ja laina oli merkittävässä 6.–17.9.1999. Koroton laina maksettiin takaisin 15.10.2002.

Lainaan liittyvät optiotodistukset oikeuttavat merkitsemään OKOn A-sarjan osakkeita yhteensä enintään 8 323 200 kappaletta. Osakkeen merkintähinta on 10,99 euroa eli OKOn A-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskipurssi Helsingin Pörssissä toukokuussa 1999 lisättynä 27 prosentilla. Osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määrätymisjakson jälkeen ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Merkintähinta on kuitenkin aina vähintään osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo, joka vuoden 2004 lopussa oli 2,10 euroa. Osakkeiden merkintäaika A-optioilla alkoi 1.10.2002 ja B-optioilla 1.10.2004. Osakemerkinnän aika päättyi kaikilla optiotodistuksilla 30.10.2006.

Optio-ohjelman mukaiset A-optiot listattiin Helsingin Pörssissä 1.10.2002 alkaen. Kaupankäynnin kohteeksi tuli yhteensä 2 080 800 optiota, joista kukin oikeutti merkitsemään yhden OKOn A-sarjan osakkeen. B-optio-oikeudet otettiin kaupankäynnin kohteiksi 1.10.2004 alkaen Helsingin Pörssin päälistalla A-optio-oikeuksien lisäeränä. Kaupankäynnin kohteeksi tuli yhteensä 2 080 800 optiota, joista kukin oikeuttaa merkitsemään kaksi OKOn A-sarjan osaketta. Ennen listausta B-optio-oikeudet yhdistettiin A-optio-oikeuksiin ja nimi muutettiin vuoden 1999 A/B-optio-oikeudeksi.

Osakkeen merkintähinta ajalla 1.1.–4.4.2004 oli 7,17 euroa ja 5.4.–30.4.2004 5,57 euroa. OKOn osakkeiden 30.4.2004 kaupparekisteriin merkityn osakesplitin (1:2) myötä optio-ohjelman merkintäsuhde muuttui. Toukokuun alusta yhdellä optio-oikeudella on merkittävässä kaksi uutta A-sarjan osaketta eli osakekohtainen merkintähinta oli 2,785

euroa. OKOn maksaman lisäosingon jälkeen osakkeen merkintähinta on 10.12.2004 alkaen 2,485 euroa.

Vuoden 2004 loppuun mennessä optio-oikeuksilla oli merkitty yhteensä noin 5,8 miljoonaa A-osaketta.

Johtokunnalle annetut valtuudet:

OKOn varsinainen yhtiökokous 31.3.2004 valtuutti johtokunnan yhden vuoden ajaksi yhtiökokouksesta lukien päättämään osakepääoman korottamisesta yhdellä tai useammalla uusmerkinnällä, yhden tai useamman vaihtovelkakirjalainan ottamisesta ja/tai optio-oikeuksien antamisesta siten, että uusmerkinnässä merkittävien, vaihtovelkakirjoja vastaan annettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien osakkeiden tulee olla A-sarjan osakkeita ja niiden yhteenlaskettu lukumäärä saa olla yhteensä enintään 18 000 000 kappaletta ja pankin osakepääomaa voidaan korottaa yhteensä enintään 37 851 390,54 eurolla. Valtuutus käsittää myös oikeuden poiketa osakkeenomistajille kuuluvasta etuoikeudesta merkitä uusia osakkeita, vaihtovelkakirjoja ja optio-oikeuksia.

Osakkeenomistajille kuuluvasta merkintäetuoikeudesta voidaan poiketa vain yritys- ja yhteistoimintajärjestelyjen yhteydessä, jos siihen on pankin kannalta painava taloudellinen syy. Päätöstä ei saa kuitenkaan tehdä pankin lähipiiriin hyväksi. Voimassaolevat käyttämättömät valtuutukset voivat korotusten yhteismäärältä ja annettujen osakkeiden yhteenlasketulta äänimäärältä vastata enintään viidesosaa yhtiökokouksen valtuutuspäätöksen ja johtokunnan korotuspäätöksen ajankohtana rekisteröidystä osakepääomasta ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä.

Johtokunta on oikeutettu valtuutuksen nojalla päättämään merkintähinnan määrittämisperusteista, merkintähinnasta ja muista merkintäehdoista sekä vaihtovelkakirjalainan tai optio-oikeuksien ehdoista. Johtokunta on oikeutettu myös päättämään, että uusmerkinnässä annettavia osakkeita, vaihtovelkakirjalainaa tai optio-oikeuksia voidaan merkitä apporttiosuutta vastaan, käyttämällä kuittausoikeutta tai muutoin tietyin ehdoin.

Yhtiökokouksen 3.4.2003 johtokunnalle antama valtuutus peruutettiin käyttämättömänä. Johtokunta ei kertomusvuonna käyttänyt saamaansa valtuutusta.

Liite 39

Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen		Osakkeiden äänimäärästä eniten omistavat osakkeenomistajat (10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.2004)				
			Osakkeita, kpl	Osakkeita yhteensä, kpl	Osakkeiden äänimäärä	Osuus äänistä, %
Osuuspankkikeskus Osk	A	22 000 000				
	K	16 586 064	38 586 064	104 930 320	56,3	
Hallintarekisteröidyt osakkeet	A	16 472 282				
	K	0	16 472 282	16 472 282	8,8	
Oulun Osuuspankki	A	700 000				
	K	1 012 000	1 712 000	5 760 000	3,1	
Keski-Uudenmaan Osuuspankki	A	0				
	K	491 800	491 800	2 459 000	1,3	
Keski-Suomen Osuuspankki	A	0				
	K	456 560	456 560	2 282 800	1,2	
OP-Eläkesäätiö	A	1 800 000				
	K	0	1 800 000	1 800 000	1,0	
Pohjolan Osuuspankki	A	195 220				
	K	255 220	450 440	1 471 320	0,8	
Porin Seudun Osuuspankki	A	163 816				
	K	251 820	415 636	1 422 916	0,8	
Kainuun Osuuspankki	A	283 820				
	K	203 820	487 640	1 302 920	0,7	
Turun Seudun Osuuspankki	A	1 170 000				
	K	19 960	1 189 960	1 269 800	0,7	
Yhteensä		62 062 382	62 062 382	139 171 358	74,7	

Osakepääomasta eniten omistavat osakkeenomistajat
(10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.2004)

	Osakkeita, kpl	Osuus osakkeista, %
Osuuspankkikeskus Osk	38 586 064	39,4
Hallintarekisteröidyt osakkeet	16 472 282	16,8
OP-Eläkesäätiö	1 800 000	1,8
Oulun Osuuspankki	1 712 000	1,7
Turun Seudun Osuuspankki	1 189 960	1,2
Etelä-Karjalan Osuuspankki	850 284	0,9
Pohjola Finland Value Sijoitusrahasto	700 000	0,7
Thominvest Oy	581 000	0,6
Savonlinnan Osuuspankki	566 284	0,6
Rauman Seudun Osuuspankki	535 308	0,5
Yhteensä	62 993 182	64,3

Osakeomistuksen jakautuminen osakkeiden lukumäärän mukaan
(Osakasluettelon mukaan 31.12.2004)

Osakkeiden lukumäärä (A- ja K-sarjat)	Osakkaita	Osuus osakkaista, %	Osakkeita, kpl	Osuus osakkeista, %
1 – 100	5 494	21,2	367 788	0,4
101 – 1 000	17 815	68,7	4 385 217	4,5
1 001 – 10 000	2 255	8,7	6 207 667	6,3
10 001 – 50 000	233	0,9	5 306 644	5,4
50 001 – 100 000	55	0,2	3 880 882	4,0
100 001 –	88	0,3	77 886 492	79,4
Yhteensä	25 940	100,0	98 034 690	100,0

Osakeomistuksen jakautuminen sektoreittain
(Osakasluettelon mukaan 31.12.2004)

Omistajatyyppi	Osakkaita	Osuus osakkaista, %	Osakkeita kpl	Osuus osakkeista, %	Osakkeiden äänimäärä	Osuus ääni- määrästä, %
Yritykset	655	2,5	2 910 530	3,0	2 910 530	1,6
Osuuspankkikeskus Osk ja jäsenosuuspankit	234	0,9	60 348 892	61,6	148 695 996	79,8
Muut rahoitus- ja vakuutuslaitokset	33	0,1	1 551 395	1,6	1 551 395	0,8
Julkisyhteisöt	19	0,1	3 500 140	3,6	3 500 140	1,9
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	243	0,9	1 715 602	1,7	1 715 602	0,9
Kotitaloudet	24 723	95,3	11 501 896	11,7	11 501 896	6,2
Ulkomaat	27	0,1	33 953	0,0	33 953	0,0
Hallintarekisteröidyt osakkaat	6	0,0	16 472 282	16,8	16 472 282	8,8
Yhteensä	25 940	100,0	98 034 690	100,0	186 381 794	100,0

Liite 40

Pääomalaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 71,6 milj.)

**Pääomasijoitusten
ja pääomalainojen
pääasialliset ehdot**

Lainan korko on kiinteä 4,23 % 18.6.2034 saakka ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen LIBOR + 1,58 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta korkoa ei voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa.

Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivinä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko määrä on maksettava kerralla.

Laina on perpetuaalilaina.

Liite 41

Konsernin ja OKOn taseen vastattavien erät on esitetty valtiovarainministeriön luottolaitoksille vahvistaman taseen kaavan mukaisesti.

**Yhdistellyt taseen
vastattavien erät**

Liite 42

Saamisten ja velkojen maturiteettijakauma tase-erittäin vuoden lopussa	Jäljellä olevan juoksuajan mukaan	alle 3	3–12	1–5	yli 5
		kuukautta	kuukautta	vuotta	vuotta
Konserni					
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset					
		713,2	1 074,9	186,1	90,5
	Saamiset luottolaitoksilta	1 310,6	967,5	1 264,3	6,1
	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	838,0	1 192,3	3 361,9	2 926,5
	Saamistodistukset	50,9	136,0	690,7	307,0
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille					
	Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 155,7	49,2	76,5	28,9
	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 570,2	104,3	74,5	323,1
		2 352,1	1 727,5	1 862,9	160,5
OKO					
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset					
		677,3	916,9	185,4	90,5
	Saamiset luottolaitoksilta	1 501,0	974,2	1 869,6	6,1
	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	751,3	991,9	2 456,9	1 462,3
	Saamistodistukset	66,4	135,8	699,9	354,0
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille					
	Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	4 239,1	49,2	76,5	28,9
	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 904,3	15,5	0,5	292,8
		2 262,8	1 727,6	1 872,6	164,8

Saamisiin yleisöltä ja julkisyhteisöiltä ei sisällynyt 31.12.2004 konsernissa eikä OKOssa vaadittavaa maksettavia saamisia. Muut kuin määräaikaiset talletukset on sisällytetty maturiteettiluokkaan "alle 3 kuukautta".

Liite 43

Koti- ja ulkomaan rahan määräiset omaisuus- ja velkaerät vuoden lopussa	Kotimaan raha	Konserni	Kotimaan raha	OKO
		Ulkomaan raha		Ulkomaan raha
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset				
	2 064,7	-	1 870,1	-
	3 611,0	226,5	4 413,7	226,2
	8 193,6	125,2	5 537,2	125,2
	1 006,7	177,9	1 078,3	177,9
	1 004,8	17,5	995,1	9,8
Yhteensä	15 880,7	547,1	13 894,5	539,1
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille				
	4 214,2	96,2	4 288,7	105,1
	3 853,6	218,6	2 000,9	212,3
	5 393,6	709,5	5 318,3	709,5
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla				
	390,2	-	390,2	-
	722,9	21,5	602,8	14,0
Yhteensä	14 574,5	1 045,8	12 600,9	1 040,9

Liite 44

OKO-konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2000	2001	2002	2003	2004
Liikevaihto, €	756,8	755,9	660,9	670,5	633,4
Liikevoitto/-tappio, milj. €	167,1	110,6	96,1	174,1	133,7
% liikevaihdosta	22,1	14,6	14,5	26,0	21,1
Voitto tai tappio ennen tilinpäätös- siirtoja ja veroja, milj. €	167,1	110,6	96,1	174,1	133,7
% liikevaihdosta	22,1	14,6	14,5	26,0	21,1
Oman pääoman tuotto (ROE), %	21,5	13,0	10,0	18,5	13,9
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,10	0,67	0,50	0,92	0,66
Omavaraisuusaste, %	5,5	4,9	5,0	5,0	4,5
Henkilöstö keskimäärin	1 028	1 070	1 117	1 138	1 246
Kulujen osuus tuotoista, %	43	51	56	45	56

Taloudellista
kehitystä kuvaavat
ja osakekohtaiset
tunnusluvut

OKO-konsernin osakekohtaiset tunnusluvut

	2000	2001	2002	2003	2004
Tulos/osake (EPS), €	1,27	0,84	0,67	1,33	1,05
Tulos/osake (EPS) laimennettu, €				1,02	
Oma pääoma/osake, €	6,41	6,62	6,78	7,62	7,51
Osinko/osake, €	0,63	0,55	0,37	1,09	0,52*
Osinko/tulos, %	49,6	64,6	55,2	82,4	50,0*
Efektiiivinen osinkotuotto, % (OKO A)	9,2	7,8	5,2	12,2	5,1*
Hinta/voitto-suhde (P/E)	5,4	8,4	10,8	6,8	9,9
Osakkeen kurssikehitys (OKO A)					
keskikurssi, €	5,91	6,68	7,76	7,65	9,40
alin kurssi, €	4,97	5,68	6,20	6,38	7,98
ylin kurssi, €	7,00	8,00	8,60	9,25	10,78
vuoden lopun kurssi, €	6,88	7,05	7,23	9,05	10,42
Osakekannan markkina-arvo (OKO A), milj. €	479,8	495,7	514,6	670,7	791,4
Osakkeiden vaihto (OKO A), 1 000 kpl	13 092,4	10 514,0	19 056,6	17 535,6	43 026,5
% osakekannasta	19,9	15,0	27,0	24,1	57,5
Osakkeiden lukumäärä (kaikki)					
keskimäärin tilikaudella, kpl	93 410 000	93 410 000	93 410 000	94 931 432	96 901 243
tilikauden lopussa, kpl	93 410 000	93 410 000	93 410 000	96 272 850	98 034 690

Pankin liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä kaksinkertaistettiin osakepääomaa muuttamatta 31.3.2004 pidetyn yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti. Muutos merkittiin kaupparekisteriin 30.4.2004. Osakekohtaiset tunnusluvut on oikaistu takautuvasti.

* Johtokunnan ehdotus: 0,53 euroa A-sarjan osakkeelle ja 0,50 euroa K-sarjan osakkeelle.

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivulla 68.

Tuloveroja koskevat liitetiedot

Liite 45

Tuloverot

Tuloverojen jakautuminen varsinaisesta toiminnasta ja satunnaisista eristä johtuviin veroihin: kaikkien konserniyhtiöiden verot johtuivat varsinaisesta toiminnasta.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset:

Konsernitaseessa oli laskennallisia verovelkoja 74,3 miljoonaa euroa, jotka perustuivat tilinpäätössiirtoihin. Muita laskennallisia verovelkoja ja verosaamisia ei ole merkitty taseeseen vuosina 2004 ja 2003.

	Konserni		OKO	
	2004	2003	2004	2003
Laskennalliset verosaamiset, joiden toteutuminen on todennäköistä				
Kokonaismäärä, milj. €	2,9	1,7	2,3	1,3

Arvonkorotusten vaikutus tuloverotukseen:

Arvonkorotuksilla ei ole vaikutusta OKOn tai muiden konserniyhtiöiden tuloverotukseen.

Vuodelta 2003 vahvistetun verotuksen jälkeen OKOlla ei ollut käyttämättömiä vahvistettuja tappioita.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia sekä johdannaissopimuksia koskevat liitetiedot

Liite 46

Omasta ja muiden puolesta vakuudeksi annettu omaisuus sekä velat ja sitoumukset, joiden vakuudeksi ne on annettu

	Konserni	OKO
Oman velan ja sitoumusten vakuudeksi annettu omaisuus		
Pantit	1 286,9	1 286,9
Kiinnitykset	-	-
Muut	15,0	15,0
Velat, joiden vakuudeksi omaisuuserät on annettu		
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	960,7	960,7
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	324,9	324,9
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-
Samaan konserniin kuuluvan yrityksen puolesta annetut vakuudet		
Pantit	-	-
Kiinnitykset	-	-
Muut	-	-
Muiden puolesta annetut vakuudet		
Pantit	0,7	-
Kiinnitykset	-	-
Muut	-	-

Liite 47

Eläkevastuut

Konserniyhtiöiden henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta.

Lisäeläketurva on Opstock Oy:tä lukuunottamatta järjestetty OP-Eläkesäätiön kautta.

Säätiöön ei ole otettu uusia edunsaajia 30.6.1991 jälkeen. Konserniyhtiöillä ei ole eläkesitoumuksista johtuvia suorita vastuita. Konserniyhtiöiden eläkevastuut on täysin katettu.

Liite 48

	Konserni	OKO	Leasingvastuut
Leasingmaksut vuonna 2005	0,4	0,1	
Leasingmaksut vuoden 2005 jälkeen	0,7	0,1	

Liite 49

	Konserni		OKO		Taseen ulkopuoliset sitoumukset eriteltyinä vuoden lopussa
	2004	2003	2004	2003	
Takaukset	293,5	328,3	263,3	299,3	
Tytäryhtiöiden puolesta	-	-	-	-	
Osakkuusyhtiöiden puolesta	-	-	-	-	
Takuuvastuut	1 019,0	764,1	1 042,5	787,2	
Tytäryhtiöiden puolesta	-	-	23,5	23,1	
Osakkuusyhtiöiden puolesta	1,8	2,0	1,8	2,0	
Kiinnitykset	-	-	-	-	
Muut asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	97,9	81,7	93,9	77,1	
Käyttämättömät luottojärjestelyt	2 352,5	2 083,5	2 026,5	1 817,1	
Tytäryhtiöille	-	-	20,0	20,0	
Osakkuusyhtiöille	-	-	-	-	
Annetut pantit	-	-	-	-	
Muut asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	367,5	370,2	362,4	367,0	
Tytäryhtiöille	-	-	-	-	
Osakkuusyhtiöille	-	-	-	-	
Annetut sitoumukset yhteensä	4 130,3	3 627,7	3 788,7	3 347,7	
Tytäryhtiöille tai niiden puolesta annetut sitoumukset yhteensä	-	-	43,5	43,1	
Osakkuusyhtiöille tai niiden puolesta annetut sitoumukset yhteensä	1,8	2,0	1,8	2,0	

Liite 50

Johdannais- sopimukset vuoden lopussa	Kohde-etuuksien arvot				
	Suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset	2004	Konserni 2003	2004	OKO 2003
Korkojohdannaiset					
Termiinisopimukset		-	-	-	-
Optiosopimukset					
Ostetut		-	-	-	-
Asetetut		-	-	-	-
Koronvaihtosopimukset		2 642,9	2 026,6	2 642,9	2 026,6
Valuuttajohdannaiset					
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset		678,6	99,7	678,6	99,7
Osakejohdannaiset					
Termiinisopimukset		-	-	-	-
Optiosopimukset					
Ostetut		70,8	45,4	70,8	45,4
Asetetut		-	-	-	-
Muut johdannaiset					
Optiosopimukset					
Ostetut		38,7	-	38,7	-
Asetetut		-	-	-	-
Luottojohdannaiset		31,4	31,4	31,4	31,4
Yhteensä		3 462,4	2 203,0	3 462,4	2 203,0

	2004	Konserni		OKO
		2003	2004	2003
Muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset				
Korkojohdannaiset				
Termiinisopimukset	4 148,2	1 009,1	4 148,2	1 009,1
Optiosopimukset				
Ostetut	895,6	49,7	895,6	49,7
Asetetut	826,7	49,7	859,2	49,7
Koronvaihtosopimukset	7 786,8	8 268,1	7 883,8	8 368,5
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset	1 914,5	956,0	1 914,5	956,0
Optiosopimukset				
Ostetut	0,7	26,3	0,7	26,3
Asetetut	0,9	26,3	0,9	26,3
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	-	-
Osakejohdannaiset				
Termiinisopimukset	-	0,5	-	-
Muut johdannaiset				
Termiinisopimukset	-	-	-	-
Optiosopimukset				
Ostetut	-	-	-	-
Asetetut	-	-	-	-
Luottojohdannaiset	35,0	-	35,0	-
Equity swapit	-	-	-	-
Yhteensä	15 608,4	10 385,8	15 737,8	10 485,6
Sopimusten luottovasta-arvot				
Korkojohdannaiset sopimukset	111,6	81,3	114,5	82,6
Valuuttajohdannaiset sopimukset	104,4	58,5	104,4	58,5
Muut johdannaiset sopimukset	18,0	9,1	18,0	8,5
Yhteensä	234,0	148,9	236,9	149,6

Liite 51

	Konserni	OKO	Omaisuu- den myymisestä ja ostamisesta asiakkaan lukuun syntyneet myynti- saamiset ja ostovelat
	2004	2004	
Myyntisaamiset	51,8	-	
Ostovelat	56,8	-	

Liite 52

OKOn sitoumukset pääomasijoitusrahastoihin olivat vuoden lopussa 15,8 miljoonaa euroa. Edellä mainitut sitoumukset sisältyvät liitetiedon 49 sitoumuksiin.

**Muut vastuu-
sitoumukset ja
vastuut**

Henkilöstöä sekä toimi- ja valvontaelinten jäseniä koskevat liitetiedot

Liite 53

Henkilöstö sekä toimi- ja valvontaelinten jäsenet	Henkilöstö keskimäärin 2004			
	Tilikauden aikana	Konserni Muutos edelli- sestä vuodesta	Tilikauden aikana	OKO Muutos edelli- sestä vuodesta
Kokoaikainen henkilöstö	1 219	113	505	22
Osa-aikainen henkilöstö	27	-5	6	-1
Henkilöstö yhteensä	1 246	108	511	21

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten saamat palkat ja palkkiot sosiaalikuluneen

	Konserni		OKO	
	2004	2003	2004	2003
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	0,1	0,1	0,1	0,1
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja	3,6	3,0	2,5	2,3
Yhteensä	3,8	3,1	2,7	2,4

Luottolaitoksen taloudellisesta tuloksesta määräytyviä palkkoja ja palkkioita ei ole maksettu.

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenille myönnetyt luotot ja takaukset vuoden lopussa

Luotot	Konserni		OKO	
Hallintoneuvoston jäsenille ja varajäsenille		0,1		-
Johtokunnan jäsenille ja varajäsenille sekä toimitusjohtajalle		0,3		-
Tilintarkastajille ja tilintarkastusyhteisölle		-		-
Yhteensä		0,4		-

Takaukset	Konserni		OKO	
Hallintoneuvoston jäsenille ja varajäsenille		0,0		-
Johtokunnan jäsenille ja varajäsenille sekä toimitusjohtajalle		0,0		-
Tilintarkastajille ja tilintarkastusyhteisölle		-		-
Yhteensä		0,0		-

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja.

Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Eläkesitoumukset

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten osalta ei ole tehty eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksia ei ole tehty myöskään näihin toimielimiin aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden osalta.

Johdon omistukset

OKOn hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2004 yhteensä 36 368 kappaletta OKOn A-sarjan osakkeita, joiden osuus oli 0,037 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,020 prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Johtokunnan jäsenet, varajäsenet ja toimitusjohtaja omistivat OKOn liikkeeseen laskemasta optiolainasta määrän, joka oikeuttaa yhteensä 212 000 A-sarjan osakkeen merkintään. Näiden osakkeiden osuus on 0,208 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,112 prosenttia äänimäärästä.

Omistukset muissa yrityksissä

Liite 54

OKOn omistukset pysyviin vastaaviin kuuluvissa osakkeissa ja osuuksissa

Osakeomistukset
vuoden lopussa

Yrityksen nimi, kotipaikka ja toimiala	Osuus osakkeista, %	Yhteenlaskettu kirjanpito-arvo	Yrityksen oma pääoma ¹⁾	Yrityksen tilikauden voitto tai tappio ¹⁾
Realinvest Oy, Helsinki, kiinteistösjointus	19,0	23,5	117,6	5,5
OP-Henkivakuutus Oy, Helsinki, vakuustointiminta	14,9	22,3	122,4	35,5
Finnventure Rahasto V Ky, Helsinki	5,9	4,5	135,1	-6,9
OMX AB, Tukholma, arvopaperi- ja johdannaispörssi	1,4	3,8	389,1	-49,4
Finnmezzanine Rahasto III B Ky, Helsinki	49,5	4,2	7,4	0,3
Luottokunta, Helsinki, rahoitustoiminta	16,5	1,0	103,0	1,7
Eurocard Oy, Helsinki, rahoitustoiminta	11,2	0,8	8,0	1,1

Lisäksi OKOlla oli vuoden lopussa pysyviin vastaaviin kuuluvia omistuksia 25 yrityksessä, joissa omistettujen osakkeiden tai osuuksien kirjanpitoarvo oli alle kaksisataatuhatta euroa. Näiden osakkeiden ja osuuksien kirjanpitoarvojen yhteenlaskettu määrä oli 0,5 miljoonaa euroa.

¹⁾ Viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan.

Konserniyhtiöiden omistamat osakkeet omistusyhteisyriksissä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä

Yrityksen nimi, kotipaikka ja toimiala	Konsernin osuus osakkeista, %	Yhteenlaskettu kirjanpito-arvo	Oma pääoma vuoden loipussa	Tilikauden voitto tai tappio
OP-Kotipankki Oyj, Helsinki, pankkitoiminta	20,8	4,1	40,8	7,3
Automatia Pankkiautomaatit Oy, Helsinki, rahoitusta palveleva toiminta	33,3	5,1	24,3	4,8
Toimiraha Oy, Helsinki, rahoitusta palveleva toiminta	33,3	2,1	11,4	7,2
Kiinteistö Oy Lahden Trio, kiinteistön omistus ja hallinta	33,3	19,6	66,8	0,0
Oy Kaisaniemenkatu 1, Helsinki, kiinteistön omistus ja hallinta	22,4	9,3	14,6	0,0

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät tytäryritykset

Yrityksen nimi, kotipaikka ja toimiala	Konsernin osuus osakkeista, %	Yhteenlaskettu kirjanpito-arvo	Oma pääoma vuoden loipussa ¹⁾	Tilikauden voitto tai tappio ¹⁾
Okopankki Oyj, Helsinki, pankkitoiminta	100,0	84,1	99,8	2,6
Opstock Oy, Helsinki, sijoituspalveluyritystoiminta	85,3	3,8	11,9	5,3
OKO Venture Capital Oy, Helsinki, sijoitus- ja kehitysyhtiötoiminta	100,0	1,0	1,6	0,6
Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy LKV, Helsinki, kiinteistöväilytys	100,0	0,2	0,4	0,2
Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23, Helsinki	100,0	5,6	4,9	-0,2
Kiinteistö Oy Dagmarinkatu 14, Helsinki	100,0	8,1	2,0	0,0
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II, Tampere	100,0	11,7	8,4	-0,4

Rahoitustarkastuksen määräyksen perusteella on konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle jätetty yhteensä 16 asunto- ja kiinteistöyhteisöä, joiden viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettu loppusumma oli 35,0 miljoonaa euroa sekä 8 muuta yhtiötä, joiden viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettu loppusumma oli 23,0 miljoonaa euroa. Tilikauden aikana purettiin OP-Kiinteistöt Oy.

¹⁾ Erillistilinpäätöksen emoyhtiön tieto

Muut liitetiedot

Liite 55

Luottolaitoksen harjoittama notariaattitoiminta	OKO tarjoaa yleisölle sijoituspalveluita sekä omaisuuden säilytys- ja hoitopalveluja.
--	---

Liite 56

Osuuspankin ja muun osuuskunta-muotoisen luottolaitoksen maksamatta olevien osuusmaksujen määrä	Yhtiömuotonsa perusteella OKOlla ei ole tässä kohdassa ilmoitettavia tietoja.
--	---

Konserniin kuuluvaa luottolaitosta koskevat liitetiedot

Liite 57

Konserniin kuuluvaa luottolaitosta koskevat tiedot	OKOn emoyhtiö on Osuuspankkikeskus Osk (OPK), jonka konsernitilinpäätökseen OKO-konsernin tiedot yhdistellään. Jäljennös OPK-konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa Osuuspankkikeskuksesta, Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki.
---	--

Muilta konserniyrityksiltä saadut rahoitustuotot ja niille suoritetut rahoituskulut

	2004	2003
Korkotuotot	20,6	17,1
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	16,0	18,5
Korkokulut	1,1	1,2

Saamiset konserniyrityksiltä ja velat niille

	2004	2003
Saamiset luottolaitoksilta	812,0	649,6
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2,0	2,0
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	-	-
Saamistodistukset	42,7	33,4
Muut varat	1,3	1,2
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	4,8	4,2
Yhteensä	862,8	690,4

Velat luottolaitoksille	85,7	135,9
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2,6	3,5
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1,7	1,3
Muut velat	1,3	0,6
Siirtovelat ja saadut ennakot	0,1	-
Yhteensä	91,4	141,3

Tytär- ja osakkuusyrittäjä koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset Liite 58

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset on lueteltu liitetiedossa 54.

Tytäryritykset, jotka on Rahoitustarkastuksen luvalla jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen Liite 59

OKO-konserniin ei kuulu tässä tarkoitettuja tytäryrityksiä.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt osakkuusyrittäjä Liite 60

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt osakkuusyrittäjä on lueteltu liitetiedossa 54.

Osakkuusyrittäjä, jotka on Rahoitustarkastuksen luvalla jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen Liite 61

OKO-konserniin ei kuulu tässä tarkoitettuja osakkuusyrittäjä.

Yhdistelmämenetelmällä konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset Liite 62

Kaikki tytäryritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintamenomenetelmällä.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteisyrittäjä Liite 63

Kaikki osakkuusyrittäjä on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset, joiden tilikausi on päättynyt ennen emoyrittäjä tilikautta Liite 64

Kaikkien konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen tytäryritysten tilikausi on päättynyt 31.12.2004.

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yritykset, jotka eivät ole luotto- tai rahoituslaitoksia tai palveluyrittäjä Liite 65

Okopankki Oyj:n tytäryhtiö Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy, joka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintamenomenetelmällä 1.1.2004 alkaen, ei ole luotto- tai rahoituslaitos tai palveluyrittäjä.

Liite 66

Erittely konserni- liikearvon poistosta ja konsernireservin vähennyksestä jos ne on yhdistetty konsernitulos- laskelmassa	Konserniliikearvon poistoa ja konsernireservin vähennystä ei ole yhdistetty konsernituloslaskelmassa.
--	---

Liite 67

Erittely konserni- liikearvosta ja konsernireservistä, jos ne on vähennetty toisistaan konserni- taseessa	Konserniliikearvoa ja konsernireserviä ei ole vähennetty toisistaan konsernitaseessa.
--	---

Liite 68

Laskennallisen verovelan ja sen muutoksen erittely	Konsernitaseeseen merkitty laskennallinen verovelka ja laskennallisen verovelan muutos konsernituloslaskelmassa perustuu yksinomaan tilinpäätössiirtoihin.		
	Verojen erittelytietoja on lisäksi liitetiedossa 45.		
		2004	2003
	Konsernitaseen laskennalliset verovelat		
	Konsernitaseeseen merkityt tilinpäätössiirtoihin perustuvat verovelat	74,3	59,3
	Konsernitaseeseen perustuvat laskennalliset verosaamiset		
	Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	0,2	0,3
	Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat	2,9	1,7
	Laskennallisten verojen muutokset		
	Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	15,0	20,1
	Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	-0,1	-0,1
	Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat	1,1	0,7

Liite 69

Osakkuusyrytyksistä johtuva konserni- liikearvo ja konserni- reservi	Tase-erään kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet sisältyy 12,7 miljoonaa euroa konserni-tilinpäätökseen yhdistellyistä osakkuusyrytyksistä johtuvaa poistamatonta konserniliikearvoa.
	Tulouttamatta olevaa konsernireserviä ei ollut vuoden lopussa.

Liite 70

Henkilöstön keski- määräinen lukumäärä yhteisyrytyksissä, jotka on yhdistelty konserni- tilinpäätökseen konserni- yritysten omistus- osuuden mukaisesti	Konsernitiilinpäätökseen ei ole yhdistelty yhteisyrytyksiä omistusosuuden mukaisesti.
--	---

Vuoden 1999 optio-ohjelma on kuvattu liitetiedossa 38.

Pitkän aikavälin
kannustejärjestelmät

Henkilöstörahasto

OKO liittyi 26.10.2004, Okopankki 22.10.2004 ja Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus 27.10.2004 OP-Henkilöstörahasto hr:oon. Rahaston jäsenenä oli 117 OKO-konsernin työntekijää 31.12.2004.

Voittopalkkiosirron määrä henkilöstörahastoon perustuu seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: ROE-%, painoarvo 50 %, OKO-konsernin markkinaosuuden kasvu, painoarvo 35 % ja OP-ryhmän markkinaosuuden kasvu, painoarvo 15 %. Palkkiosirto tapahtuu, mikäli tavoitteet saavutetaan vähintään 80 %:sti. Henkilöstörahastoon tehtävän voittopalkkiosirron määrä vuodelta 2005 on tavoitteiden toteutuessa 2,5 % rahaston jäsenten vuoden 2005 yhteenlasketusta palkkasummasta, joka oli 44,7 miljoonaa euroa vuodelta 2004.

Rahaston vastaanottamat voittopalkkioerät jaetaan henkilökohtaisiin rahasto-osuuksiin kyseiseen yritykseen työsuhteessa olevien rahaston jäsenten kesken puoliksi TEL-ansioiden ja puoliksi tehdyn työajan suhteessa.

Kun henkilö on ollut rahaston jäsenenä vähintään 5 vuotta, siirretään hänen rahasto-osuudestaan nostettavissa olevaan osaan 15 prosenttia vuodessa. Nostettavissa oleva osuus tai osa siitä suoritetaan jäsenelle viimeistään 4 kuukauden kuluessa rahaston tilinpäätöspäivästä, mikäli rahaston jäsen on ilmoittanut nostopäätöksestään.

Johdon järjestelmä

OKOn hallintoneuvoston päätöksellä johdon palkitsemisjärjestelmään kuuluvat OKOn johtokunnan jäsenet, osastonjohtajat ja osastonjohtajiksi rinnastettavat johtajat sekä sellaiset henkilöstörahastoon kuuluvat päälliköt, joiden HAY-luokka on 9–11. Järjestelmän piirissä oli 43 henkilöä 1.1.2005.

Palkitsemisjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada vuotuisina palkkioina OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n osakkeita vuosilta 2005–2007. Tälle kolmivuotisjaksolle asetetut tavoitteet ovat samat kuin henkilöstörahaston palkkiosirtoa säätelevät tavoitteet.

Asetettujen tavoitteiden puitteissa toimitusjohtajalla on oikeus 4 kuukauden, johtokunnan jäsenellä 3 kuukauden, osastonjohtajalla ja osastonjohtajaan rinnastettavalla johtajalla 2 kuukauden ja päälliköillä 2 viikon säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Viimeksi mainittuun henkilöryhmään kuuluvilla on lisäksi oikeus henkilöstörahaston voittopalkkioon, kuitenkin yhteensä enintään yhden kuukauden palkkaa vastaavaan määrään asti. Palkkio maksetaan henkilöille kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä.

TUNNUSLUKUIJEN LASKENTAKAAVAT

Liikevaihto	Korkotuottojen, leasingtoiminnan tuottojen, oman pääoman ehtoisten sijoitusten tuottojen, palkkiotuottojen, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottojen sekä liiketoiminnan muiden tuottojen yhteenlaskettu määrä.	
Liikevoitto tai -tappio	Tuloslaskelman liikevoitto tai -tappio	
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	Tuloslaskelman erä "Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja"	
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio - verot}}{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus + vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykättyllä verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$	× 100
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio - verot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$	× 100
Omaraisuisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus + vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykättyllä verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}}$	× 100
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Palkkiokulut + hallintokulut + poistot + liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Rahoituskate + tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista + palkkiotuotot + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot}}$	× 100
Tulos/osake (EPS)	$\frac{\text{Liikevoitto/-tappio -/+ vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta - verot}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$	
Tulos/osake (EPS) laimennettu	Nimittäjä on osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana plus se määrä osakkeita, joka saadaan, mikäli kaikki optiot vaihdetaan osakkeiksi. Summasta vähennetään kaikkien optioiden vaihdolla saatavien osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen merkintähinnalla ja jaettuna osakkeen tilikauden keskiarvoilla.	
Oma pääoma/osake	$\frac{\text{Oma pääoma sekä vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykättyllä verovelalla ja vähemmistöosuudella vähennettynä tilikauden lopussa}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$	
Osinko/osake	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$	
Osinko/tulos, %	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$	× 100
Efektiivinen osinkotuotto, %	$\frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}$	× 100
Hinta/voitto-suhde (P/E)	$\frac{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Tulos/osake}}$	
Keskikurssi	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Osakkeiden vaihto, kpl}}$	
Osakekannan markkina-arvo	Osakkeiden lukumäärä x tilinpäätöspäivän viimeinen kaupantekokurssi	

JOHTOKUNNAN ESITYS JAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄSITTELEMISESTÄ

Emoyhtiö OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n oma pääoma 31.12.2004 oli 576 587 247,57 euroa, josta jakokelpoinen oma pääoma oli 125 795 960,76 euroa.

Konsernin jakokelpoinen oma pääoma 31.12.2004 oli 74 967 034,54 euroa.

Konsernin jakokelpoisten varojen rajoittaessa osingonjakoon käytettävissä olevien varojen määrää yhtiökokouksen käytettävissä on

	€
jakokelpoinen tilivuoden voitto	34 714 406,44
edellisten tilikausien voitto	16 803 155,78
ja vapaat rahastot	23 449 472,32
eli yhteensä	74 967 034,54

Emoyhtiön voitonjakokelpoisia varoja ehdotetaan jaettavaksi

A-sarjan 77 132 214 osakkeelle 0,53 euroa eli	40 880 073,42	
K-sarjan 22 086 776 osakkeelle 0,50 euroa eli	11 043 388,00	51 923 461,42
Jätetään konsernin jakokelpoiseen omaan pääomaan		23 043 573,12

Helsingissä 10. päivänä helmikuuta 2005

Antti Tanskanen

Reijo Karhinen

Mikael Silvennoinen
toimitusjohtaja

Erkki Böös

Timo Ritakallio

Heikki Vitie

Helena Walldén

TILINTARKASTUSKERTOMUS

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. – 31.12.2004. Johtokunnan ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien määräysten ja muiden säännösten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa. Hallintoneuvoston jäsenille sekä pääjohtajalle, toimitusjohtajalle ja muille johtokunnan jäsenille voidaan myöntää vastuuvapaus tarkastamaltamme tilikaudelta. Johtokunnan esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on lain mukainen.

Helsingissä 10. helmikuuta 2005

KPMG OY AB

Hannu Niilekselä
KHT

Raimo Saarikivi
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen. Vuoden 2005 varsinaiselle yhtiökokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että pankkia on hoidettu lakien ja säännösten mukaisesti, ja että hallintoneuvostolla ei ole OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n vuoden 2004 tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen johdosta huomautettavaa.

Hallintoneuvosto yhtyy johtokunnan ehdotukseen jakokelpoisten voittovarojen käyttämisestä.

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan hallintoneuvoston jäsenistä ovat erovuorossa Heikki Eteläaho, Jussi Hautamäki, Harri Kainulainen, Tapio Kurki, Erkki Laatikainen, Eero Lehti, Ulf Nylund, Jaakko Ojanperä, Seppo Penttinen ja Valvatti Remes-Siik. Lisäksi eroa on pyytänyt Heikki Teräväinen.

Helsingissä 10. helmikuuta 2005

Hallintoneuvoston puolesta

Seppo Penttinen
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Markku Koponen
hallintoneuvoston
sihteeri

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj
Postiosoite: PL 308, 00101 Helsinki
Käyntiosoite: Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki
Puhelin: 010 252 011, faksi: 010 252 3646
www.oko.fi, etunimi.sukunimi@oko.fi